

12 - ПРИКАЗКИ ОТЪ ЦЪЛЪ СВѢТЪ - 12

НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ



ИЗТОЧНИ
ПРИКАЗКИ

ПРИКАЗКИ ОТЪ ЦЪЛЪ СВѢТЪ

Преразказани за деца и юноши отъ Николай Райновъ.

№ 12

ИЗТОЧНИ ПРИКАЗКИ

I

КИТАЙСКИ И ЯПОНСКИ
приказки



ИЗДАВА СТ. АТАНАСОВЪ
София, ул. Неофитъ Рилски 36

THE NATIONAL ARCHIVES
COLLECTION OF THE NATIONAL ARCHIVES
SERIALS ACQUISITION SECTION

12 12

НАЦИОНАЛНА АРХИВА

НАЦИОНАЛНА АРХИВА
СЕРИАЛНА АКВИЗИЦИЯ



НАЦИОНАЛНА АРХИВА
СЕРИАЛНА АКВИЗИЦИЯ

Петатница „Херманъ Поле“ — ул. Три Уши 15, София

Лисица — невѣста

китайска приказка

Едно време — преди много, много години — въ областъта Пинъ-Юнанъ живѣлъ търговецъ на име Юнъ Чи-Юнъ. Богатъ билъ Юнъ и народътъ го почиталъ, понеже не билъ само богатъ, а и добъръ.

Но той не билъ жененъ. Не че билъ много младъ, ами не можелъ да си намѣри булка. Годинитѣ си минавали, а търговецътъ все не срѣщалъ мома, която да хареса.

Веднѣжъ той излѣзълъ на ловъ съ слугитѣ си. Отишли надалекъ въ степта. Момчетата изгонили лисица. Заобиколили я, засвирили по нея, завикали: „Уха-ха! Иха-ха!“ Врътнала се лисицата насамъ, врътнала се нататкъ, па избрала едно мѣсто, дето имало по-малко хора. Разтърсила опашка и побѣгнала, колкото ѝ нозе държатъ.

Но тъкмо тамъ билъ застаналъ самъ господарьтъ. Пресрещналъ Юнъ лисицата, размахалъ копринената връвъ, па я хвърлил и омоталъ три пѣти животното.

Натрупали се всички да гледатъ хубавия ловъ. Не били виждали такава лисица: стройна, силна, съ остра муцуна, съ очи — като звезди, съ козина — като злато. Цѣла блести. Не е лисица като лисица. Чудо невидено.

— Благодаря ви, момчета, — казва Юнъ на слугитѣ. — Не лисица, а цѣла хубавица ми изкарахте. Де да можехте и такава невѣста да ми намѣрите! Ако срещна мома — отъ малко-малко да прилича на тая лисица — веднага ще се оженя. Но нали знаете, че нашитѣ набѣлени-начервени моми никакъ не приличатъ на нея? Както и да е, момчета, привържете ми я задъ седлото, па да вървимъ.

Вързали лисицата отзадъ на Юновото седло, и си тръгнали. Слугитѣ — напредъ, а господарьтъ — подиръ

тѣхъ. Замислилъ се дълбоко Юнъ. Кара коня и си мисли, какъвъ е тоя късметъ — нежененъ да остане, единъ между толкова връстници. Не му помага щастието — и туй то.

Както си мислѣлъ, току почналъ да си говори тихо :

— Въ старо време, както разказватъ нѣкои, сж ставали какви ли не чудеса. Защо да не станатъ и днесъ ? Да речемъ, защо не стане тѣй, че — вмѣсто лисица — да съмъ намѣрилъ мома, и вмѣсто лисича кожа да си отведа дома невѣста ?

А лисицата лежи задъ него, цѣла свита и вързана; свилени тѣ вжли ѝ прерѣзватъ лапитѣ, ала още по силно ѝ прерѣзва сърдцето страхътъ : знае тя, защо сж я хванали. Ще я одератъ, колкото и да е хубава : на хората не трѣбва тя, а — кожата ѝ.

И лисицата се помолила на своя Богъ — на оня Богъ, комуто се молятъ звѣроветѣ — да я спаси отъ смъртъ, като я превърне на мома. Помолила се тя тъкмо въ оня мигъ, когато и Юнъ мислѣлъ за това.

Сепналъ се Юнъ отъ своята размисълъ. Гледа : слугитѣ му го доста изпреварили. Шибналъ коня, па се озърналъ назадъ — да види, тамъ ли е лисицата. Погледналъ — и що да види ? Надалъ викъ отъ очудване. Задъ него — мома ! Лисицата я нѣма, а на нейно мѣсто — хубавица съ дълга златиста коса, огнени очи и тънки извити вежди.

Преди още Юнъ да я разгледа, хубавицата си отворила руменитѣ устица, показала си блѣскавитѣ зъби и рекла :

— Изплаши ли се, добъръ юначе ? Нищо нѣма : не бой се отъ мене, за да се не боя и азъ отъ тебе ! Пдрано бѣхъ лисица, а сега ще ти стана жена. Свърни отъ пѣтя хей въ онова село : тамъ да прекараме нощъта, па утре ще вървимъ у васъ. Ще кажешъ на своитѣ, че си ме купилъ въ селото, или че си ме смѣнилъ за лисичата кожа.

Тѣй се оженилъ Юнъ.

За сватбата той подарилъ на булката си много дрехи и различни украшения. И всичко това — скъпо, избрано. Ала най-много отъ всичко тя харесала чифтъ обеци съ зелени камъни. Толкова ги харесала, че ги не снемала отъ ушитѣ си.

Дълги години живѣли въ обичъ Юнъ-Чи-Юнъ и жена му. Никога се не скарали, лоша дума си не рекли. Родили имъ се чедъ; порасли, изженили се; и тѣ оstarѣли, като родителитѣ си. Юнъ умрѣлъ.

А вдовицата му живѣла още дълго следъ него. Нали се била преврънала въ жена отъ лисица, нейниятъ Богъ ѝ подарилъ дълъгъ животъ. Тя се пренесла да прекара старинитѣ си въ една стаичка, въ дъното на градината. Тамъ ѝ носѣли и храна.

Но понѣкога забравяли да ѝ отнесатъ. Па следъ години забравили не само за храната, но и за самата нея. Никому на умъ не идвало, че нѣкъде си въ градината живѣе добрата бабичка. Да, никому дори и на умъ не идвало. Забравили я.

А бабата живѣла ли, живѣла. Ослабнала съвсемъ, дотегналъ ѝ животътъ, не ѝ се живѣло. Но тя знаела, че щомъ си е сама измолила човѣшки животъ, трѣбва да живѣе, докле я прибере Богъ. Затова живѣла.

А годинитѣ все вървѣли и вървѣли. Следъ първото поколѣние дошло вгору. После — трето. Нови хора се народили. Въ Юновата къща заживѣли следъ него синоветѣ му, сетне — внучитѣ му, а после и правнучитѣ му.

Най после останалъ само единъ правнукъ, по име Юнъ-Ванъ-Тенъ. А трѣбва да ви кажа, че потомцитѣ на Юнъ-Чи-Юна не приличали на стареца. Не, никакъ не му приличали. Старецътъ гъцѣлъ животъ печелилъ имотъ и пари, а тѣ отъ поколѣние на поколѣние все съ тоя имотъ преживѣвали, безъ да припечели нѣкой нѣщо.

Къмъ времето на Юнъ-Ванъ-Тена къщата обеднѣла съвсемъ. Младиятъ Юнъ и жена му дояждали и доизносвали последнитѣ останки. И двамата били лениви. Работа ни знаели, ни залавяли. Бивало ги само да спятъ и да се каратъ помежду си, както правятъ всички ленивци.

Накрай настѣпили тежки дни. Вкъщи нѣмало вече и кора хлѣбъ. Не се намирало и що да продадатъ. Дори дрехитѣ, що носѣли, били скъпани: нѣмали крѣпки — да ги закрѣпятъ. Жената седѣла въ стаята съ парцалива рокля, а мъжътъ ходѣлъ по градината съ халатъ, разяденъ отъ молци.

Веднѣжъ, както ходѣлъ тѣй, легналь на сѣнка. Гледа — въ трѣвата нѣщо блести. Поразчопилъ — обеща... Навѣрно, изгубена отъ нѣкого: мѣхъ я билъ вече обрасълъ. Изнесълъ я Юнъ на слънце — да я разгледа по-добре. Да, хубава обеща... Златна, съ зеленъ скжпоцененъ камък... А на опакоето нѣкакви букви... Чете Юнъ: „Отъ Юнъ-Чи-Юна“.

— Ехеее! — рекълъ си Юнъ-Ванъ-Тенъ, — Юнъ-Чи-Юнъ ми е билъ предѣдо. Значи, тая обеща ще да е по-стара отъ сто години. Но, все пакъ, за нея ще дадатъ поне два теля.

Гледа Юнъ — по пжтеката минава бабичка... Стара, престара, едва си мѣкне краката... Но все върви. Прегърбена. Като че ли Юнъ я е виждалъ и други пжтъ въ градината, но не я е загледалъ. Но сега, отъ радостъ, че е намѣрилъ обещата, той дори ще се поразговори съ нея. Ще се пошегува.

— Добъръ день, бабичко! Какво си се прегърбила такава? Дали е отъ много старостъ, или си изгубила нѣщо, та го търсишъ?

— И дветѣ, синко. И дветѣ, миличкѣ. И стара си съмъ, па и търся нѣщо изгубено.

— А що си изгубила, бабичко?

— Обечка, синко. Обечка, шо ми бѣше подарилъ на сватбата мжжъ ми.

— Да не е тая? Ако е твоя, вземи си я.

— Охъ, тази е. Сжщата е, синко. Че какъ я намѣри Благодаря ти. Много ти благодаря. Кажи-речи, сто години я търся, все не мога да я намѣря, а ти дойде, та ми помогна. Богъ да те поживи.

Мисли си Юнъ:

— Право ли дума бабата? Я да я поразпитамъ!

Седналь той съ нея на поляната и почналь да я разпитва. Отъ дума на дума, тя му разкакала най сетне всичко: какъ била лисица, какъ живѣла съ мжжа си, какъ я забравили ей въ оная кжщица. Гжби варѣла, та ядѣла. Позачудилъ се Юнъ. Но, като го мързѣло да мисли, решилъ, че така би трѣбвало и да бжде.

— Ела при насъ, бабичко! — й казалъ той. — Азъ съмъ, наистина, сетенъ сиромѣхъ, нищо си нѣмамъ, но надъ срѣдната стая покривътъ е още здравъ, та би мога да живѣешъ тамъ. А то — тая кжщица... Гледамъ: то че ли капе...

— Капе, синко, капе: нали нѣма кой да я стегне? Видѣла бабата кжщата — не могла да я познае отъ нѣкогашното богатство не останала и диря. Което било златно и сребърно, продали го. Дървеното изгорили презъ зимнитѣ студове. А глиненото — или счупено, или размито отъ дъждоветѣ. Само срѣдната стая се държала.

Бабата заживѣла съ правнуцитѣ си. Тя имъ дала обещитѣ.

— Иди ги заложил! — рекла на мжжа. — Накупи оризъ и друго каквото трѣбва. И дрехи купи на себе си и на невѣстата. Срамъ ме е да ви гледамъ такива: докжде сте изпаднали!

Като поживѣла при тѣхъ нѣколко деня, бабата видѣла, че за всичко е причина леностъта на господаритѣ.

— Не бива тѣй, дечица, — казала имъ тя. — Трѣбва да се заловите за работа. Не работите ли, никога не ще се измъкнете отъ неволята: въ нея ще си умрете.

— Но какво да работимъ, когато ни не бива за нищо? — отговорили и двамата едногласно. — Родителитѣ ни не сж ни учили на нищо.

А бабата имъ рекла: — недейте ропта противъ своитѣ родители, дечица! Ако тѣ не сж ви учили, азъ ще ви понауча на това-онова, колкото знамъ и колкото имамъ сили. На тебе, булчице, ще сложа кросно и станъ: ще тѣчешъ. А ти, синко, ще заловишъ търговия: полека-лека ще се изпечишъ. Никой се не ражда на ученъ.

— Ами пари? Търговията иска пари.

— За начало ще ти дамъ, колкото имамъ. А съ тѣхъ ти ще спечелишъ много, стига да работишъ и да слушашъ по-стари хора. Иди въ градинана, въ моята стаичка: тамъ съмъ скрила кисия съ пари. Отъ сто години ги пазя. Ще ти свършатъ работа, колкото да заловишъ търговия. Но на тѣхъ се не надържай.

Донесълъ мжжътъ паритѣ: четиридесетъ лани. Отдѣлилъ той половината за домашни потрѣби, а половината — за търговия. Излѣзълъ, та накупилъ отъ околнитѣ села сламени покривала, каквито носятъ китайцитѣ въ дъждовно време, натоварилъ ги на кола и тръгналъ въ града да ги продава. Ефтина стока, харчи се. Лесно ще я продаде и ще спечели.

Излѣзълъ мжжътъ отъ дома си заранѣта и мислѣлъ да бѣде вечерѣта въ града. Но понеже не билъ свикналъ на вървежъ, толкова се изморилъ, че — щомъ стигналъ до една рѣкичка, на чиито брѣгъ имало ханче, решилъ да си почине

Потропалъ на вратата :

— Хей, стопани! Пуснете единъ търговецъ да пренощува :

Излѣзълъ стопанинътъ. Разпиталъ Юна, кой е, отде е и кжде отива. Като разбралъ всичко, казалъ му :

— Ето що ще те посъветвамъ, добри човѣче. Радвамъ се на гости: отъ това живѣя. Но ти си младъ търговецъ, още си неопитенъ, както се вижда. Побързай да отидешъ въ града, па тамъ ще си отпочинешъ!

— Ехъ, пъкъ защо ще бързамъ толкова? — отговаря му Юнъ. — И утре да откарамъ стоката, нѣма да пропадне свѣтътъ! Бърза работа не е работа: тѣй съмъ чулъ азъ.

— Както щѣшъ, приятельо. Но ето защо трѣбва да побързашъ: задъ тая рѣчица има още една; и дветѣ сж малки, минаватъ се на бродъ — мостове нѣма. Днесъ ще ги прегазишъ и пешкомъ, а утре може дори на конь да ги не минешъ.

— Тѣй ли? Че защо така?

— Ето защо. Хей тамъ, въ планината, днесъ гърмѣ. Навѣрно е и валило. Ако е падналъ дъждъ, презъ нощѣта рѣкитѣ ще прелѣягъ. Ще трѣбва да заседнешъ за цѣлъ день. Това е то.

— Та що? Голѣма работа ли е — единъ день? Най-сетне — да остана. Цѣлъ съмъ се изпотилъ отъ ходъ: не мога да вървя по-натамъ.

Останалъ Юнъ да ношува. Талигата оставилъ насрѣдъ двора.

А презъ нощѣта зашибалъ единъ дъждъ — стой, та гледай! Не дъждъ, а порой. Юнъ забравилъ колата тамъ, дето я билъ оставилъ. На сутринѣта излѣзълъ да види рѣката. Море. Рече оная ми ти вода, мѣкне отъ планината цѣли дървета. Какъ ще се мине? А и дъждътъ — вали ли, вали. Погледнатъ Юнъ своята стока — колата стои подъ дъжда.

— Ухъ, какъ се не сѣстихъ снощи да закарамъ тая талига подъ сушина? Сигурно всички покривала сж

се намокрили. Кжде ще ги сушишъ сега? Ще трѣбва да се чака — слънце да изгрѣе и да повѣе вѣтъръ.

Дъждътъ валилъ три деня. Търговецътъ презъ цѣлото време лежалъ и се търкалялъ. Все се оплаквалъ отъ дъжда. Най-сетне се прояснило. На Юнъ като че ли не станало много приятно: трѣбва да излѣзе — да се залови за работа.

Нѣмало що — прострѣлъ си стоката на слънце. Покривалата изсъхнали, но потъмнѣли и изгубили изгледа си.

Юнъ нѣмалъ пари да плати на стапанина. Обещалъ да се разплати на връщане. Откаралъ стоката въ града. Показалъ я на търговцитѣ. Казалъ, колко иска. Никой я не щѣлъ.

— За такава цена ще си купимъ прѣсна стока. Ще купимъ слама — свѣтла като слънце. А твоята стока каква е? Тежко става на човѣка, като я погледне. Па и дъждътъ мина: има много да чакаме, докле завали отново. Ще почакаме други търговци.

Що да се прави? Юнъ намалява цената и разказва, че е купилъ стоката съ последнитѣ си пари. Не, не!

— Виджъ, ако я отстѣпишъ за толкова, за колкото си я купилъ, па ни дадешъ и талижката, вземваме я. И то — само отъ съжаление къмъ тебе.

Съгласилъ се Юнъ. Продалъ всичко за двадесетъ лани. Тръгналъ си за дома. Спрѣлъ се на ханчето — да се разплати на стопанина.

Почнали да си говорятъ за несполучливата търговия. Ханджията рекълъ:

— Добре ти казвахъ азъ тогава, но ме не послуша. Да не бѣше останалъ тукъ, сега щѣше добри пари да имашъ. У тебе си е вината.

Поседѣлъ Юнъ, що поседѣлъ, па си трѣгналъ. Подирилъ си торбичката — да плати на стопанина. Но кжде му се е дѣнала торбичката?

— Хей, момчета! — викналъ той. — Кой ми е взелъ торбичката? Бѣхъ я сложилъ ей тука, на прага.

Нѣма торбичка. Никой не я билъ виждалъ. Нѣкой я е открадналъ. А паритѣ били въ нея. Разплакалъ се Юнъ отъ мъка. Нѣма полза. Единъ му казва едно, другъ — друго.

— Що ти трѣбваше да си оставяшъ торбата на прага? — рекълъ единъ.

А другъ добавилъ:

— Ти, момче, други пжтъ недей носи пари въ торба.

Трети го съвѣтвалъ да се оплаче отъ ханджията.

Юнъ се разсърдилъ.

— Махнете се по дяволитѣ! Виждамъ, че съмъ извършилъ голѣма глупостъ. Какво ми е кривъ стопанинътъ? Защо ще го сждя? Защо ще се оплаквамъ отъ него?

Чулъ стопанинътъ това и рекълъ на Юна:

— Благодаря ти, юначе, за добрата дума. Щомъ не мислишъ да се оплаквашъ отъ мене, и азъ не искамъ отъ тебе плата за нощувката. Върви си живъ и здравъ въ кжщи!

— Какъ ще си вървя? Какъ ще ме посрещнатъ домашнитѣ? Съ кои очи ще ги погледна? Тръгнахъ съ талига, съ стока, а ще се върна съ праздни ржце. Дори и торба нѣмамъ на гърба си.

— Недей се грижи, момче! Легни си, па утре заранъ ще видимъ. Сутринъ човѣкъ е по-уменъ, отколкото вечеръ. Презъ нощъта му хрумватъ добри мисли. Ще видимъ, какъ да се поправи злото.

На другия день Юнъ си седѣлъ въ бесѣдката, предъ хана, и си мислѣлъ. Минали търговци. Спрѣли се въ двора и пуснали два пѣдпѣджка да се биятъ. Китайцитѣ обичали и тогава, като сега, да гледатъ борба на пѣдпѣджци.

Гледа Юнъ и си казва на ума:

— Пѣдпѣджцитѣ, както се вижда, сж ефтини по тия мѣста, а въ града за тѣхъ плащатъ скжпо и прескжпо. Да купи човѣкъ стотина-двесте, па да ги продаде въ града. . . За единъ день ще ги разграбятъ, а на всѣки пѣдпѣджкъ ще спечелишъ по петъ кешу. Де да имахъ пари. . .!

Допиталъ се той до стопанина на хана.

— Добре си намислилъ, — казалъ оня. — Ще ти дамъ пари, купи пѣдпѣджци!

Накупилъ Юнъ пѣдпѣджци, отнесълъ клетката въ хана, закачилъ я подъ стрѣхата и легналъ да се наспи, та рано сутринътъ да отиде въ града. Чува презъ нощъта — пицатъ неговитѣ пѣдпѣджци на двора. Пицатъ, та цепятъ хана!

— Що ли става? Дѣли да излѣзе да види? Но става ли му се? Тъкмо се е затоплилъ въ леглото! . . .

На заранята гледа — току-рече всички пѣдпѣджди измѣрили. Само нѣколко останали живи — и тѣ се притискатъ къмъ жглитѣ на клетката.

Пакъ се заплакалъ Юнъ.

— Не! — вика. — Не ми върви и туй то! Късметъ нѣмамъ. Само едно ми остава: или да се удавя; или да се обеса.

Дошълъ стопанинътъ. Гледа го и казва:

— Ехъ, братко, лесно е да се удави човѣкъ, но е глупаво. По-мжно и по-умно е да въртишь търговия. Всѣки може да се удави. Недей и мисли за такива глупости! Каж ми: що е станало?

Погледналъ той клетката. Въ нея се разхожда пѣдпѣдждкъ — вирналь глава, очитѣ му свѣтятъ, та хвърлятъ искри. Като царь пристѣпва.

— Гледашь ли го тоя? Той е изкълвалъ презъ нощта другитѣ. Видъ го само, какъвъ е силенъ! Като го гледашь, не ти ли идва на умъ, какъ да поправишь станалото? Вземи, братко, тоя пѣдпѣдждкъ, па иди съ него въ града! Хващай се на облогъ съ търговцитѣ и го пускай да се бие съ тѣхнитѣ. Никой търговецъ нѣма пѣдпѣдждкъ — да му излѣзе на срещу: зний това! Ето ти тебе печалба. И лесно е, па и пари дава.

За единъ месецъ Юнъ спечелилъ ония двадесетъ лани, ксито умалъ греди това.

— Сега е вече добре, — си казалъ той. — Ще си вървя вече въ кжщи. Стига ми, че си върнахъ поне паритѣ.

— Че е добре, добре е, — му рекълъ ханджията. — Но това не стига. Всѣки глупакъ може да си изкара паритѣ. Умниятъ прави друго: той съ пари и трудъ умѣе още пари да спечели.

— Ами какъ да спечеля?

— Ще ти кажа. Ето що мисля азъ. Сега начева осмата луна. На петнадестия день отъ тая луна ще има голѣмъ бой между пѣдпѣджди въ столицата, въ двореца на княза. Много народъ се събира. Дворецътъ е отворенъ тогава за всички. Защо да не отидешъ и ти да си опиташъ късмета? Пусни своя пѣдпѣдждкъ срещу князьовия. Ако оня убие твоя, прежали го, па си върви при булката. Ако ли надвие, князътъ ще поиска да го купи: добри пари ще вземешъ. А? Искашь ли? И азъ

ще дойда съ тебе, ще ти показвамъ. Но стигне ли работата до проданъ, ти гледай мене! Не се съгласявай за цената, докле не кивна съ глава. Разбра ли?

Юнъ разбралъ. Тръгнаха.

Стигнаха въ столицата тъкмо на време. Около двореца се били насъбрали вече много хора — да гледатъ, какъ ще се биятъ пѣдпѣджитѣ. Скоро следъ това се отворила вратата на двореца, излѣзли трѣбачи, изсвирили съ трѣбитѣ и обявили на народа, че може да влѣзе въ двореца, а който желае, има право да пусне пѣдпѣджкѣ срещу князьовия.

Излѣзълъ князътъ, седналъ на изписанъ, позлатенъ престолъ, на една издигнатина, всрѣдъ двора, и казалъ:

— Да почнемъ!

Единъ китаецъ се качилъ на издигнатината, поклонилъ се три пѣти на княза дѣ земи, па сложилъ предъ него клетка съ пѣдпѣджкѣ. И на княза донесли клетка.

— Хайде, да ги пускаме!

Заскачали двата пѣдпѣджка, захвърляли се единъ върху другъ, почнали да се кълватъ. Князьовиятъ пѣдпѣджкѣ почналъ яростно да кълве своя противникъ.

— Слабичкѣ ти е, чичо, пѣдпѣджкѣтъ, — рекълъ князътъ. — Но все пакъ, благодаря ти, че го пусна. Влѣзъ въ двореца: като се свърши боятъ, ще обѣдваме заедно. Кой другъ ще излѣзе?

Втори мъжъ излѣзълъ, та пусналъ пѣдпѣджкѣ. Но и тая птица била надвита. И третата. За кѣсо време князьовиятъ пѣдпѣджки изпокълвали десетъ птици. Все отборъ били пѣдпѣджитѣ на княза.

— Хайде сега и ние да си опитаме щастието, — казалъ ханджията на Юна. Излѣзъ, но ми помни съвета: не подбивай цената!

Излѣзълъ Юнъ съ своята птица.

— Я вижъ ти пѣдпѣджкѣ! Това се казва пѣдпѣджкѣ! — похвалилъ князътъ Юновата птица. — Огведнѣжъ се вижда че е и силенъ и зълъ. Кѣде е, момчета, моятъ „Желѣзенъ Ключъ“? Я го донесете да пооскубе перата на тоя хубавецъ!

Сбили се птицитѣ. Разхвърчали се пера на вси страни. Не можело да се разбере, огъ коя птица сѣ. Но его, че борцитѣ се раздѣлили, после се изназадили и изведнѣжъ настрѣхнали — готови да врѣхлеятъ единъ

на другъ. Тогава всички видѣли, че князьовиятъ „Желѣзень Клюнь“ е цѣлъ оскубанъ.

— Раздѣлете ги! — заповѣдалъ князътъ. — Каква полза отъ това, че ще изгубя хубавия „Желѣзень Клюнь“? Не ще устои той противъ тоя разбойникъ. Донесете бѣлия ми пѣдпѣджкъ!

Когато Юнь видѣлъ бѣлия, като снѣгъ, пѣдпѣджкъ, изплашилъ се.

— Ваше Височество, моля Ви. . . Позволете ми да си вървя. . . Моятъ пѣдпѣджкъ е вече уморенъ, а тая бѣла птица изглежда омагьосана. Ще ме остави безъ кжсче хлѣбъ, ще ми убие пѣдпѣджка.

— Нищо нѣма. Ако го убие, ще ти го заплатя. Нѣма да изгубишъ. Пускай го!

Бѣлиятъ пѣдпѣджкъ билъ едъръ и силенъ, но неповрътливъ. Юновиятъ се хвърлилъ, като ястребъ, върху него. Па още веднѣжъ. Че още веднѣжъ. Толкова го измжчилъ и наплашилъ, че бѣлиятъ юнакъ престаналъ не само да напада, но и да се брани: разперилъ крила и току подскачалъ отъ мѣсто на мѣсто, колкото да избѣга отъ нападателя. Бѣли пера се разлетѣли на вси страни.]

Хората почнали изъ единъ гласъ да хвалятъ Юновия пѣдпѣджкъ. Князътъ заповѣдалъ да раздѣлятъ птицитѣ. Взелъ Юновия пѣдпѣджкъ, погалилъ го, погупалъ го, разгледалъ го отъ вси страни, па казалъ на Юна:

— Искамъ да купя пѣдпѣджка ти. Ще ми го продадешъ ли?

— Ваше Височество, Свѣтъль Княже, какъ ще остана безъ него? Какво ще правя тогава? Той храни и мене и цѣлото ми семейство.

— Добри пари ще ти дамъ за него. Колко искашъ?

— Ваше Височество, Свѣтъль Княже, тая птица струва толкова, колкото пари ще ми трѣбватъ, за да прекарамъ цѣлия си животъ. Цената ѝ, Ваше Височество, е хиляда лана.

Князътъ се размѣлъ.

— Де се е чуло — за единъ пѣдпѣджкъ да се тскатъ хиляда лана? Но, понеже му хвърлихъ око, ще даи имъ за него сто лана.

Юнъ се поклонилъ на княза дѡ земи, поблагодарилъ му за честъта, но не намалилъ цената.

— Добре, ще прибавя още сто, — казалъ князътъ.

Погледналъ Юнъ ханджията — оня се и не помръдва.

— Ако толкова иска Ваше Височество, ще отбия отъ хилядата сто.

— Не. Щомъ не вземашъ двесте, отнеси си клетката!

Три пѣти се поклонилъ Юнъ дѡ земи на княза и почналъ да слиза отъ издигнатината.

— Ей, чичо, четиристотинъ плащамъ: дай птицата!

Погледналъ още веднъжъ Юнъ стопанина на ханчето — оня пакъ не поклаща глава. Но Юнъ си помислилъ, че цената е много добра; ако продължи да се пазари, князътъ негли ще се разсърди и нѣма да купи птицата.

Съгласилъ се той. Наброили му четиристотинъ лана сребро. Далъ клетката съ пѣдпѣджка на княза и, безъ да дочака обѣда, тръгналъ съ ханджията.

— Защо не слушашъ никога старитѣ хора, ами правишъ все наопаки? Когато те съветвахъ да бързашъ, ти се бавѣше. А сега, когато трѣбваше да почакашъ, ти прибърза. Да бѣше почакалъ още малко, щѣше да вземешъ не четиристотинъ, а шестстотинъ лани.

Когато стигналъ въ хана, Юнъ поискалъ да раздѣли съ стопанина среброто по равно. Но старецътъ се отказалъ: той взелъ само плата за ношувката.

Отишълъ си Юна въ кѣщи. Тамъ всичко се било промѣнило. Поправено, боядисано, измито, почистено. Булката му — добре облѣчена, измита, гладко сресана — седи на стана и тъче. А бабичката готви.

Юнъ извадилъ среброто. Бабата го похвалила.

— Сега, дечица, ви пожелавамъ щастие. Азъ научихъ булката, какъ се върти кѣща. А пъкъ ти самъ си се научилъ, какъ се печели. Научилъ си и друго — че трѣбва да слушашъ пѡ-стари хора. Живѣйте си честито. Азъ ще ви оставя вече. Тая нощъ видѣхъ на сънъ Бога на звѣровѣтѣ. Той ми каза, че мога вече да си влѣза въ лисичата кожа.

Било зима. Презъ нощъта навалѣлъ снѣжець. Станалъ на сутринъта Юнъ съ жена си. Кжде се е дѣнала бабичката?

Никжде я нѣма. Изчезнала. Излѣзли на двора.

Гледатъ навредъ — снѣгъ. Никжде нѣма човѣшки дири. Като се вгледалъ Юнъ, видѣлъ отъ прага до края на градината лисичи стѣпки.

Разбрали Юнъ и жена му, че презъ нощъта бабата се е превърнала на лисица и се е върнала въ планината.

Добри синове

японска приказка

Имало едно време една бедна вдовица. Тя живѣла съ тримата си сина. Мжжъ ѝ билъ умрѣлъ, още когато децата били съвсемъ малки. Тѣй като тя нѣмала ни родители, ни сродници, които биха ѝ помогнали, трѣбвало сама да храни и отглежда рожбитѣ си. Но момчетата растѣли здрави и силни. Толкова имъ било добре, че и на умъ имъ не идѣло да се оплакватъ. Па и майката работѣла неуморно отъ сутринъ до вечерь, за да не лиши отъ нищо децата си, та да не усѣтятъ, че сж си-раци,

Годинитѣ минавали. Децата растѣли. Като виждали, какви голѣми грижи полага за тѣхъ майка имъ и колко се труди да имъ угоди, все повече и повече я обиквали и залѣгали да ѝ помагатъ и да облекчаватъ работата ѝ. Но и майката треперѣла надъ децата си. Не веднѣжъ се случвало да мине нѣкой бездетенъ богаташъ край кжщата и да види на улицата, какъ си играятъ хубавитѣ червендалести момчета, па да помоли майка имъ да му даде нѣкое отъ тѣхъ — да го усинови. Въ замѣна на това, разбира се, той предлагалъ на жената много пари. Но колкото и бедно да живѣло семейството, жената не искала дори да чуе за такава замѣна.

— Нѣмамъ деца за проданъ, — казвала тя усмихнато на богатия минувачъ. — Богъ ще ми помогне да ги изгледамъ.

При тия думи момчетата се хвърляли на шията ѝ, пригрѣщали я, цѣлували я и се кълнѣли, че винаги ще я слушатъ и никога нѣма да я огорчаватъ.

И наистина, тѣ помнѣли това свое обещание. Никога не правѣли нищо, за което би ги смъррала майка имъ. Когато порасли, тритѣ момчета почнали да печелятъ, за да хранятъ майка си, а тя си седѣла въ кжщи и гледала домакинството.

Най-голѣмиятъ синь, Моза, станалъ рибарь. Той плувалъ съ лодката си по голѣмата рѣка, която течела край селото, и хвърлялъ мрежи — да лови риба. Съ време той спестилъ малко пари, та наелъ единъ голѣмъ вирь, дето имало много шарани. Наловената риба носѣлъ въ града, дето богаташитѣ се надпреварвали да я купувагъ.

Срѣдниятъ синь, Кувакио, станалъ градинарски работникъ, а най-малкиятъ — Оша — работникъ по нивята. Тѣ се главявали у богати чифликчии съ надница и тѣй си печелѣли прехраната.

Майката и синоветѣ живѣели добре. Имало съ що да се нахранятъ и съ що да се облѣкатъ, за да излѣзатъ на улицата. Поправили и кѣщата: стегнали стенигъ, запълнили процепитѣ, облепили прозорцитѣ съ чиста бѣла хартия. Предъ вратата посадили кедъръ и червена камелия. Но колкото и да печелѣли момцитѣ, тѣ не били богати: изкарвали, само колкото да се прехрани семейството. Не можели да отдѣлятъ пари на страна, защото трудгъ имъ не се заплащалъ скжпо.

Поради това Моза и Оша решили да се не женятъ.

— Ако се оженимъ, — рекли тѣ, — що ще стане съ добрата ни майка? Децата ни ще изедатъ всичкия оризъ. А бива ли нашата майка, която се и днесъ грижи за насъ, да гладува?

На тия думи срѣдниятъ синь, Кувакио, не отговарялъ нищо. Той скрѣбно навеждалъ глава и мълчелъ. Когато братята му го запитвали, защо е скрѣбенъ, той отбѣгвалъ да отговори. Но веднѣжъ Моза и Оша настояли много и той имъ се призналъ, че отдавна е обикналъ една добра и хубава мома, за която би му се искало да се ожени, стига майка имъ да го благослови.

— Че защо се срамувашъ да кажешъ? — рекли му братята. — Никой те не кара да правишъ като насъ. Ако искашъ, ожени се. Тогава поне майка ни ще си има помагачка въ кѣщната работа. А пъкъ родятъ ли ти се деца, ние ще работимъ и за тѣхъ.

Тѣ казали на майка си. Вдовицата се съгласила на драго сърдце да ожени сина си. Кувакио се оженилъ. Въ кѣщата дошла булка — добра, любезна и трудолю-

бива. А подиръ година се добило и момче, на което бабата не можела да се нарадва: толкова го обикнала.

Моза и Оша работѣли неуморно, безъ да помислятъ за себе си. Тѣ гледали само едно — да бжде добре на майка имъ и на братовото имъ семейство.

Но единъ денъ вдовицата паднала болна. Какви не лѣкове опитали синоветѣ ѝ, но нищо не помогнало. Майката слабѣела отъ день на день и всички се изплашили, че нѣма да я бжде.

Една вечеръ братята се били върнали отъ работа. Истримата насѣдали край леглото на болната. Тя дишала на пресѣкулки. Тѣ я гледали и мълчели. По едно време си отворила очитѣ и казала съ гласъ, който се едва чувалъ:

— Моза, скжпи сине, чуй, що ще ти кажа. Иди ми хвани единъ шаранъ. Ако хапна отъ него, ще ми стане по-добре.

Като чули това, всички се спогледнали уплашено. Ясно било, че болната бълнува. Тогава било зима. Вирътъ билъ заледенъ: какъ ще се хване риба? Но Моза решилъ, каквото и да стане, да се опита да хване шаранъ.

— Щомъ на мама се толкова яде шаранъ, сигурно отъ него ще ѝ мине, или поне ще ѝ олекне.

И той станалъ, грабналъ брадвата и отишълъ при вира. Дебелъ слой отъ ледъ покривалъ водата. Студенъ вѣгъръ духалъ. Небето било ясно. Свѣтѣли едри звезди. И месецътъ грѣлѣ. Момъкътъ почналъ да сѣче леда. Стига да успѣе да пробие дупка — поне колкото да си пѣхне ржката въ водата, все може да се надява, че ще улови нѣщо. Тая надежда му придала сила. Заловилъ се да цепи дебелата ледна кора. Потъ се лѣела отъ тѣлото на рибаря, макаръ че нощъта била много студена.

Но работата не спорѣла на Моза. Едри отчупки ледъ хвърчели на вси страни, а дупка се не показвала. Сѣкашъ нѣкоя невидиима сила покривала съ новъ леденъ слой всѣка пукнатина, презъ която можело да бликне вода.

Цѣла нощъ работилъ безъ умора Моза, но не смогналъ да пробие леда. Когато се съзорило, той капналъ отъ изнемога и захвърлилъ сѣкирата. Сърдцето му се

свило, като си спомнилъ за своята болна майка и като си помислилъ, че ще трѣбва да се върне при нея съ праздни ржце.

Но ето, че изведнѣжъ момъкътъ усѣтилъ нѣщо чудно. По тѣлото му се разлѣла силна топлина, толкова силна, че трѣбвало да си съблѣче дрехигѣ. Бъ сжщото време въ сърдцето си почувствувалъ голѣма радостъ, защото му дошло на умъ нѣщо: да легне на леда и да го разтопи. Моза се просналъ на леда. Студената кора почнала да се стапя около него. Той потъвалъ все по-дълбоко и по-дълбоко, а когато водата му стигнала до гърдитѣ, той напипалъ съ ржката си единъ голѣмъ тлъстъ шаранъ.

Стисналъ Моза рибата, измъкналъ се отъ вира и се затекълъ къмъ кжщи. Сварили шарана, майката хапнала отъ него и наистина се почувствувала по-добре. Трестата и минала.

Но болната била много слаба. Тя се привдигнала бавно. Седмици минавали, а тя все още лежела, Синоветѣ почнали да се боятъ, да не би майка имъ да ги остави. Но една нощъ, когато се били насъбрали около нея, тя рекла на най-малкия си синъ:

— Оша, иди, милички, въ бамбуковата горичка, та ми набери бамбукови стрѣкове. Струва ми се, — че като ги изямъ — ще ми се върне силата.

Оша отишълъ. Но зимата не била още минала. Снѣгъ и, ледъ покривали земята, а бамбуцитѣ пущали стрѣкове чакъ на пролѣтъ, когато слънцето стопли земята. Момъкътъ стигналъ до бамбуковата гора, но се оказало, че въ нея неможе да се влѣзе, дебѣлъ слой отъ заледенъ снѣгъ билъ притисналъ клонитѣ надолу и между тѣхъ не можело да се мине.

Оша се не отчаялъ. Кое съ помощта на острата лопата, кое съ ржце, той почналъ да чупи клонитѣ, за да си пробие пжтъ. И успѣлъ. Влѣзълъ въ гората и се заелъ да копае. Тежка била тая работа, дори и за сржченъ копачъ, като него. Макаръ че било много студено, потъ се лѣбела по тѣлото на Оша. Той неуморно копалъ, докле ней-сетне се показала рохка земя. Като по чудо, тъкмо тамъ, дето копаелъ, се подали нѣжни бабукови стрѣкове, — отъ ония, които сж за японцитѣ най-вкусно пролѣтно ядиво. Момъкътъ изкопалъ, колкото можалъ, и ги отнесълъ въ кжщи.

А когато майката изяла бамбуковитѣ стрѣкове, тя се наистина поправила. Силитѣ ѝ се върнали. Здрава и весела, тя станала и се разходила предѣ хижата.

Семейството заживѣло отново щастливо, като порано. Ала не било за дълго. Годината излѣзла безплодна. Въ окръга настѣпилъ гладъ. Цената на ориза и на пшеницата се вдигнала много: само най-богатитѣ можели да си купятъ. Цвѣклото, репата и морковитѣ били сѣщо доста скѣпи, а бобъ нѣмало никакъ. Съ какво ще преживѣятъ сиромаситѣ? Отвсѣкжде се чували плачове и въздишки: хората гладували, заболѣвали и мрѣли.

Вдовицата и синоветѣ ѝ не били отъ ония щастливци, които иматъ пари, та могатъ да си купятъ каквото искатъ. За да намалятъ гладнитѣ гърла въ кѣщи, Моза и Оша решили да напуснатъ за нѣкое време родното си село и да потърсятъ работа на друго мѣсто, дето нѣма гладъ. Съ мѣжа на сърдце се сбогували тѣ съ майка си, па я оставили на грижитѣ на Кувакио.

Кувакио и жена му не само работѣли прѣко сила, но си и не дояждали, за да остане храна за детето и неговата баба. При все това, и бабата и внучето ѝ не можели да се хранятъ както трѣбва, защото ядивата били скѣпи, а паритѣ—малко.

Една нощъ Кувакио се мѣталъ на леглото си и се мѣчелъ да заспи. Но все го не хващаль сънь, защото си мислѣлъ за онова, що чака семейството — гладна смъртъ. Изведнѣжъ предѣ очитѣ му свѣтнало нѣщо. Явилъ се духътъ на баща му и му казалъ:

— Кувакио, сине мой. Досега ти си мислилъ все за другитѣ. Време е да помислишъ и за себе си. Още дълго ли ще чакамъ тука майка ти? Не я ли виждашъ, че е престарѣла? Много живѣ тя: стига ѝ. Ако престанешъ да се грижишъ за нея, ще спестите храна колкото за едно гърло и ще прекарате добре. По-добре три гърла, отколкото четири.

Като чулъ тия думи, Кувакио настрѣхналъ цѣлъ. Да остави майка си да умре отъ гладъ ли? Та това би значило да я убие. Не, това, що е видѣлъ, е тежъкъ сънь, и той трѣбва да го забрави: не е идваль духътъ на баща му, а нѣкой бѣсъ му се е явилъ на сънь.

Кувакио скочилъ и излѣзълъ отъ кѣщи. Тръгналъ по ловъ — дано удари нѣкоя птица. Сетне набралъ отъ

гората корени и билки, па отнесълъ всичко това на жена си и ѝ поржчалъ да сготви обѣдъ.

Но презъ нощта се явилъ отново призракътъ на баща му. И пакъ му казалъ сжщото. Това се повтаряло всѣка нощъ. На Кувакио идвало да полудѣе. Главата му пламтѣла. Въ ума му звучели постоянно думитѣ: „По-добре три гърла, отколкото четири“. И той почналъ малко по малко да се убеждава, че боговетѣ искатъ отъ него жъртва. Но кого да пожъртвува?

Най-сетне той се не сдържалъ: извикалъ жена си на страна, па ѝ разправилъ всичко.

И накрай казалъ:

— Ако трѣбва да си отиде нѣкой, нека бжде нашето дете. То е поне малко и не разбира. Но какъ ще лиша отъ животъ оная, която ме е родила?

Жената се разплакала. Тя притиснала своето дете до сърдцето си и казала:

— Мене убий по-добре, Кувакио, но остави детето да си живѣе.

— Нима мислишъ, че искамъ да убия своето дете? Но не помнишъ ли, че се захлехъ предъ братята си да се грижа за нашата майка? Тя е направила толкова много за насъ, че — ако небето иска жъртва — по-добре е да бжде синъ ми, отколкото тя.

Презъ нощта Кувакио отишелъ въ бамбуковата гора да изкопае трапъ, въ който да зарови сина си. Сърдцето му се стиснало отъ мъка. Отъ време на време се поспиралъ и се оглеждалъ наоколо — да види, не ще ли се яви нѣкой призракъ да му каже: „Стой. Недей копа. И майка ти и синъ ти ще живѣятъ“.

Но никакъвъ призракъ се не явявалъ. Трапътъ билъ току-речи изкопанъ. Отведнѣжъ лопатата се ударила о нѣщо твърдо. Кувакио скочилъ въ ямата, разровилъ съ ржце и намѣрилъ голѣмъ ковчегъ отъ жълта медъ; отворилъ капака и предъ очитѣ му се лъснало злато: ковчегътъ билъ пъленъ съ жълтици.

Още сжщата нощъ той пренесълъ паритѣ у дома си. Накупили храна, пратилъ хора да повикатъ братята му. Моза и Оша дошли и узнали, що е станало.

— Кувакио, — рекли тѣ. — Небето те е наградило за голѣмата ти обичъ къмъ нашата майка. Дано я поживятъ боговетѣ — още дълго да ѝ се радваме.

Скжперникъ

китайска приказка

Въ селото Хси-Янгъ, близо до града Ченъ-Ши, живѣлъ едно време овощарьтъ Атъ-Чунъ. Той билъ заможенъ човѣкъ, ималъ голѣма градина, дето растѣли круши отъ разни породи. Дърветата раждали много. Крушитѣ били едри и вкусни. Всѣка заранъ овощарьтъ каралъ въ града да продава.

Веднѣжъ, както каралъ ржчната количка, натоварена съ круши, срещналъ го на пѣтя старъ инокъ, поклонникъ на мѣдреца Лао-Тзи. Той билъ облѣченъ съ износена дреха, подпиралъ се съ голѣма патерица и носѣлъ на рамото си праздна торба.

Поклонилъ се отшелникътъ на градинаря и му рекълъ:

— Добри човѣче, дай на стария гладенъ монахъ една круша, въ името на великия Лао-Тзи!

Атъ-Чунъ погледналъ най-напредъ инока, после — крушитѣ си, и казалъ:

— Не, нѣма да ти дамъ. Тия круши сж все отборъ — зрѣли, едри и сладки. Карамъ ги въ града за богати хора. Не сж за просяци тия круши. Не мога да ти дамъ.

— Добре, брате. Избери тогава нѣкоя червива или смазана, която не можешъ продаде! Азъ съмъ гладенъ и за нея ще ти бжда благодаренъ.

Но Атъ-Чунъ му не далъ да си доизкаже думата. Развикалъ се, почналъ да маха по него.

— Я си трѣгвай по пѣтя, че като замахна, ще ти счупя врата!

Презъ това време се насѣбралъ около тѣхъ много народъ. Едни отивали въ града, други се връщали отъ тамъ. На едного дожалѣло за инока; той купилъ отъ овощаря една хубава круша и я далъ на стареца. Другитѣ мнувачи се спрѣли да гледатъ.

Взелъ инокътъ крушата и казалъ на събранитѣ:

— Честни хора, предъ васъ благодаря на тоя жалостивъ човѣкъ за крушата. Нека великиятъ Лао-Тзи го награди за неговата доброта. И него и васъ моля да опитате моитѣ круши: всички ви ще нагостя.

Атъ-Чунъ се ядосалъ, като чулъ тия думи.

— Не те е срамъ, старъ дяволе, да просишъ круши, когато си ималъ! — рекълъ му той. — Безобразникъ!

Но инокътъ отвърналъ кротко;

— Моиѣ круши, братко, не сж още израсли; за да порастнатъ, трѣбва да ги посадя, а за да ги посадя, трѣбва да имамъ семка. За тая семка, приятельо, ти поискахъ круша.

Като казалъ това, той отхапалъ отъ крушата, извадилъ една семка, заровилъ я въ земята и я засипалъ съ прѣстчица. После седналъ предъ това мѣсто, почналъ да яде крушата и да гледа втренчено въ земята, дето била заровена семката.

Насѣбралъ се сума свѣтъ. Всички се загледали мълчаливо въ земята — да видятъ, що ще стане. Дори и Атъ-Чунъ се спрѣлъ и ококорилъ очи; той забравилъ, че пазарниятъ день е кжсъ.

Следъ малко всички видѣли, че купчинката прѣстъ се повдига. Отъ нея се подалъ рѣстѣкъ. Всички ахнали, като видѣли това. А отшелникътъ дѣвче ли — дѣвче, седи неподвижно и гледа втренчено растѣка. Рѣстѣкътъ почналъ да расте толкова бързо, че малко следъ това инокътъ трѣбвало да стане и да си вдигне главата нагоре, за да гледа дървото. Разлистило се крушовото дърво, напжпило, цѣвнало. Замирисало на крушовъ цвѣтъ.

Не минало много време и цвѣтътъ окапалъ, а на негово мѣсто се явили зелени крушки. Тѣ бързо порасли, пожълѣли, станали златисти и се зачервили отъ едната страна.

Тогава инокътъ почналъ да трѣска дървото и да раздава на хората круши. Далъ и на Атъ-Чуна една-две. А следъ като опадали всички круши, поискалъ отъ единъ минавачъ-дърваръ брадва, отсѣкълъ дървото, вдигналъ го на рамото си и, като се поклонилъ на хората, казалъ имъ:

— Сбогомъ. Извинете ме, ако ви се е сторило какво моето угощение. Що да правя? Толкова бѣха крушитѣ!

И поелъ една пжтека, която водѣла къмъ планината.

Дълго гледалъ следъ него Агъ-чунъ и чакъ когато инокътъ се скрилъ въ гората, зяпналиятъ отъ очудване овощаръ си затворилъ устата и си спомнилъ, че трѣбва да побърза за града. Обърналъ се къмъ количката си. Но що да види? Ни една круша не останала въ нея. Да, ни една. Ни една. Дори едната дрѣжка на количката била отчупена.

Тогава всички разбрали, че инокътъ не е билъ простъ човѣкъ, а магьосникъ. Той замъглилъ ума на събралитѣ и ги нагостилъ съ Агъ-Чуновитѣ круши.

Впусналъ се овощарътъ да гони монаха. Но кжде да иде? И диря нѣмало вече отъ него.

Ала тамъ, дето започвала гората, Агъ-Чунъ намѣрилъ хвърлена дрѣжката на своята количка.

Инокътъ я билъ нарамилъ, а хората мислѣли, че носи крушово дърво.

Старецътъ и дяволитъ

японска приказка

Преди много години живѣлъ въ нѣкое си село единъ старецъ. Той щѣлъ да се смѣта за най-щастливъ отъ вси хора, ако му не прѣчело едно нѣщо: на дѣсната си буза ималъ голѣма буца. Тя го не само правѣла грозень, но му е тежела.

Какъ му дошло това нещастие? Ето какъ.

Една нощъ той трѣбвало да преспи на поляната въ гората, дето билъ отишгълъ за дърва. Презъ нощта го, види се, ухапало нѣщо — и на заранята бузата го засърбѣла. Почесалъ се. Мѣстото се надуло. Огекло. Излѣзълъ нарастккъ, на голѣмина колкото лешникъ. Почналъ отъ день на день да расте. Станалъ колкото орѣхъ. После — колкото ябълка.

Тогава старецътъ повикалъ знахари, баячи и билляри, но му не помогнали. И лѣкари повикалъ. Давали му цѣрове следъ цѣрове. Нищо не помогнало. Буцата все растѣла и растѣла. Станала колкото краставица, а после — колкото малка тиква. Толкова му тежела, че трѣбвало вече да си навежда главата на дѣсно. Изкривилъ му се вратътъ отъ навеждане.

Презъ единъ есененъ день тоя старецъ тръгналъ отново за дърва въ сжщата гора. Натрупалъ той голѣма камара и се готвѣлъ вече да я задене на гърба си, та да я понесе, когато изведнѣжъ ливналъ дѣждъ, като изъ ведро.

Умислилъ се дърварътъ. Не знаелъ, що да прави. Да си трѣгне — селото било далече. Да остане — кой знае, кога ще престане дѣждътъ? А се смрачвало вече.

— Трѣбва да потърся поне да се скрия нѣкжде за малко, па сетне ще видя, що да правя, — си казалъ той и се озърналъ наоколо си.

Наблизо видѣлъ едно голѣмо дърво, съ дебелъ дънеръ и на дънера хралупа. Тя била толкова голѣма,

че можела да скрие не само него, ами и бабичката му, па дори и децата му. Но старецът нѣмалъ деца, а бабата била останала въ село и тъкмо тогава си казвала:

— Какво ли прави моето добро старче въ тоя страшенъ дъждъ?

Старецътъ се скрилъ въ хралупата. Дъждътъ се усилвалъ. Цѣли рѣки течели наоколо. Вдигнала се буря. Свѣткавици цепѣли небето. Гърмотевици разтърсвали гората. Дълго чакалъ дърварьтъ. Най-сетне бурята утихнала. Дъждътъ намалѣлъ. Старецътъ решилъ да излѣзе отъ своето скривалище.

Но кжде да върви? Било съвсемъ тъмно. И месецътъ не билъ още изгрѣлъ. Тъкмо човѣкътъ си подалъ главата навънъ, ето че дочулъ стѣпки на много хора, сякашъ цѣла тълпа минава. Той се зарадвалъ.

— Слава Богу! — рекълъ. — Не съмъ само азъ; и други дървари има, закъснѣли като мене. Ще вървимъ заедно. Ще вървимъ и ще си говоримъ.

Тъкмо тогава се подалъ месецътъ. Ония, които идѣли, се приближили и старецътъ ги видѣлъ, че минаватъ единъ по единъ предъ хралупатото дърво. Но, като ги видѣлъ, радостта му отведнѣжъ се пресѣкла. Тръпки го побили. Край него не минавали дървари, а дяволи съ ужасни лица и съ факли въ ржце. Факлитѣ свѣтѣли и подъ свѣтлината имъ се виждало, че едни дяволи — сж червени, а други — зелени. Червенитѣ били наметнати съ мечи кожи, а зеленитѣ — съ тигрови. Но и еднитѣ и другитѣ имали по три очи, изпъкнали, като на жаба; устата имъ била крокодилска, а на главитѣ имъ стърчелъ по единъ рогъ — дългъ и завитъ.

Старецътъ не билъ отъ много смѣлитѣ хора. Той се вдървилъ отъ страхъ. Падналъ, като снопъ, въ хралупата. Но дяволитѣ го не забележили: тѣ си шушукали и се смѣели, като приятели, които не сж се виждали отдавна.

Когато уплашениятъ старецъ дошълъ на себе си, на широката поляна се били насъбрали повече отъ триста дявола. Тѣ пѣели и се веселѣли. Дърварьтъ надникналъ отново: той билъ много любопитенъ. И ето що видѣлъ.

Врѣдъ поляната имало голѣмо буре. На него седѣлъ главатарьтъ на дяволитѣ — брадатъ исполинъ съ

рога, наметнатъ съ червено наметало. Наоколо се били наредили другитѣ дяволи. Едни точели вино отъ бурето и давали на своя главатаръ да пие, други пѣли, трети припѣвали, четвърти плѣскали съ ржце. Единъ високъ дяволъ — отъ зеленитѣ — играелъ нѣкакъвъ танцъ. Къмъ него гледали всички.

Когато се свършила играта, главатарътъ казалъ на играча:

— Нищо ново не си научилъ. И снощи игра сщия танецъ. Нека излѣзе другъ.

Втори дяволъ излѣзълъ — отъ червенитѣ. Но и той не заслужилъ съ играта си похвала. И нему главатарътъ повторилъ сщитѣ думи. Тѣй се изредили нѣколцина.

— Стига! — викналъ главатарътъ съ досада. — Не ви бива. Нищо ново нѣма въ танцитѣ ви. Все едно и сщцо си знаете. Чудя ви се, какъ тѣй нито единъ да не измисли нѣщо любопитно. Гледамъ, гледамъ — припива ми се отъ досада. По селата съмъ виждалъ, да ви кажа право, по-добри играчи. Нѣма ли между васъ нѣкой истински майсторъ на танци?

Дяволитѣ мълчели и се поглеждали гузно, засрамени отъ укора на своя главатаръ.

А старецътъ, който билъ на младини много голѣмъ играчъ, и се славѣлъ презъ деветъ села въ десето съ изкуството си, едва се сдържалъ.

— Що ли ще бжде, — си казалъ той, — ако излѣза и азъ да си покажа изкуството предъ дяволитѣ? Какво пъкъ ще ми направятъ? Нали искатъ играчъ?

Тѣй си казалъ той, защото въ жилитѣ му кипнала буйната кръвь на играчъ. Но страхътъ преодолѣлъ. Следъ малко му минало презъ умъ, че дяволитѣ може да го разкъсатъ, още щомъ се покаже. Почакалъ той — дано излѣзе още нѣксий да поиграе. Никой не излѣзълъ.

Тогава дърварътъ си казалъ отново:

— Защо пъкъ да се плаша толкова? Изглежда, че дяволитѣ сж голѣми зяпачи: тѣ обичатъ да гледатъ хубави танци. Май че, ако поиграя майсторски предъ тѣхъ, чѣ не ще ми сторятъ нищо. Я да излѣза, па ще видимъ.

И, като си казалъ това, страхътъ му миналъ. Той усѣтилъ, че нѣщо го влѣче къмъ поляната. Нозетѣ му

се сами разскачали. Почналъ да играе, както си знаеа, и съ буйни скокове се озовалъ насрѣдъ поляната, предъ бурето на дяволския главатаръ. Като го видѣли, дяволитѣ се изплашили.

А дърварьтъ продължавалъ да танцува. Той правѣлъ най-мжчнитѣ скокове, подклеквалъ, хвърлялъ се нагоре ту съ единъ кракъ, ту съ два, въртѣлъ се въ въздуха, като пумпалъ, ситнѣлъ по земята съ прегънати колѣне — и всичко това правѣлъ като на сънъ: толкова се билъ унесълъ. Ту ще приклекне, па ще потропне, пѣргаво ще подскочи. Ту ще заситни, па ще се провикне, ту ще се извърти въ въздуха, па ще се озове чакъ накрай поляната.

Дяволитѣ гледали най-напредъ мълчаливо. Но после не можели вече да сдържатъ своята почуда.

— Много хубаво! — викалъ единъ.

— Чудесно! — казвалъ другъ.

— Великолепно. — провиквалъ се трети.

— Не съмъ виждалъ по-майсторска игра, — думалъ четвърти.

А ония, които били най-далечъ, си шушукали; — Тоя старецъ засрами всинца ни. Толкова години има, откакъ се събираме на веселба, а тая нощъ за първи пжтъ виждаме истински майсторъ — играчъ.

Когато старецътъ престаналъ да играе, главатарьтъ заповѣдалъ на единъ отъ дяволитѣ, които се били наредили край него:

— Налѣй на майстора едно канче вино.

Налѣли му. После — още едно, та дори и трето.

Главатарьтъ се обърналъ къмъ дърваря и му казалъ.

— Благодаря ти много, че ни развесели, старче. Ти си билъ много голѣмъ играчъ: защо не дойде порано. Такъвъ като тебе не съмъ виждалъ. Идвай и другъ пжтъ: ние обичаме танци, но моитѣ хора не сж голѣми майстори: едно си знаятъ, едно играягъ.

— На драго сърдце бихъ идвалъ, — отвърналъ дърварьтъ, — щомъ ви се толкова харесва играта ми. Но все ми се струва, че вие казвате това, само за да се види че сте възпитани хора. Ехъ, върно е, че едно време, преди години, дѣдо ви танцуваше, та деветъ села му се чудѣха. Но кжде сж ония години? Сега нозетѣ ми сж

като дървета, па и сила нѣмамъ. Затова ви моля да ме извините, че се осмѣлихъ да играя предъ васъ.

— Я недей разправа такива нѣща, — викналь весело дяволскиятъ главатарь. — Идвай и другъ пжтъ.

— Добре, ще идвамъ.

— Ела утре вечеръ.

— Да дойда.

— Ами ако ни излъжешъ? Ние знаемъ, че хората лъжатъ повече и отъ дяволитѣ.

— Не бойте се: азъ не лъжа. Лъжатъ сарафитѣ. А азъ съмъ дърварь.

— Може и да не лъжешъ, но ние те още не познаваме. За да бждемъ сигурни, че ще дойдешъ, остави ни нѣщо въ залогъ. Иначе нѣма да те пуснемъ: тукъ ще останешъ.

— Съгласенъ съмъ, — казалъ старецътъ, — но се чудя, що да ви оставя. Пари нѣмамъ. Нѣмамъ и пръстенъ на ржката си.

Тогава главатарьтъ се обърналь къмъ дяволитѣ и ги запиталь:

— Кажете, каквъвъ залогъ да вземемъ отъ тоя старецъ. Той казва, че нѣмалъ нищо.

Излѣзълъ единъ старъ дяволъ, бѣлобрадъ и съ умно лице.

— За залогъ, — рекълъ той, — се взема онова, което е най-скжпо. Старецътъ има на дѣсната си буза едра буца. Хората казватъ, че тя носѣла щастие. На вѣрно, тоя човѣкъ ще да цени много буцата си. Да вземемъ нея. Той ще дойде утре безъ друго да си я поиска.

— Много добре! — викнали дяволитѣ въ единъ гласъ. — Да я вземемъ.

И, додето старецътъ се опомни, главатарьтъ замахналь съ ржка и му откжсналь буцата. На дърваря олекнало изведнѣжъ. Пипналь си той бузата — и тя била като лѣвата: не се и познавало, кжде е била голѣмата буца. А болка не усѣтиль, когато му откжснали нарастѣка.

Презъ това време месецътъ се скриль. Дяволитѣ се разотишли. Старецътъ останаль самъ на поляната. Той се чудѣль и все не можель да разбере, на съне ли е станало това съ него или на яве. Постояль, постояль, па си казалъ:

— Благодаря отъ сърдце на тия дяволи. Сега разбрахъ, че и дяволътъ билъ потрѣбенъ за нѣщо. Да знаехъ, че тѣзи юнаци ще ми взематъ буцата, още преди години щѣхъ да дойда да имъ потанцувамъ.

И, безъ да чака съмване, той натоварилъ дървата на гърба си, па потеглилъ за селото. Бабичката му го чакала предъ кжщата.

— Слава Богу, че си дойде, — рекла тя, като му снела товара отъ гърба. — Стопихъ се отъ мжка, отъ скръбъ и отъ мисли. Чакамъ, чакамъ — все те нѣма. „Звѣр ли го изеде?“ — викамъ си. — „Що стана съ тоя човѣкъ, та го нѣма никакъвъ?“ Хайде, влѣзь да се отворишъ и стоплишъ.

Когато старецътъ влѣзълъ въ кжщи, бабата се зачудила: нѣмало му буцата.

— Кой те излѣкува? — запитала го тя.

— О, то е дълго и широко за разправяне, — отвърналь старецътъ. — Утре заранъ ще ти разкажа всичко.

На сугринята той разказаль на бабичката, що се случило съ него въ гората. Много зарадвана отъ всичко това, бабата тръгнала да се хвали по съседкитѣ. До обѣдъ вече цѣлото село знаело за случката.

На другия край на селото живѣель другъ старецъ, който сжщо ималь отокъ, но на лѣвата буза. Щомъ чуль за станалото, отишълъ при дърваря и почналь да го разпитва.

— Вѣрно ли е че снощи си се срещналь въ гората съ дяволитѣ и тѣ сж ти откжснали буцата?

— Вѣрно е. Не виждашъ ли, че нѣмамъ буца на бузата си?

— И на мене се иска да отида да ги намѣря: дано откжснатъ и моята.

— Иди. Не е чудно да успѣешъ. Но умѣешъ ли да играешъ?

— Какъ да не умѣя? Да се не иска кой знае какво изкуство? Че и децата знаятъ да играятъ.

— Щомъ е тѣй, върви. Ще ги намѣришъ на голѣмата поляна, всрѣдъ гората, щомъ изгрѣе месецътъ.

На мръкване оня отишълъ въ гората. Той бързаль. А понеже буцата му тежела, държелъ си бузата съ две ржце. Скриль се въ голѣмата хралупа и почналь да

чака дяволитѣ — да се събератъ. Насъбрали се дяволитѣ, запѣли, заиграли. По едно време главатарѣтъ се обадиль — Излъга ни онова хитро старче, брееееей! Прежали и буца и всичко: не дойде.

— Ба, то ще дойде: сигуренъ съмъ, — казалъ оня старъ дяволъ, който билъ далъ съветъ да откъснатъ буцата на дърваря. — Да го почакаме.

Малко следъ това главатарѣтъ се обадиль пакъ:

— Време е да дойде снощниятъ старецъ: месецътъ е доста високо.

— Ще дойде, — рекълъ стариятъ дяволъ.

Селянинътъ решилъ, че е тъкмо време да излъзе. Разскачалъ се той и се отзовалъ право на поляната, па казалъ:

— Додъръ вечеръ, братя дяволи: ето ме и мене.

Но дяволитѣ се малко докачили отъ тоя поздравъ.

— Ние не сме ти братя, — рекълъ главатарѣтъ. — Прекалявашъ го. Да не мислишъ, че като те похвалихме снощи, та те смѣтаме за равенъ на насъ? Ще има да вземашъ. Но, както и да е. Хайде сега поиграй.

Селянинътъ заигралъ. Но той билъ неодѣланъ, тромавъ и съ голѣмъ коремъ, Не го бивало за играчъ. Па и за пръвъ пжтъ презъ живота си танцувалъ. Почналъ да подскача отъ кракъ на кракъ, да маха съ ржце и да се провиква, както билъ гледалъ, че правятъ играчитѣ въ село. Нищо не излъзло: самъ той разбралъ, че това не прилича на танцъ.

— Не ти струва играта, старче, — почнали да се обаждатъ дяволитѣ единъ по единъ. — Забравилъ си да танцувашъ.

— Снощи игра много хубаво, но тая вечеря те не бива.

— Ти се подигравашъ съ насъ.

— Такъвъ старецъ ни не трѣбва: да го разкъсаме.

Но главатарѣтъ казалъ:

— И дяволътъ умѣе да бжде признателенъ. Не бива, братя, да правимъ зло на тоя старецъ, който ни изигра снощи толкова хубави танци. Върно е, че тая вечеръ го никакъ не бива. Кой го знае, пиянъ ли е, или го болятъ краката отъ снощи. Най-добре ще бжде — да му върнемъ отока, па да се махне: не ни трѣбва. Но нека си останемъ честни.

Като рекълъ това, главатарътъ се прицелилъ, па залепилъ на дѣсната буза на селянина оня отокъ, що билъ откъснатъ прежната вечерь отъ дърваря.

Сетне му казалъ :

— Бѣгай отъ тука, колкото ти крака държатъ! И да не си посмѣлъ другъ пжтъ да се вестишь предъ насъ, че тогава живъ нѣма да те оставимъ.

Селянинътъ се върналъ у дома си съ две буци — по една на всѣка буза.

Чудотворецътъ въ Лао-Шанъ

китайска приказка

Имало едно време единъ момъкъ, по име Ванъ-Вуй. Жененъ билъ. По нравъ билъ добъръ. Когато си свърши работата, вземалъ нѣкоя поучителна духовна книга и се зачиталъ. Четѣлъ безъ умора. Понѣкога цѣла нощъ прекарвалъ надъ четивото. Най-миого обичалъ да чете за отшелници и за разни чудеса.

Толкова много се начелъ Ванъ, че все за тайни науки приказвалъ съ жена си. Страшно много му се искало да разбере скритата мъдростъ на чудотворцитѣ, каквито живѣели нѣкога си, па ги имало и въ онова време, както ги има и сега.

Ванъ билъ слушалъ да се приказва за единъ отшелникъ, голѣмъ магьосникъ. Много се разказвало за светия му и чистъ животъ, както и за чудесата, що правѣлъ. Тоя магьосникъ живѣлъ въ Лао-Шанскитѣ планини, доста далече отъ Вановото село.

Но за оногова, чието сърдце пламти, далечината не е страшна. Събралъ Ванъ-Вуй пари, па се запжтилъ за Лао-Шанъ

Много ли пжтъ изходилъ Ванъ и колко време вървѣлъ, самъ той си знаелъ. Но най-сетне стигналъ до планинитѣ. Намѣрилъ и обителъта, дето живѣелъ прочутиятъ чудотворецъ.

Ванъ го заварилъ на трапезата. Поклонилъ му се. Принесълъ му дарове. Отшелникътъ взелъ дароветѣ и ги предалъ на обителския съкровищникъ, а Вану посочилъ да седне на прага.

— На трапезата, — рекълъ, — те не каня, защото тѣзи ястия не сж за тебе: не можешъ ги яде. Ти виждашъ печено овнешко, пушено свинско, гжски и патици. Но то е само на видъ. Тѣй ти се струва. Всжщностъ това е отшелнишка храна, несмилаема за другитѣ: ти не можешъ я дори сдѣвка.

Още по-дълбокъ поклонъ направилъ Ванъ на отшелника. Свършилъ се обѣдътъ. Инокътъ почналъ да пие нѣкакво питие, по изгледъ прилично на вино, а, по мирисъ — на добро старо вино, но всжщностъ кой знае какво; може би, пакъ отшелнишко питие, съвсемъ не за стомаха на Ванъ-Вуя.

Тогава Ванъ казалъ съ поклонъ на чудотвореца:

— Уважаеми учителю. Много нѣщо сж ми приказвали за твоята светостъ и мъдростъ, както и за чудесата ти. Надалекъ, много надалекъ, се славишъ ти. Пламнало ми е сърцето да се поуча при тебе, да послушамъ твоитѣ наставления. Отъ далечно мѣсто идвамъ; моля ти се, недей ме изпжжда. Прибери ме въ своята обителъ, научи ме на мъдростъта си.

И пакъ се поклонилъ.

Изтрилъ си отшелникътъ устата, запушилъ лула и казалъ Вану:

— Добро нѣщо си намислилъ, момче. Само едно си помисли: дали ще имашъ сила да издържишъ изпитанието? Отначало ще вършишъ тежка работа, ще ядешъ малко, ще спишъ на твърдо. Не си свикналъ ти съ такъвъ животъ, нали? Мжно ще ти бжде, едва ли ще издържишъ.

Ванъ му отговорилъ съ новъ поклонъ:

— Не, отче, всичко ще изгърпя; каквото ми възложишъ, ще го извърша. Кълна ти се. Само ме приеми подъ своя свещенъ покривъ.

— Добре тогава, — отсѣкълъ отшелникътъ. — Иди хей тамъ, дето живѣятъ моитѣ ученици. Съ тѣхъ ще живѣешъ и ти, братя ще ти бждатъ.

Отишълъ Ванъ. Намѣрилъ осмина млади мъже, все като него. И тѣ били дошли отъ далече при отшелника, да ги учи. И тѣ били чували много чудни разкази за него.

На Вана било поржчано — всѣки день да отива въ гората и да сѣче дърва, па да ги пренася на грѣбъ въ обителъта; а гората била много далече, чакъ всрѣдъ планинитѣ. Сутринъ рано, още предъ изгрѣвъ-слънце, той хапвалъ малко оризъ, па отивалъ въ гората. Насичалъ дърва, натоварвалъ се, отнасялъ ги въ обителъта, па се връщалъ отново да сѣче и пренася. Тѣй работѣлъ до тъмно. Връщалъ се, чакъ когато изгрѣятъ зве-

здитѣ. Давали му пакъ чашка оризъ, лѣгалъ на голата земя, слагалъ си подъ главата пѣнь и заспивалъ, като убитѣ.

Тѣй днесъ, тѣй утре, на Вана почнало да досажда. Отъ отшелника не чувалъ ни поука, ни напжтствие. Дори го и не виждалъ всѣки день. Изгубилъ послушникѣтъ надежда.

Почналь да си говори :

— Ужъ дойдохъ да стана чудотворецъ, а то излѣзе, че съмъ дошълъ да стана дърварь. Не си струваше труда да идвамъ чакъ отъ нѣкъде си. Види се, не съмъ угодень на отшелника. Нѣма що да чакамъ и да си губя тукъ времето. Ще си вървя въ кѣщи.

Но тъкмо тая вечеръ, когато си казвалъ тѣй, при отшелника дошли двама други пустинници. Седнали да вечерятъ. Повикалъ отшелникѣтъ и ученицитѣ си. Повикалъ ги не за да вечерятъ съ гоститѣ, а за да прислужватъ на трапезата и да слушатъ мждри думи.

Като видѣли момцитѣ масата съ ястията, очигѣ имъ останали въ тѣхъ. Какви ястия нѣмало! Какви вина нѣмало!

На небето свѣтѣла месечината. Старцитѣ вечеряли безъ лампа. По едно време небето се заоблачило. Луната се скрила подъ облакъ. Съвсемъ притъмнѣло.

— Нищо, — рекълъ отшелникѣтъ-домакинъ. — Ние ще си натъквимъ другъ месецъ, по хубавъ и по-свѣтълъ отъ оня.

Взелъ той листъ хартия, изрѣзълъ отъ него кръгъ, намазаль го съ слюнка и го залепилъ на стената.

— Месечината е готова, — рекълъ.

Щомъ казалъ това, хартиениятъ кръгъ станаль червень, после — жълтъ, а сетне почналь да свѣти. Толкова силно засияль, че въ трапезарията станало свѣтло, като денемъ, дори и по-свѣтло.

Ученицитѣ облѣщили очи.

А гоститѣ-отшелници казали :

— Е, да почерпимъ ли момчетата? Отъ тая храна тѣ не могатъ яде, но вино можемъ да имъ дадемъ. Нека сръбнатъ.

Домакинѣтъ взелъ чайника съ виното, подаль го на ученицитѣ и казалъ :

— Пийте, кой колкото може.

Ученицитѣ почнали да си наливатъ отъ чайника въ чашкитѣ. Намаляватъ тѣ, па се чудятъ и не могатъ да се начудятъ. Чайникътъ — малъкъ: повече отъ чашка не събира. А цѣли осемъ чаши се напълнили. Изпили ги. Па — по втора. Та и по трета.

А Ванъ взелъ котлето, въ което варятъ оризъ, и го подложилъ. Напълнило се чакъ догоре. Изпилъ го до капка. Много хубаво вино! Такова той не билъ пилъ презъ цѣлия си животъ; нито пилъ, нито билъ сънувалъ. Да, чудно вино.

По едно време гоститѣ рекли :

— Ето, домакине, че си добре похапнахме отъ обителската трапеза. И виното ти изпихме. Направи сега нѣщо да се повеселимъ. Пѣсни да чуемъ, танцъ да видимъ.

Магьосникътъ взелъ дветѣ пръчици, съ които ядѣлъ оризъ, размахалъ ги, па ги хвърлилъ въ книжната месечина. Още по-силно засвѣтила тая луна, а въ лжчитѣ ѝ като че ли нѣщо почнало да се бѣлѣе.

Гледатъ всички: въ лунната свѣтина плува момиче — малко, като кукличка; и колкото се повече приближава, все повече и повече нараства. Като стигнала до масата, всички видѣли стройна мома-хубавица.

Почнала тя да пѣе. Ехъ, какъ запѣла! Умъ да ти зайде. Сетне заиграла, затанцувала танецъ подиръ танецъ. Ама каква игра! Не може да се изкажр съ думи, колко хубаво излизало всичко. Толкова хубаво, че...

По едно време танцовачката подскочила, та право на масата, и то — въ паницата съ сладко пелте. Пръснали капки отъ сиропа на вси страни. Тогава ученицитѣ се опомнили и почнали да си търкатъ очитѣ. И що се оказало? Гледатъ тѣ: въ паницата стърчатъ сжжитѣ две пръчици, които отшелникътъ билъ хвърлилъ въ хартиената месечина.

Поблагодарили гоститѣ — отшелници на домакина за зрелището и му рекли:

— Хайде сега ни придружи, да ни изпратишъ до нѣкъде: ние ще се върнемъ на луната.

Тѣ и трима станали отъ масата и тръгнали къмъ онова мѣсто, дето падали луннитѣ лжи. Домакинятъ се спрѣлъ, а двамата гости му се поклонили, па почнали да се издигатъ къмъ луната. Ученицитѣ се

загледали въ тѣхъ: свѣглината била толкова силна, че имъ се замаивали очитѣ, но тѣ все гледали и виждали смѣтно силното сияние, че гоститѣ вървятъ по луннитѣ лъчи и се покланятъ отъ време на време на домакина Колкото се отдалечавали, толкова повече се смаявали. Когато изчезнали, месечината почнала полека-лека да помръква, да потъмнява, докле най-сетне изгаснала съвсемъ.

Ученицитѣ запалили свѣщи. Гледатъ — отшелникътъ — магьосникъ седи на трапезата, предъ него — недоядената вечеря, а на стената хартиениятъ кръгъ.

— Е, скъпи мои ученици, — рекълъ имъ той, — сега си вървете да спите, че е късно, а утре всѣки ще ти гледа работата, както я е гледалъ до сега.

Онова, що видѣлъ Ванъ тая вечеръ, му се показало много чудно; той промѣнилъ решението си. Рекълъ да остане въ обителъта — да послуша напѣтствията на отшелника, когато оня го удостои да му ги даде. И отново се заловилъ за работа. Работѣлъ като волъ. И все очаквалъ — да го извика постникътъ и да почне да го поучава.

Но ето, че настъпила есенъ. Дъждове завалѣли. Студени вѣтрове завѣли. А Ванъ трѣбвало да отива въ гората — да сѣче и пренася дърва. Цѣлъ измръзвалъ, като навлѣзе въ планината. Не му спорѣла работата. Плъзгалъ се по мокритѣ пѣтеки и често падалъ, съ тежкия товаръ на гърба. Идвалъ си въ обителъта — виръ вода.

Мнодо тежко му станало. А отшелникътъ го и не поглеждалъ. Само следѣлъ, дали си върши работата добре и на време.

Мислилъ Ванъ, мислилъ, па решилъ да отиде при постника.

— Позволи ми, отче, да ти кажа една дума. Дошълъ съмъ, както знаешъ, отъ далеченъ край — да се поуча отъ тебе на тайна мъдростъ. Макаръ че се не надявахъ да стигна до такова съвършенство, до каквото си стигналъ ти, отче, все пакъ мислѣхъ, че поне началото на мъдростъта ще ми бжде открито. Ето вече три месеца седя въ обителъта, а ни една дума за напѣтствие не съмъ още чулъ отъ тебе. Само едно ми каза: да сѣка дърва и да ги пренасямъ отъ гората въ обителъта.

— Нали ти казахъ азъ, — пресѣкълъ го отшелникътъ, — че ще ти бжде мъчно да изтърпишъ изпитанието? Не ти ли казахъ, миличъкъ, че нѣма да издържишъ? Е, щомъ е тъй, не те задържамъ: върви си у васъ.

— Че ще си вървя, ще си вървя, — отвърналъ Ванъ, малко докаченъ. — Нѣма що да правя тукъ. Само че — каква полза? Далеченъ пътъ да бия, следъ това цѣли три месеца да върша тежка работа — и то защо? Всичко това — значи — е било изгубенъ трудъ и време.

— И тъй си е, — казалъ кротко постникътъ. — Нашата работа, сине, иска прилежание и упорство. Прекжснешъ ли я, полза — никаква. А ти дори изпитанието не можа да издържишъ. Кой ти е кривъ?

— Та нищо ли нѣма да науча, отче?

— Нищо, сине.

— Ето ти паритѣ, които сж ми останали за по пътъ. Подарявамъ ги на твоята обителъ и те моля, поучи ме на своята мъдростъ. Поне малко ме поучи — да разбере, че съмъ ти билъ ученикъ.

— Добре. А що искашъ да научишъ?

— Виждалъ съмъ те, отче, когато се разхождашъ, че стенитъ те не спиратъ. Презъ тѣхъ минавашъ. Научи ме, отче, да минавамъ презъ стена.

— Бива, — отвърналъ магьосникътъ. — Повтори следъ мене заклеването и гледай да го научишъ на изустъ.

Казалъ той едно тайно заклеване, което Ванъ повторилъ. Казвалъ го още много пжти следъ това, докле ученикътъ го научилъ добре.

— Сега застани тукъ, срещу стената, кажи заклеването, наведи си главата и се затичай, та мини презъ стената.

Ванъ изрекълъ заклеването, навелъ си главата, па се засилилъ . . . Но, тъкмо стигналъ на една крачка до стената, спрѣлъ се. Уплашилъ се.

— Слаба ти е вѣрата, — му казалъ магьосникътъ. — Изречи отново заклеването, но се не бой, а се хвърли право презъ стената.

Повече отъ десетина пжти Ванъ започвалъ, но все му липсвала смѣлостъ. Ужъ безстрашно се затича, а пкъкъ щомъ стигне до стената — спре се, изплаши се.

Па и какъ да се не уплаши? Шегата работа ли е? Каменна стена — висока, яка. А той не е свикналъ, клетиятъ. Сега се първица учи на магьосничество.

Най-сетне се престашилъ. Затворилъ си очитъ, стисналъ си зжитъ. „Каквото ще да стане“, — рекълъ си, па се затичалъ. Увѣренъ билъ, че ще си разбие главата. Но що отъ това: нали магьосникътъ е при него?

Отворилъ си по едно време очитъ. Гледа — стената останала задъ него, а той стои на двора. Значи, миналъ е презъ каменната стена.

А отшелникътъ стои на прага и се смѣе.

Поклонилъ му се Ванъ, поблагодарилъ му за наученото и си тръгналъ за дома. По цѣлия пжтъ повтарялъ заклеването — да не би да го забрави.

Жена му го посрещнала — радостна, че се е върналъ. Ванъ ѝ разказалъ за своето пжтуване и за всичко, що му се случило.

— Не напраздно прекарахъ три месеца въ Лао-Шанъ, — рекълъ той. — Наистина, сума време изгубихъ, па и тежка работа вършихъ, че и много пари похарчихъ, ала за туй пжкъ станахъ магьосникъ. Нѣма другъ като мене по тия мѣста. Самиятъ отшелникъ ме научи, какъ да минавамъ презъ стени. И никакви стени — били тънки, били дебели — не могатъ ме задържа вече: минавамъ си презъ тѣхъ и петъ пари не давамъ.

Вановата булка погледнала мжжа си недовѣрливо и поклатила глава.

— Не вѣрвашъ ли, жено? Добре, сама ще видишъ. Тогаваше повѣрвашъ.

Изправилъ се Ванъ предъ стената. Изрекълъ тайното заклеване, навелъ си главата, затичалъ се съ все сила и — буууухъ! — о стената.

Булката му чула най-напредъ, какъ иззвѣнтѣлъ черепътъ на мжжа ѝ. После чула, какъ изкѣнтѣла стената. Следъ това видѣла, че отъ стената падатъ отломки варъ. Сетне видѣла, че мжжъ ѝ лежи на пода, досамъ стената.

„Преби се, клетиятъ!“ — си помислила тя.

Затекла се, та го вдигнала. Па, като почнала да хока и кори безчестния магьосникъ, който излъгалъ мж-жа ѝ — всички хули, що знаела, изрекла.

Ранениятъ чудотворецъ не казалъ ни дума за да защити своя учителъ. Той се хваналъ за темето: тамъ се била издигнала върга, колкото гжше яйце.

Медуза, костенурка и маймуна.

японска приказка

Онова полурастение-полуживотно, ще наричаме медуза, не било отъ край време мека, плъзгава, треперлива лига, която вълнитѣ подмѣтатъ на кждето си искатъ, за да я глътне първата риба, която я срещне

Едно време преди хиляди години, медузата била гордъ рицарь, облѣчанъ въ броня, съ шлемъ на главата, и въоръженъ съ щитъ, мечъ и копие. Тоя рицарь се казвалъ Ко-Ко-Ко. Царьтъ на подводния свѣтъ живѣлъ тогава въ Риу-Гуй-О, — великолепенъ дворець въ дъното на морето. Рицарьтъ Ко-Ко-Ко билъ придворенъ началникъ на стражата въ отдѣленията на царицата.

Работата на Ко-Ко-Ко била лесна, като всѣка работа на царедворецъ. Той трѣбвало да следи, по кое време се показва свѣтлината на змейоветѣ, наречена „риуби“, за да освѣти морскитѣ вълни, па да съобщи въ двореца : защото тъкмо когато се покаже тая свѣтлина, царицата излизала да се изкжпе.

Лека била работата на рицаря и царьтъ се отнасялъ къмъ него много благосклонно. Поради това въ двореца го почитали всички. Но това не било много добро за него : Ко-Ко-Ко почналъ да мисли все за себе си, той станалъ висомѣренъ и пустославенъ, почналъ да се надува. Освенъ това, наченалъ да се преструва, че знае вси тайни на двореца, и често пжти, като се събере съ приятели, до толкова се увличалъ отъ своето самохвалство че бѣбрѣлъ тъкмо за това, за което не би трѣбвало да каже и дума.

Тоя лошъ навикъ станалъ причина — славниятъ рицарь Ко-Ко-Ко да изпадне въ немилость и да се лиши отъ ония добрини, които неговага гордостъ му попрѣчила да запази.

Какъ и защо билъ лишенъ Ко-Ко-Ко отъ своето блѣсково въоръжение — за това ще ви разкажа тая приказка.

Ето какъ станала работата.

Царицата се разболѣла тежко. Отъ часъ на часъ все по-слаба ставала надеждата да оздравѣе. Царьтъ изпадналъ въ отчаяние и всичкитѣ му подданици сподѣляли неговата скръбъ, защото обичали много своята господарка. Въ цѣлото подводно царство се не говорѣло за нищо друго, освенъ за болестъта на царицата.

Млѣкнали пѣснитѣ (защото и морскитѣ населници пѣятъ понѣкога, макаръ и рѣдко), престанали веселбитѣ. Всички изглеждали разтревожени, навредъ царувала мъртва тишина. Учението на войскитѣ и голѣмитѣ паради и маневри на скомрии, селди и сардели били спрѣни. Буйната кавалерия отъ делфини, която порано съ безстрашни скокове гонѣла корабитѣ, не препускала вече надлъжъ и на ширъ по вълнитѣ. Морскитѣ миди и охлюви се затворили въ своитѣ черупки. Камбалата отъ скръбъ се скрила на морското дъно. На кжсо да го кажемъ, всичко, що плува, отъ малко до до голѣмо, се изпокрило въ кораловитѣ пещери, въ горичкитѣ отъ водорасли или въ тинята.

Сепията лѣвела чернитѣ си сълзи; идѣло ѝ да се прѣсне отъ мъжа. Придворниятъ съветникъ Ика, който произхождалъ отъ рода на сепиитѣ. — царедверецъ, надаренъ пребогато отъ природата, сжщо се отчаялъ. До тогава той ржководѣлъ придворнитѣ концерти, но — откакъ се разболѣла царицата, сякашъ изгубилъ всичката си обичъ къмъ музиката и, като зарѣзалъ инструментитѣ си, тжжно се отдалечилъ въ нѣкаква самотна кула, отдето го не виждали да излиза. Ракътъ, който му билъ слуга, едничккъ ималъ позволенieto да го навестява, за да му носи храна и известия. Преди това, презъ време на музикалнитѣ упражнения, той държелъ предъ господаря си голѣма бѣла свѣщъ — да му освѣтява нотитѣ. А сега седѣлъ по цѣли дни при слугитѣ въ двореца — да имъ разправя, колко силно се тревожи господарьтъ му поради болестъта на царицата.

Само костенурката Кама запазила своето хладнокръвие. Тя изпълнявала всички поржчки, що идѣли отъ двореца.

Изпитани били всички срѣдства да се помогне на болната, но безполезно. Ика знаелъ и лѣчебна наука: той знаелъ всичко. Споредъ него, повелителката била

заболѣла отъ отравяне съ нѣкакво вредително вещество. Трѣбвало да се лѣкува, като ѝ се изсмуче малко кръвъ съ рогове или вентузи. Той самъ се опиталъ да направи това съ своитѣ смукала, но и това не помогнало. Решено било, че болестъта е вжтрешна и трѣбва да се лѣкува само съ вжтрешни срѣдства.

Тогавя, като видѣлъ, че цѣлата ученость на придворнитѣ лѣкари е безсмислена, царьтъ — Кай-Риу-О, властелинътъ на змейоветѣ, — решилъ да опита последното срѣдство: да поиска съветъ отъ мждрата брадата змиорка Дой-О, прочута предсказвачка, която живѣла далекъ задъ морето, въ тинята на оризищата.

Той изпратилъ костенурката Кама, която служела за придворенъ куриеръ, понеже можела и да плува, и да ходи пѣземи.

Кама изпълнила отлично възложената ѝ поржчка. Тя се върнала съ отговоръ, че само прѣсенъ черенъ дробъ отъ маймуна ще излѣкува царицата.

— Добре, казалъ царьтъ. — Издайте веднага заповѣдъ — придворниятъ куриеръ да трѣгне на пжтъ и да се не връща, докле не доведе жива маймуна.

Всѣки мигъ билъ скжпъ. Въ царската заповѣдъ се казвало — костенурката да бърза, колкото се може повече. Но Кама знаела, че ѝ предстои много пжтъ. Като имала предвидъ поговорката „Полека, та далеко“, тя трѣгнала бавничко на пжтъ. Полека-полека, най-сетне стигнала въ оная гора, всрѣдъ една голѣма планина, дето знаела, че се въдятъ много маймуни.

Кама легнала подъ едно дърво, престорила се, че спи, и почнала търпеливо да чака. Тя знаела, че маймунитѣ сж лекомислени и любопитни, но въ сжщото време и много бързи и пѣргави. Тѣй като костенурката не умѣла ни да скача, ни да се катери по дърветата, ставало ѝ само едно срѣдство: да надвие съ хитрина.

Така и постжпила тя. Изхитрила се, доколкото може да бжде хитра една костенурка.

Онова, що очаквала, станало. Надшли много маймуни и се покатерили по клонитѣ на сжщото дърво, подъ което лежела костенурката. Почнали да ѝ се смѣятъ и подиграватъ. Едни я закачали, че е неодѣлана, като селянка. Други ѝ казвали, че прилича на старъ напуканъ ковчегъ. Само една стара и опитна маймуна

имъ казвала да не закачатъ заспалата костенурка, че може да си изпатятъ, но никои я не слушалъ.

Най-после решили да се наловятъ на верига, по която ще се спусне нѣкоя отъ тѣхъ и ще се пошегува съ костенурката. Всички посочили Сару, най-мъничката и най-хитра маймуна.

Японскитѣ маймуни сж безъ опашки. Тѣ се хващатъ за стѣблата и колонитѣ съ ржце. Тѣй сторили и тия, за които е дума въ приказката. Най-силната се хванала за една дебела увиснала гранка. Втора маймуна се уловила за нозетѣ на първата, трета се хванала пѣкъ за нея — и тѣй нататѣкъ, докле веригата стигнала близо до земята. По тая верига се спуснала хитрата Сару, като се държела съ една ржка яко за нозетѣ на последната маймуна, а съ другата си ржка почнала да дърпа Кама за опашката.

Забавата траяла дълго и била много приятна за маймунитѣ. Веригата се люшкала, като нѣкое голѣмо махало, и маймунката дръпвала Кама за опашката всѣки пжтъ, колчемъ се озове надъ нея. Но костенурката се не помръдвала. Тя лежела все така неподвижно, както я заварипи маймунитѣ отъ начало. Спѣла дълбокъ сънь. Това придало смѣлостъ на маймунката и тя поискала да узнае, що ли ще стане, ако погѣделичка костенурката по носа.

Та успѣла да стори това — и то не веднѣжъ, а нѣколко пжти. Кама си лежела все като мъртва. Сару ставала все по-смѣла и по-смѣла. Заедно съ това, разбира се, и закачнитѣ ѝ ставали все по-дрѣзки и по-дрѣзки.

Но изведнѣжъ — лапъ! — костенурката стиснала съ челюститѣ си ржката на маймунката. Сару не успѣла да разбере, какъ е попаднала въ пленъ. Въ уплахата си тя изпуснала веригата, за която се държела съ другата си ржка, и се търкулнала на земята.

Като видѣли това, маймунитѣ надали отчаянъ пискъ. Тѣ развалили веригата и се покатерили по дърветата. Тамъ насѣдали и почнали да си кършатъ ржцетѣ отъ скръбъ и да оплакватъ клетата Сару. Едни отъ тѣхъ си затворили очитѣ, за да не видятъ, какъ ще я изведе голѣмата костенурка; други си затикнали ушитѣ, за да не чуютъ предсмъртнитѣ ѝ писъци; трети пѣкъ си затулили съ ржце устата, сякашъ искатъ да спратъ дишането си, както правятъ японцитѣ въ мигове на отчаяние.

Но сждбата на Сару не излѣзла толкова ужасна, Кама я почакала, додето дойде на себе си следъ падането, а после я метнала на гърба си, безъ да изпуска ржката ѝ отъ устата си, па трѣгнала къмъ морето. Когато стигнала до брѣга, отпочинала си, а сетне се гурнала въ дълбочината и скоро стигнала до двореца.

Маймуната била предадена на главния готвачъ съ заповѣдь да я храни и гои, та черниятъ ѝ дробъ да нарасте.

Това се харесало много на шеговитата и лакома Сару. Тя ядѣла много и не чакала да я канятъ. Безъ да подозира, що ѝ се готви, прекарвала веселъ животъ. Катерѣла се по червенитѣ коралови дървета, правѣла си вѣнци отъ пѣстри водорасли, играела си съ златиститѣ морски звезди и съ шаренитѣ миди и охлювчета, закачала разнитѣ морски животни. Всичко въ това царство било за нея ново и занимателно. Скоро шегобойката, колкото и да била луда и неразумна, станала любимка на всички въ двореца.

Сару се харесела и на рицаря Ко-Ко-Ко; той я съжялявалъ отъ сърдце, като знаелъ, що я чака. И ето, че веднѣжъ, както си играела весело и безгрижно, той дошълъ при нея. Заприказвали се. И Ко-Ко-Ко се не стѣрпѣлъ, та издалъ тайната, както билъ правилъ не веднѣжъ преди това.

— Като те гледамъ, клето дете, — подхваналъ той, — че си толкова весело и щастливо, сърдцето ми се кжса отъ жалъ.

— Защо? — попитала Сару.

— Защото не подозирашъ, каква сждба те чака

— Тѣй ли? какво искашъ да кажешъ?

— Ти ще бждешъ убита.

— Убита ли, казвашъ? Защо? — викнала маймунката, цѣла разгреперена отъ ужасъ. — Че какво съмъ направила, та да ме убиятъ?

— Нищо не си направила, но твоятъ черенъ дробъ е потрѣбенъ за лѣкарство: царицата е болна: съ него ще я лѣкуватъ.

Като чула тия думи Сару, сторило ѝ се, че черниятъ ѝ дробъ е вече разкжсанъ на части. Тя си затулила лицето съ ржце и заплакала, колкото ѝ гласъ държи.

Но и Сару като всъка маймуна, не била привикнала да скърби дълго. Скоро тя се опомнила, млъкнала и почнала да мисли, какъ да се отърве.

Мислила, мислила, додето измислила следната хитростъ.

За да не възбуди подозрения, тя се преструвала, че е все тъй безгрижна, както си била по-рано, и продължавала да скача, да се премѣта и да се шегува съ всъкиго, когото срещне. Презъ това време наченали силнитѣ дъждове, които ваятъ, съ малки прекъсвания, по шесть недѣли. Маймунката припнала къмъ придворната градина, седнала въ една леха, засадена съ морски кремове, и почнала да плаче и да си кърши ржцетѣ.

Тъкмо тогава минала презъ тамъ костенурката. Като видѣла плачещата Сару, тя се спрѣла и я попитала:

— Защо плачешъ, миличка? Що ти е? Да не си нѣщо болна?

— Ахъ, колко съмъ нещастна! — отговорила маймуната, задавена отъ плачъ. — Когато ме хвана въ гората, азъ си бѣхъ оставила черния дробъ да се суши на едно дърво. Бѣхъ го закачила тамъ, за да ми не прѣчи, когато скачамъ. Но ето че сега почнаха дъждоветѣ. Черниятъ ми дробъ ще се накваси и ще изгние. Азъ ще умра, клетата. Па може и нѣкое животно да го изеде. Ахъ, колко съмъ глупава! Що ми трѣбваше да си оставямъ черния дробъ въ гората?

И тя се разплакала още по-безутешно.

Като чула това, костенурката отишла веднага при царя и му доложила за станалото. Риу О се ядосалъ на нейното нехайство.

— Че каква работа си ми свършила ти, като си ми довела маймуна безъ черенъ дробъ? Нали за черния ѝ дробъ те пратихме да я доведешъ? Защо я не прегледа, да видишъ, има ли черенъ дробъ, или не? Скоро върви съ Сару въ гората и ми донеси черния ѝ дробъ!

Кама трѣбвало да трѣгне на второ пжтуване. Тя взела Сару на гърба си и потеглила.

Като излѣзли отъ морето и стигнали до подножието на високата планина, хитрата маймунка рекла съ най-невиненъ изгледъ:

Защо ще се трепешъ да идвашъ и ти чакъ въ гората? Вижъ, колко е стръмънъ пжтътъ по планината.

Не ще ли бжде най-добре — да си починешъ тукъ, на брѣга, а азъ да се затека до гората и следъ малко да се върна?

Кама се на драго сърдце съгласила. Та била много изморена отъ пжтя: това и чакала. Сару припнала по каменливата пжтека и се изгубила.

Мръкнало се. Маймуната се още не връщала. Минала нощта, съмнало се, изгрѣло слънцето. Сару я още нѣмало. Не дошла и на пладне. И вечерята. И на другия день. Три деня и три нощи чакала костенурката, но все напраздно.

Чакъ тогава Кама разбрала, че Сару я е излъгала. Тя отишла въ гората, но не намѣрила никакви маймуни. Костенурката разбрала, че Сару е разказвала всичко на другаркитѣ си и тѣ сж се изпокрили. Видѣла, че не ще може да хване никаква маймуна. Постояла, повъртѣла се, па се върнала въ морското царство. Колкото и да я било срамъ, трѣбвало да се яви предъ царя и да му разкаже всичко, като признае, че маймуната я е надхитрила.

— Надхитрила те е, — рекълъ ѝ царьтъ, — понеже си била немарлива. Що ти трѣбваше да я пускашъ да отиде сама въ гората? Пуста леностъ! Много си била глупава и лековѣрна!

Кама заплакала отъ огорчение съ едри сълзи и се отдалечила засрамена. А царьтъ повикалъ първия министъръ и му казалъ:

— Не може да има съмнение, че нѣкой отъ придворнитѣ, които знаятъ, защо ни трѣбваше черниятъ дробъ, е издалъ тайната предъ оная маймуна. Скоро да намѣришъ виновника и да го накажешъ.

Излѣзла строга заповѣдъ — всички подданници на подводното царство да се събератъ предъ двореца.

И тѣ се събрали — имало и голѣмо, и знатно и просто. Всички. Всички — съ изключение на бѣбривия рицарь Ко-Ко-Ко. Само той не дошълъ. А не дошълъ Ко-Ко-Ко не отъ страхъ, а защото го гризѣла съвестята. Той се билъ скрилъ нѣкъжде много на дълбоко. Тамъ плачелъ и си кжсалъ косигѣ отъ отчаяние.

Тѣй царьтъ узналъ, кой е виновниятъ.

Той заповѣдалъ да хванатъ рицаря и да го отведатъ при него. Когато Ко-Ко-Ко, разтреперенъ отъ страхъ, се явилъ предъ престола на Риу-О, па падналъ на ко-

лѣне и призналъ предъ всички своето престѣпление, Царьтъ му викналъ ядосано :

— О, глупавъ дърдорко! Що направи ти? Понеже измами довѣрието на своя повелителъ, ти не си вече достоенъ да носишъ оржие. Отъ днесъ нататъкъ ти и твоео потомство ще бждете лишени отъ щитъ, мечъ и шлемъ за вѣчни времена. Върви си.

Извели Ко-Ко-Ко, снесли му рицарското въоръжение и го уволнили отъ службата при двореца. Оставили му само правото да наглежда змейската свѣтлина. И този, който малко преди това билъ блѣскавъ и гордъ рицаръ, отплувалъ отъ двореца голъ и обезоръженъ.

Такъвъ си е той и сега : мекъ, треперещъ, плъзгавъ и страхливъ. Наричатъ го медуза.

А царицата? Тя оздравѣла и безъ маймунски черенъ дробъ. Въ морското царство зацарувало отново виселие. Тогава придворниятъ съветникъ Ика далъ такъвъ концертъ че, за него се приказва съ възхищение и днесъ въ подводното царство.

Играчи на топка

китайска приказка

Край езерото Тунгъ-Тингъ живѣли едно време баща и синъ, рибари. Синътъ се казвалъ Вангъ-Чеу Сиу. И двамата били силни мъже. Толкова яки били тия рибари, че можели да вдигнатъ лесно камененъ котелъ. Освенъ това, тѣ били голѣми майстори въ игра на топка. Никой не можелъ въ оня край да хвърли топката толкова надалечъ, колкото тѣ, нито да я ритне тъй умѣло, че и следата ѝ да се изгуби.

Но съ бащата станало нещастие. Ето какво.

Веднѣжъ той трѣбвало да отплува до областъта Ху-Нанъ, разположена на югъ отъ езерото. Когато корабътъ минавалъ отъ езерото Тунгъ-Тингъ къмъ друго езеро — Тсиенъ-Тангъ —, раздѣлено отъ първото съ дълбокъ и опасенъ проливъ, подводна скала го разбила. Всички, които били на кораба, се издавили. Удавиль се, разбира се, и Ванговиятъ баща.

Синътъ дълго скърбилъ по смъртъта на баща си. Минали се осемъ години. Единъ день и на Вангъ-Чеу-Сиу се случила работа въ областъта Ху-Нанъ. Той се качилъ на кораба и потеглил на пътъ. Пресѣкли езерото Тунгъ-Тингъ и стигнали близо до мѣстото, дето било станало осемъ години преди това нещастие то съ Ванговия баща. Мръкнало се било. Вангъ-Чеу Сиу заповѣдалъ на моряцитѣ да спратъ кораба, като хвърлятъ котва на една скала, що се излавала надъ водата.

— Утре ще продължимъ, — рекълъ. — Не бива да се излагаме на опасностъ презъ нощъта, когато само дяволитѣ виждатъ ясно. Боя се отъ нещастие, защото помня баща си.

Послушали го. Нощъта била спокойна и толкова хубава, че Вангъ не отишелъ да спи, ами останалъ на моста, при моряцитѣ.

Тѣ си приказвали тихо за призраци и духове. Всѣки разказвалъ, каквото знае. На изтокъ изгрѣлъ месецътъ и вълнитѣ заблестѣли подъ неговитѣ лъчи, като свила. Вангъ слушалъ и въ сщщото време гледалъ езерото съ премрежени очи, както гледатъ моряцитѣ, когато искатъ да видятъ по-добре нѣщо далечно.

А имало що да види Вангъ-Чеу-Сиу. Не много далеко отъ кораба, въ свѣтлата върволица отъ талази, той съзрѣлъ петима мъже, които излизали отъ водата. Като се позагледалъ, той видѣлъ, че мъжетѣ влачатъ следъ себе си голѣма рогозка, просната върху водата. Рогозката била много голѣма: покривала четвъртъ хектаръ мѣсто. Като натъкмили рогозката, седнали на нея да закусватъ. Яли и пили. Звънтежътъ на чашитѣ и на блюдата стигалъ чакъ до кораба. Вангъ го чувалъ добре и му се струвало, че тия чаши и сребърни паници звънтятъ по-силно и нѣкакъ по-тежко отъ земнитѣ прибори.

Трима отъ тия чудновати мъже били седнали на рогозката, а другитѣ двама стоели задъ тѣхъ, та имъ прислужвали. Единъ отъ седналитѣ билъ облѣченъ въ жълти дрехи, а другитѣ двама — въ бѣли. Но и тримата имали на главитѣ си черни шапчици. Тѣ седѣли единъ до другъ рамо до рамо нѣкакъ странно и величествено, както не седятъ хората.

Вангъ се вгледалъ въ прислужницитѣ, но не можалъ да ги види добре, поради смътната лунна свѣтлина. Доколкото можело да се разбере, и двамата били облѣчени въ черни дрехи отъ много дебелъ платъ. А що се отнася до годинитѣ имъ, единиятъ изглеждалъ младъ, още момъкъ, съ мургаво лице, а другиятъ билъ човѣкъ на години.

Като видѣли това неочаквано зрелище, моряцитѣ млѣкнали. Настѣпило пълно мълчание. Тихо било и езерото — не се чувалъ дори и плѣсъкътъ на вълнитѣ. Отведнѣжъ, съвсемъ неочаквано, въ това нощно безмълвие се чулъ гласъ. Той идѣлъ отъ тамъ, дето били страннитѣ хора. На Ванга се сторило, че говори човѣкътъ въ жълто.

Гласътъ билъ силенъ, сякашъ говори исполинъ.

— Колко хубаво нѣщо е да седишъ и да пиешъ съ приятели презъ такава лунна нощъ!

А другъ гласъ — гласътъ на едного отъ ония въ бѣло — му отвърналъ:

— Да, това ми напомня времето, когато Царьтъ на Южното Море ни бѣше събралъ на угощение подъ цѣвналитѣ круши. И тогава свѣтѣше месецъ. И тогава бѣше тѣй тихо, като сега.

Мжжегѣ продължавали да пиятъ, като си играели отъ време на време съ чашитѣ: пускали ги да плуватъ по водата и ги ловѣли. Но тѣ говорѣли вече тихо и се не разбирало, що си приказватъ. И Вангъ и моряцитѣ ги гледали, безъ да посмѣятъ да шавнатъ или да пошушнатъ дума. Като се загледалъ въ прислужницитѣ, а Ванга се сторило, че по-стариятъ отъ тѣхъ прилича много на баща му. Но — заговори ли — гласътъ му не билъ гласътъ на Ванговия баща.

Когаго приближила полунощъ, издигналъ се гласъ и се чули думитѣ:

— Хайде да поиграемъ на топка, додето свѣти месецьтъ.

— Да поиграемъ, — отвърнали други два гласа.

Младиятъ прислужникъ нирналъ въ водата и следъ малко се явилъ отново, като държелъ топка; тя била блѣскава, сякашъ е направена отъ живакъ. Тримата мжже станали. Облѣчениятъ въ жълто казалъ съ високъ гласъ на стария прислужникъ:

— Ела, старче, да играемъ.

Старецьтъ се присъединилъ къмъ играчитѣ. Още съ първия ударъ той хвърлилъ топката въ въздуха много на далечъ. Тя блестѣла толкова силно, че заслѣпявала очитѣ. Играчитѣ се опитали да я хванатъ, но не спѣли.

Топката паднала съ трѣсъкъ на корабния мостъ.

Тогава Вангъ-Чеу-Сиу, който билъ страстенъ играчъ на топка, забравилъ и призрацитѣ, и кораба, и всичко наоколо. Той скочилъ бързо и ригналъ топката съ все сила. Тя му се сторила извънредно лека и той се дори уплашилъ, да не би да я е счупилъ. Но — не. Топката се бързо издигнала, освѣтена отвътре отъ всички цвѣтове на джгата, и тоя пжтъ се гурнала въ водата, като падаща звезда. Вълнитѣ я погълнали съ силенъ клокотъ.

Тримата мжже на рогозката побѣснѣли отъ ядъ. Тѣ се развикали:

— Кой живъ човѣкъ се осмѣлява да ни смуцава игритѣ?

Стариятъ прислужникъ се намѣсилъ. Той имъ казалъ.

— Недейте се сърди, духове-повелители! Оня, който ритна топката, е мой синъ. И той обича да играе на топка, като мене. Види ли топка, кръвта му кипва и той не може да се сдържи.

Но тая намѣса разядосала още повече едного отъ мжетеѣ, облѣчени въ бѣло. Той крѣсналъ:

— Ти подигравашъ ли се съ насъ? Не те е срамъ! Какво ни трѣбва да знаемъ, дали синъ ти обича да играе на топка, или не? Я скоро върви съ мургавия момъкъ, та ми улови виновника, че иначе ще те изгоря живъ.

Вангъ видѣлъ, че не ще може да се отърве. Но той се не уплашилъ. Извадилъ си ножа и застаналъ всрѣдъ кораба тѣй, че всички го виждали.

Ония на рогзката наскачали бързо, като свѣткавица, и сжшо тѣй размахали саби. Чакъ тогава Вангъ се увѣрилъ че старецътъ е баща му. Той му викналъ:

— Тате. Синъ ти е тукъ.

Оня се обърналъ съ лицето къмъ него и го погледналъ. Тѣ се изгледали съ отчаяние. А въ това време мургавиятъ служителъ вече пристигналъ.

— Скоро се скрий, — казалъ старецътъ на сина си, — че иначе сме погубени и двамата.

Ала тримата мже вече пристигнали и заградили кораба. Лицата имъ били черни, като лакъ, а зеницитѣ имъ — по-едри отъ маслина. Тѣ дръпнали стареца и се нахвърляли върху Ванга. Завързалъ се ужасенъ бой. Корабътъ се разклатилъ цѣлъ. Вжжетата били прерѣзани.

Най-сетне Вангъ замахналъ свирепо съ ножа, та отсѣкълъ едната ржка на оня въ жълто, който падналъ въ водата и се изгубилъ. Останали двамата му другари въ бѣло. Когато единиятъ се хвърлилъ върху него, Вангъ го халосалъ съ ножа по главата и му разбилъ черепа. Убитиятъ се гътналъ и падналъ въ водата. Останалиятъ живъ избѣгалъ.

Тѣй се свършилъ сграшниятъ бой.

Моряцитѣ и рибаритѣ, които минавали тая нощъ презъ езерото Тунгъ Тингъ, видѣли отъ далеко, че из-

лиза надъ водата нѣкаква огромна зѣща уста, дълбока — като нѣкой руднишки разкопъ. Вълнитѣ се завъртѣли отъ вси страни съ силенъ трѣсъкъ около нея. Но изведнѣжъ отъ чудовищната уста бликнала вихрушка и червеникави пари се завъртѣли нагоре, сякашъ изригнати отъ вулкани, и стигнали чакъ до звездното небе.

Тая неочаквана буря разклатила лодкитѣ, както се разклаща рашето за пресѣване жито. Най-опасно било положението на Ванговия корабъ. На дѣното му лежели, за тежина, два кржгли камѣка, всѣки отъ по петдесетъ шестдесетъ оки. Вангъ вдигналъ единия отъ тѣхъ и го хвърлилъ въ водата. Камъкътъ падналъ съ гърмовитъ плѣсъкъ въ езерото и вълнитѣ веднага следъ това поспаднали.

— Вдигайте котва, момчета! — викналъ Вангъ на моряцитѣ. — Да бѣгаме отъ това ужасно мѣсто.

До Ванга стоелъ баща му, но синътъ гледалъ да се не приближава яко до него, защото се боелъ, че има работа съ призракъ.

Старецътъ отгатналъ това и рекълъ на момъка успокоително:

— Да не те е страхъ: не съмъ умрѣлъ. Отъ деветнадесетътѣхъ души, които бидоха, се удавиха тогава въ езерото, осемнадесетъ разкжсани отъ воднитѣ духове. Едничъкъ азъ си спасихъ живота съ дарбата да играя на топка. Като влѣзохме въ подводната градина, духоветѣ почнаха да играятъ съ насъ. Които бидоха надвити, разкжсаха ги. А азъ си отървахъ живота, понеже надвихъ всички до единъ.

Баща и синъ грабнали веслата и заедно съ моряцитѣ почнали да грабать, за да откаратъ кораба далече отъ опасното мѣсто.

Когато се съзорило, на корабния мостъ намѣрили огромна перка отъ акула, дълга около метъръ и половина. То било отрѣзаната ржка на облѣчения въ жълто.

Завистливъ съседъ

японска приказка.

Накрай едно село, — тамъ, дето начеваль пжтьтъ за планината, имало две кжщи. Една била голѣма, хубава и богато украсена, а другата — малка, схлупена и бедна. Въ първата живѣлъ единъ богаташъ съ своето семейство, а въ втората единъ — сиромашъ бездетникъ съ жена си.

Беднитѣ селени работѣли отъ сутринь до вечерь, но пакъ не успѣвали да свържатъ двата края: животътъ билъ тежъкъ. Богатиятъ съседъ на само имъ не помагалъ, но ги и не поглеждалъ.

— Каква работа мога да имамъ съ тѣхъ? — казвалъ той на жена си. — Не ги ли виждамъ, какви сж просеци? Полза отъ тѣхъ никаква. А пуснешъ ли ги макаръ и веднъжъ въ кжщата си, на главата ти ще се качатъ.

Сиромаситѣ били добри хора. Тѣ не само не се обръщали за помощъ къмъ богатитѣ си съседи, но се и не сърдѣли, когато чували, че ония ги оскърбяватъ.

— Остава ли ни време да гледаме, кой какво рекълъ? — думалъ мжжътъ на жена си. — Стига да сме сити и здрави — повече не шемъ отъ Бога. А пъкъ всѣки може да си говори, каквото му е воля: то си е негова работа.

И тѣ винаги, когато минатъ край кжщата на богатия съседъ, поздравлявали съ дълбокъ поклонъ и него и съпругата му, безъ да изпитатъ завистъ или зложелателство.

Макаръ че били бедни и сами едва се прехранвали, тѣ си взели кученце, което много обичали. Обичали го като дете. Па и кученцето се привързало къмъ тѣхъ и когато били въ кжщи, вървѣло все подире имъ. Когато излѣзатъ, то пазѣло кжщата. А щомъ ги види, хвърляло се да ги посрещне съ такъвъ веселъ лай, бли-

жело имъ ржцетѣ толкова гальовно и ги гледало съ толкова преветливъ и обичливъ погледъ, че мжжътъ и жената забравяли и бедността и самотата си.

Единъ день, следъ обѣдъ, сиромашътъ работѣлъ въ градинката си. Копаетъ трапъ, за да посади дрѣвце. Както се билъ унесълъ въ работата си, той не забелязалъ, че кучето, следъ като полегало на трѣвата, изведнѣжъ скочило, почнало да души земята наоколо и се спрѣло па погледнало господаря си. Но той го не видѣлъ. Тогава то наченало съ все сила да рови прѣстѣта съ лапитѣ си. Тая работа не била за него: то се скоро уморило. Уморило се, ала се не отчаяло. Затекло се къмъ копача, задърпало го за дрѣхата, залаяло силно, па се върнало на сжщото мѣсто и почнало да рови отново.

Нѣколко пжти се повторило това. Сиромашътъ се поразсърдилъ на своя любимецъ, че разваля хубавата трѣва, дори му се скаралъ. Но въ това време излѣзла домакинята, видѣла всичко и казала на мжжа си:

— Иди живъ, защо рови тамъ кучето. Все трѣбва да има нѣщо.

При тия думи кучето, сякашъ разбрало, защо става речъ, надало радостенъ лай. Стопанинътъ вдигналъ лопатата и, само за да угоди на жена си, отишълъ да копае тамъ, дето ровѣло кучето.

Тая работа му се виждала досадна и безполезна. Но не минали и петъ минути — и той ударилъ съ лопатата о нѣщо твърдо. Поразкопалъ наоколо и — що да види? Показалъ се голѣмъ ковчегъ напълненъ чакъ до горе съ жълтици и сребърни пари. Тѣ били толкова много, че мжжътъ и жената ги едвамъ внесли въ кжщи.

Отъ тоя день настѣпила промѣна въ живота на двамата сиромаси, Тѣ си поправили кжщата, облѣкли се като хората, почнали да работятъ по малко, украсили стаитѣ си, наченали да се хранятъ добре. И кучето разбрало, че е помогнало за промѣната: галъ... го повече отъ преди, давали му хубави мръвки, слагали го да спи на мека възглавница и го завивали съ топло одеяло, везано съ коприна.

Богаташитѣ съседи сжщо забелязали промѣната. Една заранъ мжжътъ запиталъ жена си:

— Каква е тая работа? Не забелязвашъ ли, че ония голтаци отсрещу живѣятъ вече като нѣкои голѣми

имотници, а? Отде сж взели пари? Дали не сж обрали нѣкого? Не ми се вижда чиста тѣхната работа.

— И азъ имъ се чудя, — рекла жената. — Но се преструвамъ, ужъ не съмъ видѣла нищо. Бива ли да приказваме съ такива прости хора? Не е ли унизително за насъ да вървимъ да ги питаме, какъ и отде сж спечелили?

Тѣй вървѣло нѣколко деня. Но лошитѣ богаташи били много любопитни. Безъ друго имъ се искало да узнаятъ, какъ сж разбогатѣли съседитѣ имъ. Най-сетне решили — мжжътъ да имъ отиде на гости и да ги по-разпита.

Една вечеръ богаташътъ отишълъ при своя съседъ и му заговорилъ толкова любезно, че — да го чуе човѣкъ — би го смѣтналъ за най-близъкъ приятелъ на домакина. Станало дума разбира се, и за промѣната въ живота на семейството. Отъ дума на дума, добродушнитѣ хорица си изповѣдали, те разбогатѣли, благодарение на кучето.

Щомъ се върналъ у дома си, богаташътъ разправилъ всичко на своята жена, Тя обаче, не само не се зарадвала, че сждбата е помогнала на добритѣ хора да се отърватъ отъ нѣмотия и отъ непосилна работа, ами изпитала силна завистъ. Отъ тоя мигъ богаташитѣ не знаели мира. И денемъ и нощемъ мислѣли само за едно — какъ да намѣрятъ нѣкъде имане.

— Щомъ въ градинката на тия голаци се е намѣрило имане, казвала жената, — въ нашата градина, която е много по голѣма, ще има десетъ съкровища, а не едно. Какъ ти се струва?

— Може и да има, — отвърналъ мжжътъ, — но какъ да го намѣримъ? Ние нѣмаме такова умно чуче.

— Да поискаме пѣкъ тѣхното.

— Добре, да го поискаме.

На другата сутринъ завистливиятъ богаташъ отишълъ при съседа си и му казалъ:

— Добри съседю, ще те помоля за една дребна услуга. Ще ни дойдатъ на гости богати и знатни хора. Искане ми се да имъ покажа твоето умно куче. Тѣ много обичатъ животни. Ще ли ми го дадешъ за единъ день?

— Извинявай, — отговорилъ добрякътъ, — не мога. Искане отъ мене каквото щешъ друго, но съ кучето се не дѣля. Не за день, а и за часъ ти го не давамъ.

Хитриятъ богаташъ се престорилъ на докаченъ.

— Хубава работа! — рекълъ той. — Ужъ сме съседи, пъкъ нѣмаме довѣрие единъ у другиго. Въ мене дванадесетъ села иматъ довѣрие, само ти нѣмашъ. Какъвъ съседски животъ ще живѣемъ, като не щемъ да си помагаме?

При тия думи добриятъ човѣкъ щѣлъ веднага да отстѣпи, но се намѣсила жена му. Тя казала, че не дава кучето никому. Ала коварниятъ богаташъ се не отчаялъ. Той наговорилъ толкова сладки думи на съпрузитѣ и толкова живо исказалъ, каква честь ще бжде за кучето да го видятъ благороднитѣ гости, че стопанитѣ се найсетне съгласили.

— Добре, — казали тѣ, — но още утре заранъ си искаме кучето. Гледай да не стане нѣщо съ него!

— Не бойте се. Нищо нѣна да стане. Здраво и читаво ще ви го доведе.

Завчистливиятъ и горделивъ съседъ билъ щастливъ. Той грабналъ кученцето и го отнесълъ у дома си. Жената го чакала съ нетърпение да се върне. Отишли въ градината, затворили вратитѣ и пуснали кучето. Умното животно почнало веднага да тича по градината и да души земята. Спирало се ту тукъ, ту тамъ, докато найсетне застанало на едно мѣсто и почнало толкова усърдно да рови земята, че сърдцата на двамата богатаци се разтупкали отъ радостна надежда.

— Булка, скоро донеси две лопати! — казалъ мжжътъ.

Започнали да копаятъ. Дълго копали и двамата. Но нали не били свикнали на тежка работа — на ржцетѣ имъ излѣзли мѣхури. Потъ се лѣбела, като градъ, отъ лицата имъ. Найсетне лопатитѣ ударили о нѣщо твърдо. Показалъ се голѣмъ дървенъ ковчегъ, Но, като отворили капака, оказало се, че въ ковчега има човѣшки кости.

Богаташитѣ се ядосали страшно; идѣло имъ да се пукнагъ отъ гнѣвъ. Тѣ се нахвърляли върху кучето. Мжжътъ го ударилъ толкова силно съ лопатата, че животното паднало мъртво.

— Тѣй ти се падаше, мръсно псе! — викналъ той. — Да ни карашъ два часа да копаемъ кой дяволъ знае чии кости.

Но жената се опомнила.

— Що направи ти! — викнала тя на мъжа си. — Какво ще кажеш на съседитѣ, когато ти поискатъ да имъ отведешъ кучето?

— Голѣма работа! — отвърналъ мъжътъ. — За едно куче ли ще седна да бера грижа? И тази добра.

И той грабналъ трупа на животното, отнесълъ го, та го хвърлилъ предъ прага на съседската къща и рекълъ.

— Не ви е грѣхъ! Какви сте такива хора — куче не можете да упазите? Що сте му дали да яде? Едва влѣзе въ нашата градина, току почна да се извива отъ болки и умрѣ. Зли неблагодарници! Вие не сте заслужили да имате такова добро и вѣрно животно.

И, безъ да чуе, що ще му кажатъ, побързалъ да си отиде въ къщи. Добритѣ хора се и не докачили отъ оскърбителнитѣ думи на съседа. Тѣ гледали съ дълбока скръбъ трупа на своя любимецъ и проливали горчиви сълзи. Накрай, като се посъзвели, изкопали му гробъ и го заровили. Но трѣбвало да минатъ много дни, докле забравятъ донѣкъде загубата.

Една нощъ, следъ като жената си поплакала доста за кученцето, па заспала, то и се явило на сънъ и и казало:

— Недейте скърби за мене! Азъ ще си продължавамъ да ви помагамъ, понеже знамъ, че ме обичате. Надъ гроба ми има голѣмо дърво, отсѣчете го и направете отъ дънера му копаня за оризъ.

Щомъ се събудила, жената разказала на мъжа си, що сънувала. Макаръ че му било жалъ за голѣмото хубаво дърво, той решилъ да го отсѣче. Отрѣзалъ дънера и го далъ на единъ дълбачъ да направи отъ него копаня.

Копанята станала много хубава. За да я опита, жената сложила въ нея оризъ и почнала да кълца. За голѣмо свое очудване, тази работа — обикновено много тежка — сега ѝ се видѣла съвсемъ лека, просто като играчка.

— Ела опитай, да видишъ! — казала тя на мъжа си. — Никога не сме имали толкова хубава копаня.

Мъжътъ взелъ чукалото и почналъ да кълца.

— Наистина върви много леко и бързо, — казалъ той. — Но да видимъ, дали сж добре очистени зърната.

Жената бръкнала да извади шъпа зърна. Но и двамата останали очудени, като видѣли, че оризовитѣ зърна сж съ превърналим на жълтици. Колкото зърна имало, толкова жълтици извадила жената отъ копанята

Отъ тоя день жената почнала всѣка вечерь да слага въ копанята оризъ, който се превръщаль на купъ жълтици. Двамата съпрузи работѣли много. Тѣ си накупили нивя, гори, добитъкъ. Издигнали си и нова кжща — висока, по-висока отъ съседската.

Завистливиятъ съседъ разбраль, че пакъ е станало нѣщо. Отишълъ той на гости у новитѣ богаташи и се заприказваль съ тѣхъ любезно. Отъ дума на дума, и тоя пжтъ узналь, какъ сж забогатѣли. Разказали му за съня на жената и за чудната копаня. Той почналь тогава да ги хвали и ласкае, да ги увѣрява, че имъ е голѣмъ приятель, и — разбра се — поискаль имъ за малко копанята да я покаже на жена си. Домакинитѣ му я дали веднага. Тѣ искали да живѣятъ съ всички хора въ миръ и сговоръ. Затова прсстили на съседа си за ония лоши думи, що имъ билъ наговориль преди това, па му дали икопанята.

— Защо да му я не дадемъ? — рекълъ мжжътъ.
— Не бива да си помисли нашиятъ съседъ, че нѣмаме въ него вѣра. Славу Богу, богати сме. не бива да отказваме, когато можемъ да помогнемъ нѣкому.

При тия думи жената се успокоила.

А злиятъ богаташъ отнесълъ чутурата у дома си и повикаль своята жена, па й разправиль всичко, що билъ научиль отъ съседитѣ. Напълнили чутурата съ оризъ. Тѣй я натѣпкали, че нѣмало вече накжде. Едва можело да се обърне чукалото. Заклучили вратата и почнали да кълцать.

Но тая работа излѣзла много тежка — по тежка отъ всѣки другъ пжтъ. Жената се изпотила, капнала отъ умора. Дала чукалото на мжжа си. Той се заель да го върти и да кълца. И той капналь. Пакъ почнала жената. Тѣй се смѣняли, докле и двамата си олюшили дланитѣ отъ работа.

— Е, сега вече зърната ше да сж се обѣлили. Я да видимъ!

Жената си пѣхнала ржцетѣ въ копанята, очаквайки да извади две шѣпи жълтици. Но излѣзло нѣщо друго.

Тя, както била сграбчила онова, що смѣтала за злато, изведнѣжъ усѣтила болка. Извадила си ржцетѣ — окървавени. Въ шѣпата ѝ имало кжсове стѣкло.

И двамата се разкрѣщѣли ядосани, че съседитѣ сж ги измамили. Вдигнали чутурата и я хвърлили въ огнището, та я изгорили.

Минали се нѣколко дня. Добритѣ хора чакали да имъ върнатъ копанята, но — напраздно. Богаташитѣ се и не вестявали. Най-сетне мжжѣтъ отишѣлъ да си иска кугела, но лошиятъ съседъ го посрещналь съ хули.

— Какъ те не бѣше срамъ да ме излѣжешъ? — му викналь той. — Не си ми далъ оная чугура, що превръща ориза на жѣлтици, а нѣкаква друга, която ми развали всичкия оризъ. Безобразникъ! Благодари се, че не искамъ да ми платишъ ориза.

— Ако искашъ, ще ти го платя, — казалъ кротко съседѣтъ. — Но най-напреде ми върни копанята.

— Какъ ще ти я върна? Азъ я изгорихъ. И добре направихъ, защото ти можеше да я дадешъ и другиму; и нему щѣше да направишъ сжщата пакостъ.

На тия думи кроткиятъ съседъ не отвърналь нищо. Той се прибралъ въ кжщи и разказалъ съ сълзи на очи на жена си за станалото. Тя се наскърбила много — и за изгорената чугура и за оскърбигелнитѣ думи.

Но презъ нощѣта мжжѣтъ сънуваль, че идва при него кучето и му казва съ човѣшки гласъ:

— Недей скърбя. Иди при своя съседъ и го помоли да ти даде шѣпа пепель отъ изгорената чугура. Вземи пепельта, па отиди вѣнъ отъ селото, на царския пжтъ. Щомъ мине князѣтъ съ своитѣ придворни, качи се на една отъ вишнитѣ, що растагъ край пжтя, и хвърли пепельта по всички околни дървета.

На заранѣта човѣкѣтъ разказалъ сѣня на жена си и я запиталъ, що да прави.

— Князѣтъ ще мине, да кажемъ, — рекѣлъ той. — Но въ тая земя е законъ — когато мине царѣтъ или нѣкой отъ князѣтъ-управители, всѣки подданикъ, каквото и да върши въ тоя мигъ, да остави работата си, да падне ничкомъ и да се поклони, като докосне съ челото си земята. Като ме видятъ, че сеяд на дървото, ще ме обесятъ.

— Не зная, що да ти кажа, — рекла жена му. — Но до сега кученцето не ни е излѣгало ни веднѣжъ. Не ми се вѣрва — и сега да ни лѣже.

Тогава мъжътъ отишълъ при съсед си и му казалъ :

— Ти рече, че си изгорилъ кутела, що ти бѣхъ далъ. Прощавамъ ти. Не ща ни ти да ме мразишъ, ни азъ — тебе. Дай ми малко пепель отъ изгорената чу-тура, та и лошото, що има между насъ, да стане на пепель.

Оня се разсмѣлъ подигравателно и рекълъ :

— Пепель ли? Пепель ти давамъ, колкото искашъ. Да не мислишъ да я превръщашъ на златни пари? Ето я тамъ, цѣло купище. Вземи си.

Съседътъ си взелъ шѣпа пепель и си отишълъ, следъ като се поклонилъ на домакина.

Въ Япония хората обичатъ най-много пролѣтѣта, когато цвѣнатъ вишнитѣ и сливитѣ, та се размирисва на хубаво. Разцвѣгятъ ли се дървесата, цѣлиятъ народъ се весели и праздува. Но още презъ зимата градинаритѣ посаждатъ въ топлици малки дръвчета, които цвѣвватъ преди Нова Година. Тѣ продаватъ бѣчвичкитѣ съ тия цвѣнаи сливи и вишни на богаташитѣ, които украсяватъ съ тѣхъ кѣшитѣ си.

Зименъ день било, когато кроткиятъ човѣкъ трѣгналъ къмъ царския пѣтъ съ малка торбичка, въ която била сложена пепельта. Дълги редици вишневи дървета стѣрчели отъ дветѣ страни на пѣтя, но тѣ нѣмали не само цвѣтъ, а дори и листа. Декемврийскиятъ вѣтѣръ свирѣлъ между клонитѣ имъ. Човѣкътъ се качилъ на едно отъ най-високитѣ дървеса. Тъкмо се билъ покатерилъ, отдалече се задалъ на конь князътъ, придруженъ отъ голѣма свита. Придворнитѣ се много почудили, като видѣли, че тоя брадатъ мъжъ, доста старъ на гледъ, не само не бърза да слѣзе, ами се и усмихва отъ дървото, като гледа княза.

— Лудъ ли си, бе? — викнали тѣ по него още отдалече. — Скоро слизай!

Но старецътъ все стоелъ горе и се усмихвалъ. Самъ князътъ се възмутилъ и заповѣдалъ да го снематъ и отведатъ въ затвора. Тъкмо когато придворнитѣ се затекли да изпълнятъ тая заповѣдъ, тѣ видѣли съ ужасъ, че оня на дървото бърка въ торбичка, вади пе-

пелъ и я хвърля наоколо си. Изумѣли отъ страхъ и гнѣвъ, тѣ се натрупали около своя повелитель — да го запазятъ отъ пепельта.

Ала колко се почудили, като видѣли веднага следъ това, че по тѣхъ пада не пепель, а миризливъ вишневъ цвѣтъ и че всички дървета наоколо се покриватъ изведнѣжъ съ едри бѣли цвѣтове!

Тутакси подиръ това старецътъ слѣзълъ отъ вишната и падналъ, та се поклонилъ на княза, както билъ обичаятъ. Управительтъ, възрадвавъ на чудото, извършено въ негова честь, поканилъ човѣка въ двореца, дето му далъ богато угощение, всички го обсипали съ почести и накрай го изпроводили, като го надарили разкошно.

Не ще и дума, тая случка не минала незабелязано. По всички градове и села на областта се заприказвало за голѣмото щастие на добрия човѣкъ, когото князътъ удостоилъ съ такава висока честь. Когато се върналъ въ родното си село, всички наизлѣзли да го посрещнатъ. Посрещнали го съ такива почести, каквито не билъ и сѣнвалъ.

Той заживѣлъ отново въ селото, като преди. Ни той самъ, ни жена му се подгордѣли следъ станалото. Като помнѣли своята предишна бедностъ, тѣ продължавали да помагатъ на всички, които живѣятъ въ негова.

Съседътъ му щѣлъ да се скжса отъ завистъ.

— Гледай го тоя простакъ. — викалъ той на жена си. — Какви чудеса му е дошло на ума да прави съ проста пепель! Та ако той може да направи това съ пепельта отъ моето огнище, азъ ще направя нѣщо много по-голѣмо. Отде да знаехъ, че тая пепель била чудотворна? Какво ще кажешъ, булка? Да направя ли едно чудо, та да се слисатъ всички?

— Направи, мжжо, направи! — насърдила го жената. — Ти си ученъ човѣкъ — не си простъ, като оновова. Ако речешъ, всичко направяшъ.

Завистникътъ напълнилъ цѣлъ човаль съ пепель и отишълъ на пѣтя. Дълго чакалъ тамъ: никакъвъ князъ не се показвалъ, макаръ и да било разгласено, че управительтъ ще мине тоя день презъ тамъ. Най-сетне, като видѣлъ, че се задава блѣскаво шествие, богаташътъ се

покатерилъ на едно дърво и, когато князътъ се приближилъ съ придворнитѣ, она ги посрещналъ съ цѣлъ облакъ отъ пепель.

Но тоя пжтъ пепельта се не превърнала на цвѣтя. Малко преди това било валѣло дъждъ. Дрежитѣ навсички били мокри. Пепельта се превърнала, като нападнала по тѣхъ, на калъ. Още по-лошо било това, че цѣла шѣпа паднала въ очитѣ на княза, та той не знаелъ, що да направи. Въртѣлъ се, ослѣпѣлъ, насамъ — натамъ, махалъ съ ржце, надавалъ ядосано викове.

Придворнитѣ знаели, що да направятъ; тоя пжтъ не чакали заповѣдь. Нахвърляли се върху злосторника, смѣкнали го отъ вишната и го набили. После го вързали за ржцетѣ и нозетѣ и го отвели въ затвора. Дълго лежалъ тамъ завистливиятъ богаташъ. Най после го пуснали на свобода и той се върналъ въ селото.

Но и тамъ го не чакало добро. Всички знаели вече за пакоститѣ, що билъ направилъ на своя съседъ. Разчуло се било и за пепельта, и за боя, и за затвора.

Никой отъ сеселянитѣ му не искалъ да се срѣща съ него. Дори и сродницитѣ му го избѣгвали. Тѣй и прекарали тѣ — той и жена му —, до края на живота си, презирани отъ всички, не обичани отъ никого.

За човѣка, който се превърналъ на тигъръ

китайска приказка

Ще ви разкажа една стара, много стара приказка, за това, какъ загивали хората, понеже не сдържали себе си, а давали воля на злобата и завистъта. Тогава тѣ още не знаели нищо за Фата — оня мждрецъ, когото наричатъ въ Индия Буда. Да, тогава хората не знаели още доброто учение на кроткия Фатъ.

Въ окръга Тчанъ-Дзя-Ко живѣли двама братя — Венъ-Чанъ и Као-Чанъ. Венъ-Чанъ билъ по-старъ, а Као-Чанъ — по-младъ. Баща имъ билъ отдавна умрѣлъ, майка имъ била стара и немощна. Братята се грижели сами за домакинството. Тѣ не били женени. Защо се не били оженили? Ето защо.

Ви съседния окръгъ живѣло бедно семейство, отъ рода Ви. Бащата Ву-Фу-Пей билъ болнавъ, не можелъ да работи. Жена му и дъщеря му едва поддържали кжщата. А дъщерята се казвала Ву-Фанъ-Су. Нея обикналъ Венъ-Чанъ.

Но баща ѝ се не съгласявалъ да я омжи за Вена.

— Какво ще излѣзе отъ такава женитба? — казалъ той. — Ние сме бедни. Ще се сродимъ съ сиромасъ. Не ща. Нека Венъ ми поправи кжщата, нека ми даде пари, нека ми купи добитъкъ — тогава ще му дамъ дъщеря си. Инакъ не може.

Венъ билъ търпеливъ. И у дома си работѣлъ и съ колата превозвалъ чуждо. Пестѣлъ колкото може и чакалъ да натрупа пари, та да се ожени за Ву-Фанъ-Су. А тя била хубавица и го обичала.

Ето защо Венъ-Чанъ не билъ жененъ. А по-младиятъ братъ Као се не женѣлъ поради това, че не било по обичая — младиятъ да прежени стария.

Тъй изтекла година. Че и друга. Умрѣлъ болниягъ Ву-Фу-Пей. А въ това време настаналъ въ окръга голѣмъ гладъ. Ву-Фанъ-Су останала сираче, тъкмо когато почнала гладната година. Въ сщщото село живѣлъ единъ богаташъ, по име Чу-Ангъ. Лошъ човѣкъ билъ той. Зълъ по нравъ и безчестенъ. Той все заглеждалъ Ву-Фанъ-Су, макаръ че билъ жененъ.

Когато момата останала сираче, той пратилъ сватове въ къщата ѝ. Поискалъ да я купи робиня. Много пари предложилъ.

Майката се била току-речи съгласила.

Но Ву-Фу-Санъ се заплакала и рекла :

— Моля ти се, мамо, недей ме дава на злия Чу-Ангъ. Дай ме на Венъ-Чана. Той е сега богатъ, макаръ и не колкото Чу-Анга. Може да не живѣемъ въ голѣмо охолство, но поне ще бѣда омжжена жена, а не робиня. Все нѣма да гладувате, па и ти нѣма да носишъ позора, че си продала дъщеря си за пари.

Майка ѝ я благословила.

Нека стане, дъще, както казвашъ ти. Омжжи се за Венъ-Чана.

Научилъ се Венъ-Чанъ за това. Съ паритѣ, що билъ скъталъ, приготвилъ въ къщи всичко за сватба, изпратилъ подарѣци въ дома на момата, а после тръгналъ и самъ — да доведе булката.

Но щомъ сигналъ въ селото, пресрещналъ го Чу-Ангъ съ своитѣ слуги. Нахвърляли се върху Вена.

— Ахъ, ти! Ти такъвъ, ти онакъвъ! Безсраменъ голако: риза нѣмашъ на гърба си, а си тръгналъ да отнемашъ на господаря ни робинята. Булка ли си тръгналъ да си търсишъ? Ще ти дадемъ ние една булка. Какъ смѣешъ да ни отнемашъ момата?

Почнали да го биятъ.

А господарѣтъ имъ току викалъ и ги насъсквалъ, както се насъскватъ кучета :

— Удряйте, момчета! Бийте, не го жалете! Азъ отговарямъ Пребийте го отъ бой!

Размахали се слугитѣ — кой съ каквото може. Удряли, удряли, та пребили момъка.

Веновиятъ братъ Као веднага подалъ тжжба противъ богаташа. Но отговоръ отъ сждията не получилъ. Подаль втора — до другъ сждия. И тоя сждия му не отгово-

рилъ. До когото и да се обръщаль Као, никой се не застъпваль за него. Всички сждии били получили подаръци отъ богатия Чу-Ангъ. Всички били подкупени.

Тогава Као-Чанъ си казалъ:

— Хубава работа, добри хора! Както се вижда, отъ васъ не мога да чакамъ правосъдие. Оня злосторникъ ви е подкупилъ до единъ. Щомъ не искате да го накажете вие, ще го накажа азъ.

Наострилъ си той ножа и тръгналъ къмъ Чу-Анговото село — да си отмъстява. Тогава имало обичай — кръвѣта да се изкупва съ кръвь. Хората мислѣли, че на покойника ще олекне на оня свѣтъ, ако отмъстятъ за него.

Отишълъ Као. Скрилъ се въ високата трѣва, край пѣтя, да чака своя врагъ. Три деня и три нощи прележалъ той тамъ, като пълзѣлъ по коремъ, сждо както правятъ змиитѣ.

Но Чу-Ангъ узналъ, що му се готви. Той си наелъ тѣлопазитель — силния борець Чао-Тунъ, прочуть стрелець съ лжкъ. Знаело се, че — кждето помѣри Чао-Тунъ, стрелата никога не сбърква: право въ цельта попада.

Ето що се случило съ Као на петия день.

Той лежелъ въ трѣвата изгладнѣлъ, ослабналъ, изсѣхналъ отъ умора. А деньтъ билъ горещъ. Слънцето печело право отсрѣдъ небето. Усѣтилъ Као, че му става нѣщо зло: главата му тежи, сякашъ е отъ желѣзо, въ ушитѣ му звънтятъ силно камбани — звънтятъ, ще се пукнатъ отъ звънтежъ. А предъ очитѣ му играятъ зелени кржгове.

Па и времето се промѣнило. Най-напредъ било горещо и задушно, а после отведнѣжъ застудѣло, за свирилъ вѣтъръ, стъмнило се. Свѣтковици заиграли, гърмотевици затрещѣли, завалѣлъ дѣждъ, който се превърналъ на градушка.

— Я гледай ти! — викалъ Као. — Кой ти чакаше такова време?

Скочилъ той, па се заогледалъ, кжде да се скрие. Нѣма кжде. По едно време видѣлъ, че на бърдото стърчатъ развалини отъ стара обитель. Затичалъ се Као нататъкъ. Тича, а градушката го бие, дѣждътъ го шиба по лицето, студениятъ вѣтъръ му кжса дрехата.

Стигналъ Као-Чанъ до развалинитѣ, блѣсналъ вратата и се сблъскалъ съ единъ старъ бонза — жрецъ на

чуждоземния Богъ Фатъ — Буда. Лицето на стареца му се сторило познато.

— Влѣзь, момко! Влѣзь, юначе! Ей че си се измокрилъ! Ти може да помнишь: по-миналата година дохождахъ въ ваше село и ти ме посрещна, нахрани ме и ме дари съ милостиня. Радвамъ се, че сега пъкъ азъ ще мога да ти помогна. Скоро съблѣчи мокротото, па облѣчи ей това сухо!

И той подалъ на Као-Чанъ стара иначеска дреха. Облѣкълъ се Као-Чанъ, като инокъ, погледналъ се и казалъ:

— Вижъ, колко съмъ нещастенъ. Измокрихъ се и измръзнахъ, като нѣкой звѣрь. Дори по-зле, тъй като звѣроветъ иматъ кожи, а азъ нѣмамъ. По-добре бѣе да бѣхъ се родилъ звѣрь. Ехъ, де да бѣхъ тигъръ, много лесно бихъ прехапалъ гърлото на своя врагъ!

Вдигналъ си тогава инокътъ—бонза ржцетъ надъ главата на Као, прошъпналъ нѣкакви непознати думи и .. изчезналъ.

А Као?... Кой ще повѣрва, ако му кажа, що станало съ него? Но това се случило въ старо, много старо време, а тогава всичко ставало...

Цѣлото тѣло на Као се покрило съ козина, отзадъ му израсла опашка, на прѣститѣ му се появили дълги закривени нокти. И Као станалъ — не Као, а тигъръ.

Тръсналъ тигърътъ Као глава, извилъ опашка и се затекълъ надолу по пжтя, право къмъ онова мѣсто, дето лежелъ преди това въ трѣвата. Стигналъ тамъ, прескочилъ храсталака и се спрѣлъ. Гледа — мъртво тѣло лежи тамъ — и това тѣло е неговото, то е тѣлото на Као. Да, тѣлото на Као-Чанъ.

— Значи, Као-Чанъ е умрѣлъ, а душата му е преминала у мене, тигра. Азъ не съмъ Као-Чанъ: азъ съмъ тигъръ.

Чудновато му се видѣло, че гледа сжщото онова, което наричалъ по-рано свое тѣло, и че то лежи сега въ трѣвата. Отвлѣкълъ тѣлото въ падината и го хвърлилъ подъ вишнитѣ.

Сетне се върналъ на пжтя. Гледа: Чу Ангъ се приближава съ своитѣ слуги и тѣлопазители. Тигърътъ се снишилъ до земи, притисналъ коремъ до трѣвата, размахалъ опашка и скочилъ на Чу-Анговия конь. Преди

да успѣе нѣкой да мигне съ око, Чу-Ангъ вече лежелъ мъртъвъ на земи съ прехапано гърло, а тигърътъ му разкъсвалъ трупа.

Едва тогава пристигналъ изостаналиятъ назадъ тѣлопазителъ Чао-Тунъ, силниятъ борець и опитниятъ стрелець. Извирила стрелата му и улучила тигъра право въ слабината. Обърналъ се тигърътъ и издъхналъ.

Као-Чанъ искалъ, после изпъшкалъ. Чулъ той своя стонъ, сепналъ се и си отворилъ очитѣ.

Тъмно... нощемъ... Нищо не се вижда.

Пипналъ момъкътъ съ ржка около себе си: трѣва, храсти, дънери на дървета. Вслушалъ се: поточе ромоли. Станалъ Као-Чанъ, та се напилъ отъ рѣкчквата. Олекнало му. Опиталъ се да си припомни, шо е станало съ него. Напраздно. Нищо си не спомнялъ.

Съмнало се. Станалъ той и се измъкналъ тихо на лжтя. Срещналъ единъ селенинъ съ талига. Помолилъ му се да го откара у дома му.

Цѣла недѣля прележалъ Као на постеля, докле се съвземе и дойде на себе си. Научилъ се после, че злосторникътъ Чу-Ангъ е загиналъ, разкъсанъ отъ тигъръ, и че Чао-Тунъ застрелялъ тигъра. Като му казали това нѣщо мѣтно му се обърнало въ душата, но той не можалъ да разбере нищо.

Още на другия день отишълъ при единъ врачъ — да го пита, шо значи това. Врачътъ му гледалъ на чаша съ вода, после — на купчина дивени семки. Но нищо не можалъ да му каже.

— Кого да питамъ? — рекълъ Као на знахаря.

— Не знамъ, кого. Ако шешъ, иди въ старата обителъ: тамъ живѣе жрецъ на чужда вѣра. Може пкъвъ той да ти каже.

Отишълъ Као въ обителъта. Намѣрилъ инокъ-бонза и му разказалъ всичко, па го запиталъ, шо значи то.

Старецътъ му рекълъ:

— Преди седмица нѣщо сънувахъ сънь. Присѣни ми се че е дошълъ при мене момъкъ — той приличаше на тебе — и ме моли да го превърна на тигъръ. Азъ се помолихъ — все на съне — на Фата-Буда и тоя човѣкъ се превърна на тигъръ. Друго не мога да ти кажа.

Тогава Као разбралъ, шо е станало съ него.

— Азъ лежехъ въ трѣвата, спомнямъ си добре. Цѣли петъ деня и петъ ноци съмъ лежалъ гладенъ и

жаденъ. Слънцето ме е пекло. Градушката ме е била. Ладениятъ вѣгъръ ме е смразилъ и тѣлото ми е умрѣло, а душата ми е преминала въ тигъръ. Когато сж застреляли тигъра, душата ми се е върнала въ тѣлото и Као-Чанъ е оживѣлъ отново.

— Тѣй ще да е, — казалъ инокътъ-будиецъ. — Ти си рабаралъ учението на Буда-Фатъ, но едно не си още узналъ. Азъ ще ти го обясня. Моятъ учитель Фатъ проповѣдваше да не убиваме. „Койго убие“ — казваше той, — „ще бжде убитъ“. Злосторникътъ е убилъ твоя братъ, а тигърътъ е отнелъ неговия животъ. Но — тѣй като тигърътъ е разкъсалъ Чу-Анга, Чао-Тунъ е застрелялъ пкъкъ него. Разбра ли? Ако хората отмъстяватъ за убийството съ убийство, кръвъ ще се лѣе, докле свѣтъ свѣтува. За това Буда-Фатъ ни учи да не убиваме.

Као-Чанъ се сбогувалъ съ инока и му благодарилъ за поуката. Сетне се оженилъ за братовата си годеница, за да спаси нея и майка ѝ отъ гладна смъртъ.

Папагалътъ на стария Бингъ

китайска приказка

Стариятъ Бингъ живѣлъ въ гората. Затова всички го наричали саможивъ и дивакъ.

— Какво е това? — казвали. — Да се дѣли отъ хората! Защо? Не живѣе въ село, като всички, а се е залуталъ въ гората, при птицитѣ и звѣроветѣ.

Но Бингъ не слушалъ тия приказки. При птицитѣ и дивитѣ животни му било по-добре, отколкото при хората. Той берѣлъ гжи и ги продавалъ въ селото. Съ това се прехранвалъ. Колко може да се изкара отъ проданъ на гжи? Бингъ билъ беденъ, беденъ до нѣмайкажде, но пъкъ си живѣлъ на воля, отъ никого не просѣлъ милостиня, дори понѣкога и на други помагалъ.

Той нѣмамъ приятели между хората. Но затова пъкъ въ гората приятелитѣ му били безъ брой. Тамъ всички му били приятели. И птицитѣ по дървесата, и пчелитѣ по цвѣтята, и рибкитѣ въ рѣкчичката.

Но Бингъ обичалъ най-много птицитѣ. Познавалъ ги той и по перата, и по летежа, и по гласа. Отдалечъ ги познавалъ. Та дори разбиралъ, и що си приказватъ.

Гледа веднѣжъ Бингъ — въ гората долетѣли сума нови врабчета. Отде ще да сж? Да сж гладни — не сж: личи си — сити сж. Значи, прелетѣли сж отъ селото. Довели си и рожбитѣ. Па си донесли дори и неизлюпенитѣ яйца. Слуша ги стариятъ Бингъ — нѣкакъ неспокойно цвърчатъ, вмѣсто да чуруликать. Бързо прехвъркватъ насамъ натамъ. Отлитатъ отново въ селото, измѣкватъ си гнѣздата изподъ стрѣхитѣ и ги пренесятъ въ гората.

— Има нѣщо, — си каза старецътъ. — Не е на редъ работата.

Отишълъ въ селото — да предупреди хората.

— Чувайте, що ще ви кажа! Съ огънь си не играйте: опасна ми се вижда тая работа. Гасете огньо-

ветѣ, че ще пламне страшенъ пожаръ. Вrabцитѣ си приказватъ все за пожаръ. Гледайте да не стане нѣщо.

Почнали да му се смѣятъ.

— Я чуйте, що разправя тоя старъ бухълъ! Махай се отъ тука! Вrabцитѣ били говорили! Ти си се май наялъ въ гората съ мухоморки, че сетне си се заприказвалъ съ вrabчетата. Я си върви, докато не си изелъ нѣкой по врата!

Тоя день било празникъ. Селенитѣ не искали — никой да имъ разваля веселбата. Яли, пили, играли, та чакъ до късно презъ нощъта. Нѣкой пиянъ изпусналъ нѣкжде огънь. Пламнала една кжца, па втора, че трета — за единъ часъ изгорѣло цѣлото село. Като че ли крава го близнала, та го излизала съ езикъ. И диря не останала отъ него.

Селенитѣ разбрали, че стариятъ Бингъ не ги е лъгалъ. И славата му се разнесла навредъ. Отъ село на село, та чакъ до управителя. Пратилъ управительтъ да извикатъ Бинга. Не се отивало на стареца, но що да прави? Управительтъ е голѣмецъ, важна особа: не може да не отиде, щомъ го вика.

Тръгналъ Бингъ. Взелъ си тоягата и една клетка съ папагалъ.

Какъвъ папагалъ? Ей сега ще ви кажа, кой билъ той и отде дошълъ.

Бингъ го намѣрилъ въ гнѣздото съвсемъ мѣничкъ, още въ пухъ, не покритъ съ пера. Кжде ще да се е дѣнала майка му? Орелъ ли я е убилъ? Ловецъ ли я е хваналъ? Не се знае: отъ птичето не можешъ узна нищо.

Както и да е, Бингъ взелъ сирачето-птиче, стоплилъ го, нахранилъ го, съ слюнката си го напоилъ. Турилъ го въ кожената си шапка да спи. Тѣй порасло папагалчето. Станало папагалъ-хубавецъ. Да го гледашъ, да му се не нагледашъ. Цѣлиятъ — зеленъ, като измурудъ, крачката му — жълтички, кълвунтъ — червенъ, а на темето — дълга завита качулка. Не е птица, а жива хубостъ!

Па и уменъ папагалъ излѣзълъ. Бингъ го научилъ да говори китайски. Много нѣщо научилъ папагалтъ: като сжщински китаецъ приказвалъ. А Бинга обичалъ много. Като свой баща го обичалъ. Тръгне ли на нѣкжде старецътъ — и той следъ него.

Отишли при управителя. Управителят почиталъ умнитѣ хора отъ народа. Той излѣзълъ на двора да посрещне Бинга.

— Е, дѣдо, какъ си? Добре дошълъ. Чухъ за тебе, че си разбиралъ, що приказватъ птицитѣ. Кажу ми, за какво крѣкатъ моитѣ патици.

Бингъ погледналъ патицитѣ, па рекълъ;

— Да ти кажа ли? Птицитѣ ти крѣкатъ за това, че не сж нахранени отъ сугринята. Тѣ си казватъ една на друга, че женитѣ ти се каратъ помежду си и сж забравили да ги нахранятъ.

И наистина управителят ималъ две жени, които се постоянно карали помежду си. По цѣль денъ се дърлѣли. Чули тѣ отговора на стареца. Не имъ се понравило.

Въ това време управителят си шиелъ нова дългопола дреха. Потрѣбвали паунови пера, за да я украсятъ. Той заповѣдалъ да заколятъ единъ паунъ. Хванали пауна. Птицата се разпискала, размахала криле, сякашъ се моли да я не колятъ.

Запиталъ управителят отново Бинга:

— За що пици паунътъ, дѣдо?

— Защо ли? Пици, че искатъ напраздно да го колятъ. Той казва: „Защо ще ме колете? И тѣй управителят нѣма да носи дреха съ паунови пера: скоро ще го изпждятъ отъ длѣжностъ“.

Тоя пжтъ и управителят се разсърдилъ.

— Тѣй ли? — крѣсналъ той. — За това ли те викахъ азъ, престарѣлъ глупчо, да дойдешъ при мене? Да се подигравашъ и съ мене, и съ женитѣ ми. Не те е срамъ! Скоро да се махнешъ отъ къщата ми, та да те не видя вече!

Тѣй управителят изпждилъ стареца.

Бингъ излѣзълъ отъ тоя градъ и отишълъ въ съседното градче. Изморилъ се. Откакъ излѣзълъ отъ гората, не билъ ялъ. Прилошело му. По-натамъ нѣмалъ сили да върви, а пѣкъ и пари нѣмалъ да преспи нѣжде.

Седналъ на единъ камъкъ и сложилъ папагала до себе си. Седи стариятъ Бингъ, навелъ глава, и мисли. А папгальтъ го гледа съ червенитѣ си очи и току почва да бѣбре:

— Продай папагала! Продай папагала! Продай папагала!

— Какъ тъй ще те продамъ, папагалчо? Какво ще правя после безъ тебе?

— Нищо, ти ме продай! Нищо, ти ме продай!

— Не ща да те продамъ.

— Галчо ще избѣга. Галчо ще избѣга. Галчо ще избѣга.

Поразмислилъ старецътъ. Видѣлъ, че нѣма друго срѣдство, освенъ да продаде своя обиченъ. Взелъ клетката и — право на пазара. Застаналъ на най-видното мѣсто, привързалъ о клетката хватка сѣно — въ знакъ на това, че птицата се продава, и почналъ да се разговаря съ папагала. Каквото и да запита, птицата му отговаря. Насъбрали се наоколо много хора да гледатъ. Всѣкому се искало да види чудната птица, която приказва, сжщо като човѣкъ.

Приближилъ се единъ чиновникъ, погледалъ папагала, па си помислилъ:

„Нашиятъ градоначалникъ много обича всѣкакви рѣдки и скъпи нѣща. Ще му отведа тоя старецъ съ папагала. Дано птицата се хареса на градоначалника.“

И той завелъ Бинга при градоначалника. Още щомъ видѣлъ папагала, оня го много харесалъ.

— Колко искашъ, старче?

Преди да успѣе Бингъ да си отвори устата, папалтъ размахалъ криле и казалъ:

— Десетъ лани, десетъ лани. Повече не трѣбва, по-го не вземамъ.

— Много хубаво отговаря твоятъ папагалъ. И умно. Ще го купя.

И градоначалникътъ заповѣдалъ да наброятъ на стареца десетъ лани сребро.

На Бинга било жалъ да се раздѣли съ своя храненикъ и възпитаникъ. Той погледналъ папагала и се просълзилъ. Но птицата му кивнала съ качулката си и му смигнала съ червеното си око.

Отишълъ си Бингъ.

— Искамъ да ямъ, искамъ да ямъ. Да ямъ, да ямъ, да ямъ! — затракалъ папагалтъ.

Градоначалникътъ му донесълъ оризъ и вода. Птицата се наяла, пийнавала вода, па си затворила очитѣ и се наежила; всичкитѣ ѝ пера щръкнали.

И току надала гласъ :

— Време е да спя, време е да спя! Да спя, да спя, да спя!

Градоначалникътъ оставилъ птицата на мира. Толкова се радвалъ на своята покупка, че дори поблагодарилъ на чиновника.

На зараньта градоначалникътъ влѣзълъ да си види папагала.

— Трѣбва да се мия, трѣбва да се мия! Да се мия, да се мия, да се мия! — развикала се птицата.

Донесли златна чаша съ бистра вода. Папагалътъ скочилъ въ нея и почналъ да се плиска. Сетне литналъ и кацналъ на паравана отъ лакъ. Наченалъ да се изтърсва отъ водата и да си причесва перата съ червения кълвунъ.

Като се изсушилъ, погледналъ градоначалника, па затракалъ :

— Благодаря, сбогомъ! Благодаря, сбогомъ! Сбогомъ, сбогомъ, сбогомъ!

Че като хвъркналъ презъ прозореца — димъ да го нѣма. Никой го вече не видѣлъ.

Когато стариятъ Бингъ пристигналъ въ своята горска колиба, пагалътъ билъ вече тамъ.

Кучето Шипейтаро

японска приказка

Преди много години, въ онова време, когато по земята ходѣли разни зли духове и мжчели хората, живѣлъ въ Япония единъ силенъ планински духъ. Той се билъ поселилъ въ едно малко градче въ планинитѣ.

Злиятъ духъ, разбира се, не живѣлъ въ самото градче, а въ гжстата гора, що ги заобикаляла. Но всѣка нощъ той нападалъ хората, когато спятъ, и ги тревожелъ. За да се отърватъ отъ неговитѣ гонитби, хората се съгласили най-сетне — всѣка година да му пращатъ по една хубава мома, която чудовището изаяждало.

Но, ако случайно жъртвата не бжде отведена въ гората на време, самиятъ духъ слизалъ въ града да си иска обещания данъкъ. Той изаяждалъ тогава не единъ човѣкъ, а десетина, и заплашвалъ всички граждани, че — ако и на идната година бждатъ неточни, ще имъ причини още по-голѣми пакости.

Тѣй най-после хората се примирили съ своята участь. Тѣ си живѣли спокойно. Работата си вървѣла, като изъ преди, и само когато настжли сждбоносниятъ день — да отведатъ въ гората обещаната мома — въ града се разнасяли плачове и скръбни викове.

Много години минали тѣй.

Една година се падналъ жребей на най-добрата и най-хубава мома въ града. Голѣма скръбъ налегнала хората. Родителитѣ и сродницитѣ на момата плачели отчаяно. А и другитѣ гледали съ свито сърдце приготовленията. Скована била голѣма дървена клетка, въ която щѣли да вкаратъ момата, за да я пренесатъ въ гората. Само единъ день оставалъ до уречения срокъ.

Тъкмо презъ тая нощъ въ гората се изгубилъ единъ рицаръ, трѣгналъ да търси приключения. Такива юнаци се често скитали въ онова време по Япония, за да награждаватъ добритѣ и да наказватъ злитѣ, да помагатъ

на погиснатитѣ и да отмъщаватъ на потисниците, злосторниците и притѣснителитѣ. Ако срещне на пътя си разбойникъ, рицарьтъ го убивалъ. Види ли пъкъ другъ скитникъ-рицарь, той го извикалъ на двубой, за да се види, кой отъ двамата владѣе по-добре оръжжието. Тѣй като тия рицари били безкористни и добри по душа, народътъ ги дълбоко уважавалъ и тѣ му били наистина полезни.

Рицарьтъ, за когото става дума, билъ навлѣзълъ въ тая гора, ужъ за да скъси пътя си. Той не билъ никога слушалъ за злия планински духъ. Като се забъркалъ въ гѣстата безизходна гора, той разбралъ, че е сгрѣшилъ. Тръгналъ да дири пътъ, но било вече късно. Стъмнило се. Той трѣбвало да пренощува нѣкъде на открито.

Така и направилъ. Като се озърналъ наоколо си, видѣлъ между дърветата полянка, а всрѣдъ нея — малкъ полуразрушенъ параклисъ. Рицарьтъ влѣзълъ въ сградата и я разгледалъ. Покривътъ билъ здравъ. Можело да се пренощува. Момъкътъ затворилъ вратата, постлалъ си покривалото и легналъ да спи.

Уморенъ отъ дългия ходежъ презъ деня, той заспалъ веднага дълбокъ сънъ. Ала малко преди полунощъ го пробудилъ ужасенъ шумъ. Рицарьтъ си отворилъ съ почуда очитѣ и, като си спомнилъ, кжде се намира, погледналъ предпазливо презъ една отъ цепнатинитѣ на стената.

Онова, що видѣлъ, било много чудновато. Подъ ясната свѣтлина на месеца се били насѣбрали голѣмо множество котки. Тѣ оглушавали въздуха съ ужасни крѣсъци. Не мъркали, нито мяучели, както правятъ коткитѣ по градове и села, ами виели и крѣщѣли, като вълци и хиени. Всѣки мигъ прииждали нови котки — кои отъ кои по-грозни. Сякашъ илизали отъ земята.

Като се насѣбрали толкова много, че изпълнили и поляната и гората наоколо, почнали да пѣятъ нѣкаква дива пѣсенъ. То било, разбира се, пѣсенъ отъ резове, письци и кресъци. Рицарьтъ дочулъ, между другото, следнитѣ думи, които чудовищнитѣ котки повтаряли често.

Шипейтаро, Шипейтаро,
ти да знаешъ, де се нощемъ

сбираме на сборъ,
кожитѣ ни би разкъсаль,
и кръвѣта ни би изпилъ,
Шипейтаро, Шипейтаро.

Толкова често се повтарялъ тоя припѣвъ, че рицарѣтъ го запомнилъ, макаръ че не разбралъ, ни какви сж тия котки, ни кой е оня Шипейтаро, за когото пѣла котешката пѣсенъ.

На момѣка станало много досадно, че му развалятъ съня. Той станалъ, грабналъ меча си и се приготвилъ да излѣзе да прогони насъбралитѣ се котки, но тъкмо тогава чулъ писъкъ на нѣкаква птица. Тая птица сякашъ викала: „Сти-га! Сти-га!“ Изведнѣжъ коткитѣ се разбѣгали. Следъ мигъ поляната се опразднила, като че ли не е имало ни една котка тамъ: би казалъ човѣкъ, че сж потънали подземи.

Настѣпила отново тишина. Рицарѣтъ се завилъ съ покривалото си, стисналъ своя мечъ и заспалъ. Тѣй спалъ, чакъ докле изгрѣло слънцето, та го събудило.

Когато станалъ, усѣдилъ се много стслабналъ. Отъ нѣколко деня той се хранѣлъ само съ корени и ягоди. Па и сънятъ му не билъ спокоенъ; презъ цѣлата ношь му звучела въ ума грозната котешка пѣсенъ: „Шипейтаро, Шипейтаро“.

По една пѣтека рицарѣтъ излѣзълъ скоро на пѣтя, отдето се озовалъ следъ малко въ града. Още щомъ влѣзълъ, разбралъ, че въ тоя градъ става нѣщо особно. Всички го гледали мълчаливо, дори му не отгваряли на поздрава. И мжжетѣ и женитѣ били натѣжени. А като навлѣзълъ по-натамъ, чулъ плачове и писъци. Запиталъ едного, защо е това, и узналъ всичко.

Рицарѣтъ забравилъ и глада и умсрата си. Той влѣзълъ въ вѣщата на момата, обречена на жъртва. Разпиталъ събраниѣ и се научилъ, че се готвятъ да отведатъ девойката тъкмо на оная поляна, дето билъ параклисътъ.

Отведнѣжъ му дошла на умъ пѣсенѣта на коткитѣ: „Шипейтаро, Шипейтаро.“ И той запиталъ:

Има ли тукъ нѣкой си рицаръ по име Шипейтаро?

— Рицаръ ли? Не. такъвъ рицаръ нѣма. Но това име ни е известно. Тѣй се казва кучето на управителя

То е голѣмо и силно куче. Много е глупаво и зло: цѣлъ звѣрь. На всѣкиго налита. Но защо ни питашъ?

— Защото съмъ намислилъ да спася тая мома. А безъ помощъта на Шипейтаро не може да стане това. Отведете ме при управителя.

Отвели го. Рицарьтъ помолилъ управителя да му даде кучето за една нощъ. Оня обичалъ много своето куче, но най-сетне го далъ на рицаря, безъ да го пита, защо му е: доста му било обещанието, че на другата сутринъ ще му доведатъ кучето обратно.

Рицарьтъ отвелъ Шипейтаро при родителитѣ на момата и заповѣдалъ да го затворятъ въ клетката, вмѣсто девойката, а тя да си остане въ кѣщи. Всички се съгласили на драго сърдце, но нѣкои изказали своето опасение, да не би съ това да разсърдятъ планинския духъ, па да дойде да имъ причини още по-голѣми пакости.

— Не бойте се! — успокоилъ ги момъкъяъ. — Азъ отговарямъ. Нали ще бжда тамъ — самъ ще се разправа съ чудовището.

И тъй, следъ заникъ-слънце голѣмата клетка съ кучето била пренесена въ гората. Оставили я на поляната, а рицарьтъ се скрилъ въ параклиса.

Къмъ полунощъ, когато изгрѣлъ месецътъ, коткитѣ почнали пакъ да се събиратъ на поляната. Тѣ прииждали отъ вси страни. Дори на рицаря се сторило, че тоя пжтъ сж повече, отколкото били миналата нощъ. Когато се насѣбрали, кой знае откъде се явилъ единъ огроменъ котакъ — черенъ, съ кървави очи, високъ като нѣкой боръ. Той билъ планинскиятъ духъ, а другитѣ котки били духоветѣ, подчинени нему.

Щомъ се явилъ котакътъ, започнали котешки танци и пѣсни—по-буйни и по-диви отъ ония презъ миналата нощъ. Голѣмиятъ котакъ видѣлъ по едно време клетката. Тогава той се отдѣлилъ отъ другитѣ, приближилъ се къмъ клетката и почналъ да скача и танцува около нея. При това, той правѣлъ такива луди движения и скачалъ толкова на високо, че рицарьтъ почналъ да не вѣрва на очитѣ си. Най-сетне, котакътъ като решилъ, че е измжчилъ колкото трѣбва жьртвата си, той съ кървожаденъ викъ се хвѣрлилъ къмъ клетката и отворилъ вратата ѝ.

Но щомъ си пѣхналъ главата въ клетката, Шипейтаро се метналъ върху него и го докопалъ за врата съ остритѣ си зѣби. Когакътъ се дръпналъ да излѣзе, но кучето се не откачило отъ него. Борбата траяла кжсо. Следъ малко огромниятъ черенъ котакъ се простаналъ мъртъвъ на поляната. Рицарьтъ се затекълъ и му отсѣкълъ главата съ меча си, понеже се боелъ, че може духътъ да се съживи. Другитѣ котки отначало замръзнали отъ ужасъ, но когато Шипейтаро се нахвърлялъ и върху тѣхъ, всички се разбѣгали.

Когато гражданитѣ се научили, че чудовището е убито, скръбьта се смѣнила съ голѣма радостъ. Всички се спуснали да благодарятъ на безстрашния рицарь. Но той имъ казалъ:

— Недейте благодари мене, защото Шипейтаро свърши цѣлата работа. Той прехапа гърлото на чудовището и прогони ония грозни котки. Той ги наплаши толкова, че едва ли ще посмѣятъ вече да се вестятъ по вашитѣ мѣста.

Народътъ билъ спасенъ. Всички почнали да галятъ кучето и да му даватъ месо. Тоя день Шипейтаро наистина преялъ. Преялъ и на другия день. И на третия. Тогава чакъ разбралъ, че ще да е направилъ нѣщо важно. Но, понеже търбухътъ го болѣлъ, на четвъртия день не хапналъ нищо. И не ялъ, чакъ додето оздравѣлъ съвсемъ.

А рицарьтъ? Той си продължилъ пжтя. Той се не оженилъ за хубавицата, която спасилъ, защото рицаритѣ въ Япония се не женѣли.

Баба и Тигъръ

китайска приказка

Едно време въ голѣмия градъ Чао-Ченъ-Фу живѣли много богати хора. Тамъ живѣлъ и войводата, който управлявалъ цѣлата областъ. Около града се издигали планини, а по тия планини имало гори; въ горитѣ пъкъ живѣлеи звѣрове. Задъ градската стена се издигала малка хижа. Въ нея живѣела една баба съ сина си.

Тѣ били много бедни. Момѣкътъ билъ едничката рожба на майка си. Сѣкълъ дърва и ги продавалъ. Съ тоя занаятъ, разбира се, той не можелъ да изкара много. Тѣ живѣели съ майка си оскудно, ала се не сплаввали отъ своята бедность. Колкото и да спечели момѣкътъ, все донасялъ вечерь отъ града по малко оризъ, а повече бабичката и не искала.

Единъ день тя чакала сина си да се върне отъ града. До късно го чакала. Мрѣкнало се, а той все не идвалъ. Разтревожила се майката. Отишла при съседа си да се посъветва, що да прави. И съседътъ билъ беденъ, като нея. Той разбралъ мжката ѝ, но било вече късно: кжде ще трѣгне презъ ношъта да дири сина ѝ? Решили да почакатъ до сутринъта.

Като се съмнало, съседътъ трѣгналъ по планинитѣ да търси момѣка. Дълго се луталъ низъ горитѣ, найсетне намѣрилъ кървавитѣ дрехи на дърваря. Разбралъ, че го е разкъсалъ звѣръ. Какъвъ звѣръ? Тигъръ, навѣрно. По всичко се виждало, че е тигъръ. А по ония мѣста имало много тигри.

Тежка била скръбъта на бабичката. Като изгубила оногова, който я гледалъ и хранѣлъ, останала сама-самичка на свѣта, безъ подпора, безъ роднини, осемдесетъ тодишна, обречена на просия или гладъ. Тя била проста женица: мислѣла си, че добритѣ хора въ града ще ѝ помогнатъ.

Трѣгнала къмъ града. Стигнала тамъ надвечерь. Похлопала на една врата — не ѝ отворили. Поотпала

на друга. Вратарьтъ я изпждилъ. Почукала на трета. Пазачьтъ отишелъ при надзорника, а надзорникьтъ съобщилъ на домакина. Домакиньтъ се скаралъ на надзорника, какъ смѣе да му приказва за нѣкаква си бабичка. Надзорникьтъ викналъ на пазача, а пазачьтъ изпждилъ бабата отъ двора.

Стъмнило се съвсемъ. Бабичката се отчаяла. Решила да отиде право при войводата.

— Затова е тоя войвода, — рекла си тя, — за да се грижи за беднитѣ хора. Кой другъ ще помисли за такива като мене?

Стигнала тя до голѣмата кѣща на голѣмеца, но я не пуснали. Казали ѝ да дойде на другия день. Кое отъ скръбъ, кое отъ гладъ, кое отъ умора, бабичката паднала на земята. Легнала и заплакала. Плаче и нарежда. Гледатъ я слугитѣ на войводата и си шѣпнатъ помежду си

— Не можемъ изпжди тая баба. Па и грѣшно е: да я пждимъ. Вижте я, каква е отчаяна! Кой знае, що ѝ се е случило. Жива да я оплачешъ.

Вдигнали я, та я отнесли въ зимника, дето били затворени разни скитници и разбойници. Тия хора напоили бабичката съ топълъ чай, нахранили я съ каквото могли, па я сложили да спи. На сутриньта извели бабата предъ войводата. Той седѣлъ на позлатенъ столъ, задъ него стоели слугитѣ, а около му — чиновницитѣ. Бутнали бабата да падне на колѣне посрѣдъ стаята и да разкаже, защо е дошла.

Тя разказала всичко.

Войводата се разсмѣлъ. Той билъ шишкавъ мжжъ. Отъ смѣхъ се тресѣлъ цѣлиятъ. Слушалъ, смѣлъ се, слушалъ, смѣлъ се, па накрай си изтрилъ сълзитѣ съ везания ржавъ на копринената дреха и казалъ:

— По добрата воля на Великия Премждъръ Богдиханъ, който умеѣ да цени умнитѣ люде. Азъ вече двадесетъ годинъ управлявамъ тукашня ограджъ; всѣ какви тжжби сж идвали до мене, но пръвъ пжтъ чувамъ — човѣкъ да ми се оплаче отъ тигъръ.

И пакъ се разсмѣлъ. Трѣбвало да му донесатъ чай, за да се спре смѣхьтъ му.

А бабата не разбирала, защо се смѣе войводата. Тя стоела на колѣне и чакала мълчаливо.

— Добре, бабичко. Хайде върви си, а азъ ще заповѣдамъ да арестуватъ тигъра и тогава ще реша дѣлото ти.

На бабата станало много тежко. Чакъ тогава разбрала тя, че и войводата се подиграва съ нея.

Но ето че работата взела другъ край.

Изтжпилъ се единъ слуга иззадъ войводата; тъкмо когато оня говорѣлъ за арестуване, излѣзълъ на срѣдъ стаята и викналъ:

— Господарьо, моля те — мене заповѣдай да го арестувамъ.

Тоя слуга се казвалъ Ли-Пингъ. Въ оня мигъ той билъ пиянъ, та не разбралъ, че става дума за тигъръ. Но той знаелъ, че за всѣки арестъ се дава награда на оногова, който е арестувалъ виновника.

Като чулъ тия думи, войводата се засмѣлъ още по-силно. Неговитѣ хора се уплашили — да не би да умре отъ смѣхъ.

— Добре, братко, че самъ поиска. Ето ти заповѣдта за арестъ. Взemi я и я изпълни. Но, ако следъ петъ деня ми не доведешъ арестувания тигъръ, ще бждешъ наказанъ. Битъ ще бждешъ.

На другия день Ли-Пингъ изтрезнѣлъ. Чакъ тогава разбралъ той, колко глупаво е постжпилъ. Но нѣмало що да прави: трѣбвало — ще, не ще — да изпълни заповѣдта. Наелъ той ловци и трѣгналъ съ тѣхъ по планинитѣ. Петъ деня минали. Не само не хванали тигъра, ами му не намѣрили дори и следитѣ.

Ли-Пингъ се явилъ предъ войводата — да го моли да отсрочи изпълнението на присждата — да извърши ареста за петъ деня. Войводата се съгласилъ, но заповѣдалъ да накажатъ Ли-Пинга. Наказали го: педесетъ удара съ бамбукова тояга.

Още петъ деня минали. Тигърътъ и тоя пжтъ не билъ заловенъ. Ли получилъ нова отсрочка за петъ деня и — нови петдесетъ удара съ тояга. Цѣлъ месецъ миналъ тѣй. Ли-Пингъ изхарчилъ всичкитѣ си спестени пари за ловци, но тигърътъ се все не намиралъ, а бамбуцитѣ му съсипали гърба.

Следъ като Ли-Пингъ билъ набитъ за шести или седми пжтъ, той станалъ, та отишелъ право въ храма на Шанъ-Ена, богътъ на планинитѣ.

— Моля ти се, Боже, посочи ми, къде е тигърът. Прати го при мене.

Тъй се молил дълго Ли, проснатъ по коремъ на пода на храма, предъ позлатеното изображение на Бога. Много пжти повторилъ той своята просба. А когато си вдигналъ главата — видѣлъ, че тъкмо предъ него стои тигърътъ.

Ли-Пингъ усѣтилъ, че му се подкосяватъ нозетѣ.

Стои той — ни живъ, ни мъртъвъ. Но тигърътъ се и не помръдва: той си стои — кротко, като теле.

Най-сетне Ли дошелъ на себе си. Той разбралъ, че самъ богъ Шанъ Енъ му е пратилъ звѣра, за да изпълни просбата му. Станалъ малко по-смѣлъ.

— А пиленце, — рекълъ той на тигъра, — вижъ, къде си билъ ти! Я ми кажи, защо ми създавашъ такива главоболия! Сума пари похарчихъ по тебе. Че и малко ли бой изядохъ? На що прилича това? Не те ли е срамъ? Хайде, братко, да те вода въ града. Тамъ войводата ще отсжди — кой правъ, кой кривъ.

Тигърътъ размахалъ опашката си и си протегналъ шията. А Ли-Пингъ, макаръ и съ разтреперени ржце, му сложилъ на врата клупа на вжжето и го повелъ къмъ града.

Цѣлиятъ градъ се насъбралъ да гледа, какъ ще осждятъ тигъра.

Войводата седналъ на златния си столъ, а тигърътъ легналъ на пода.

— Подсждими-тигъре, признавашъ ли се за виновенъ, че презъ миналия месецъ си изялъ сина на тая баба, познатия дърваръ?

Тигърътъ поклатилъ глава.

Войводата продължилъ:

— Тъй като споменатиятъ дърваръ бѣше подданикъ на Великия Богдиханъ, само Богдиханътъ или азъ — по пълномощно отъ него — имахме право да го лишимъ отъ животъ. Значи, твоята постжпка е незаконна. Съгласенъ ли си съ това?

Тигърътъ поклатилъ отново глава.

— Споредъ закона ти, тигре, подлежишъ на смъртно наказание. Но понеже виждамъ, че се разкайвашъ за постжпката си, и понеже въ това дѣло има още една страна — бабата, която проси помощъ, а държавата не

може да ѝ помогне, то — отъ името на Великия Богдиханъ — азъ те осждамъ да хранишъ бабата, чийто синъ си изялъ.

Войводата чукналъ съ златния си печатъ и се отдалечилъ тържествено, а тигърътъ билъ пуснатъ и избѣгалъ въ планината.

На заранъта бабата отворила вратата на хижата си и се много зачудила, като видѣла предъ прага елень съ прехапано гърло. Отъ кого ли е тоя подаръкъ?

Нѣколко деня следъ това тя получила другъ елень. Отъ тогава, презъ день — презъ два, все намирала предъ вратата — било елень, било козелъ, било друго животно, чието месо се яде.

Бабата решила да проследи, кой ѝ носи тия подаръци. Видѣла, че е тигърътъ. Отначало тя се боела отъ него, но малко по малко привикнала къмъ добрия звѣръ, а тигърътъ я толкова обикналъ, че по цѣли дни се навѣрталъ около хижата ѝ.

Бабичката простила на неразумния звѣръ грѣхъ му. И минувачитѣ често виждали, какъ тя седи на прага да се грѣе на слънце и какъ гали тигъра, легналъ при нозетѣ ѝ.

Княгинята на свѣтулкитѣ

японска приказка

Всрѣдъ езерото на императорската градина въ Киото плувалъ лотусовъ цвѣтъ. Но само на хората се струвало, че е лотусовъ цвѣтъ. Всъщностъ то било дворецъ, подобенъ на който нѣмало въ цѣлия свѣтъ. Стенитѣ му, направени отъ бѣли прозрачни нишки, блестяли, като сребристи облачета, които се трупатъ около ялната месечина. А долнищата на стенитѣ изглеждали забулени отъ румена мъгла, като вѣчнитѣ снѣгове наврѣхъ Фу-Санъ — планината на Безсмъртието, когато ги освѣти залѣзващото слънце.

Посрѣдъ двореца имало кржгълъ чертогъ, заобиколенъ отъ златни колони, а на златния престолъ, всрѣдъ чертога, седѣлъ Хи-О, царьтъ на свѣтулкитѣ.

Царь Хи-О ималъ една едничка дъщеря — Готару-Гиме, което значи Княгиня-Свѣтулка. Когато била дете, тя често придружавала баща си, колчемъ излѣзе надвечерь, по здрачъ, заедно съ своята многобройна свита отъ придворни. Ней не било позволено да лети: на женитѣ въ царството на свѣтулкитѣ било заповѣдано да бждатъ скромни; затова я носѣли на пѣстра носилка, изплетена отъ цвѣтя.

А когато баща ѝ правѣлъ прегледъ на войскитѣ или гледалъ народнитѣ игри въ празниченъ день, Готару-Гиме се разхождала по междитѣ на оризищата и по ливадитѣ съ индиго (синилно растение) и гледа какъ блещи росата по тревитѣ.

Но минало време. Княгинята порасла. Тогава вече не ѝ позволявали да се показва предъ тълпата. Предъ свѣта можели да излизатъ само момчета отъ простия народъ, па и тѣ — когато отидатъ въ храма или на пазаръ — били придружавани отъ родителитѣ си или отъ нѣкоя стара жена. А младитѣ знатни жени или си се-

дѣли въ кжщи, или излизали въ затворени носилки, а следъ тѣхъ вървѣла голѣма свита.

Тѣй правѣла и княгинята на свѣтулжитѣ. Когато баща ѝ приемалъ чужди царе и князе, или когато вечеръ се събирали гости въ двореца, Готару-Гиме се скривала задъ завесата. Само когато дойдатъ близки роднини, тя излизала въ чертога, вземала участие въ разговора и развличала гоститѣ съ танцъ и пѣние. Всички, които се удостоявали съ честъта да видятъ княгинята, оставали възхитени отъ нѣжното златисто-зелено сияние на облѣклото ѝ, а после разказвали на всѣкиго, когото видятъ или срещнатъ, за голѣмата хубость на Готару-Гиме.

Макаръ че княгинята била още много млада, сума князе и царе прашали сватове — да я искатъ отъ нейния баща, царъ Хи О.

Най-сетне, една вечеръ, царьтъ извикалъ жена си и дъщеря си да се посъветва съ тѣхъ.

— Готару-Гиме е мома за женитба, — рекълъ той. — Струва ми се, че е време вече да помислимъ за нейното задомяване. Мнозина я искатъ, но тя ни е едничкото чедо, та мене ще бжде много мжчно да се раздѣля съ нея. Най-добре ще бжде — тя сама да си избере оногова, за когото ще трѣбва да напусне своитѣ родители.

Царицата казала:

— Ако дъщеря ни се омжи за момъкъ, чиито родители сж живи, тя ще трѣбва — споредъ обичая — да влѣзе въ мжжовата си кжща и да се не среща вече съ насъ. Тежко е за майката да изгуби детето си, но е още по-мжчно за нея, като гледа, че чужда жена — свекърва — ѝ е господарка. Би ми се искало — дъщеря ни да си бжде домакиня и господарка, а не робиня. Ако вземе нѣкой момъкъ безъ родители, той ще ни бжде като синъ: ще наследи и престолоа ти и името ти.

Най-сетне и княгинята се обадила:

— Мои скжпи родители. По-добъръ отъ родния си домъ нѣма да намѣря. Никакъ ми се не ще да го оставямъ. И никога не бихъ могла да кажа на чужди хора „татко“ и „мамо“. Но, понеже баща ми иска да се омжжа, азъ ще ви кажа, че бихъ си взела за съпругъ само мжжъ, който ме обича. Нека дойдатъ ония, които

ме искатъ. Азъ ще имъ задамъ задавка, която не всѣки би можелъ да разреши. Умниятъ ще се откаже, защото ще разбере, че излага живота си, но съ това ще докаже, че обича своя животъ повече отъ мене; а такъвъ не е достоенъ за моята обичъ. Ако ли пъкъ нѣкой успѣе да разреши задавката — още по-добре: ще му стана жена,

И бащата и майката се съгласили. Царьтъ започналъ да известятъ на всички, които биха желали да се сродятъ съ него, че на другата вечеръ Готару-Гиме ще си избере измежду тѣхъ годеникъ.

На другия день, когато слънцето си отишло да спи, а небето станало най-напредъ златисто, после бледно-зелено, сетне тъмно-кадифено, а най-подиръ съвсемъ черно, щото почнали да изгрѣватъ една по една звездитѣ, къмъ двореца на Хи-О почнали да се стичатъ тълпи народъ. Както билъ обичаятъ въ онази страна, всѣки си носѣлъ запалено фенерче. Гоститѣ се разположили около двореца, по плавашитѣ листа на лотуса и на другитѣ растения. Хиляди слуги наизлѣзли, съ факели въ ржце, да освѣтяватъ пжтищата, по които се минава къмъ двореца, за да се не забъркатъ благороднитѣ, идващи да искатъ ржката на княгинята.

Въ двореца били отдавна свършени приготвленията. До стениѣ на кръглия чертогъ стоели наредени пажоветѣ, съ свѣщи въ ржце. Златнитѣ колони блестяли ослѣпително; още по-силно блестялъ престолътъ, на който седѣлъ царь Хи-О, облѣченъ въ разкошни дрехи и заобиколенъ отъ придворнитѣ. Единъ листъ отъ трендафилъ служелъ за завеса, задъ която се криела Готару-Гиме, седнала съ майка си и съ придворнитѣ дами — всички облѣчени въ блестящи златисто-зелени дрехи. Разбира се, че княгинята била облѣчена най-богато отъ всички.

Когато настъпилъ опредѣлениятъ часъ, отвсѣкжде почнали да прииждатъ момци. Всички вървѣли къмъ двореца, залажъ отъ свѣтлина. Тѣ били все князе отъ благороднитѣ племена на мухитѣ, комаритѣ, брѣмбаритѣ, пчелитѣ, скакалицитѣ, шурцитѣ, молцитѣ и други на сѣкомы. Едни брѣмчели, други църкали, трети скрибуцали — всѣки както си знае. Издавали се толкова силни смѣсени звукове, че княгинята Готару трѣбвало да си затикне ушитѣ.

Най-напред влѣзълъ единъ грубъ и неодѣланъ момъкъ, облѣченъ съ черни козиняви дрехи. Заслѣпенъ отъ силната свѣтлина, къмъ която не била привикнала, понеже живѣлъ постоянно въ тъмнитѣ коридори на воровата кора, той още отъ първитѣ нѣколко крачки се спъналъ, та щѣлъ нсамалко да скжса завесата, задъ която седѣли дамитѣ.

Княгинята се показала. Той ѝ казалъ, че желае да се ожени за нея.

— Донеси ми огънь, — рекла тя. — Тогава ще се съглася да ти стана жена.

Ликоядътъ билъ много увѣренъ въ себе си. Той полетѣлъ весело — да изпълни желанието на княгинята.

Не било нужно да хвърчи на далече. При самия входъ въ императорската градина, въ кжщицата на вратаря, седѣла една мома — дъщерята на тоя вратарь и шиела подъ свѣтлината на проста глинена лампа.

Въ лампата горѣлъ тръстиковъ фитилъ, натопенъ въ растително масло. Ликоядътъ видѣлъ отъ далеко свѣтлината. Той влетѣлъ въ стаята, допльзѣлъ до лампата и прострѣлъ членеститѣ си ржце къмъ огъня, за да го вземе и отнесе. Маслото той и не видѣлъ: усѣтилъ го, чакъ когато потъналъ въ него и почналъ да се дави.

Никой му не помогналъ да се избави. Тамъ си и останалъ.

Следъ него влѣзълъ въ двореца единъ разглезенъ момъкъ, натруфенъ съ различни украшения. Дрехитѣ му били златни и той се много надувалъ съ тѣхъ. Гордѣлъ се и съ хубостъта си, па и съ своето богатство.

Пристѣпвалъ важно и говорѣлъ съ надменность.

Княгиню, — казалъ той, — азъ съмъ прочутиятъ князь, когото наричатъ Златенъ Брѣмбарь. По-богатъ и по-хубавъ отъ мене не можешъ намѣри никжде.

Азъ съмъ готовъ да ти дамъ всичкитѣ си богатства, стига да се ожужишъ зв мене.

Ще се ожужа, — рекла Готару-Гиме, — само ако ми донесешъ огънь.

Готовъ съмъ да ти услужа, — казалъ брѣмбарьтъ и се отдалечилъ самодоволно.

Разбира се, дѣлъ такъвъ важенъ господинъ, като Златния Брѣмбарь, билъ свикналъ да върши всичко на широкитѣ си едро. Той не желаелъ да отнесе на бждещата си годеница малко пламъче. Ако ще бжде — да бжде.

За това той отлетѣлъ въ единъ отъ двороветѣ на двореца, разположенъ на западъ отъ императорската градина, дето забелязалъ, че горятъ силни огньове. Тоя день било празникъ. По тоя случай имало тържество и въ двора горѣли огромни клади отъ дърва, залѣни съ смола. Брѣмбърътъ полетѣлъ право къмъ тѣхъ, но—преди да стигне до огъня — се задушилъ отъ дима и падналъ мъртавъ.

Следъ него се явили да искатъ ржката на княгинята трима самохвални момци отъ племето на воднитѣ кончета. И тримата били облѣчени въ сѣрмени дрехи. Премѣната на първия била жълтеникава, на втория — зеленикава, а на третия — тъмно-синя. Тия момци били лекомислени, вѣтърничави: току летѣли отъ мѣсто на мѣсто и тѣрсѣли приключения.

И тѣхъ княгинята пратила да ѝ донесатъ огънь, ала ни единъ се не върналъ. Първиятъ съгледалъ огънь въ трѣстикитѣ край езерото и отлетѣлъ натамъ. Оказало се, че на трѣстиковия стрѣкъ е кацнала свѣтулка. Водното конче почнало да се закача съ нея, а въ това време се подалъ отъ водата единъ шаранъ и го лапналъ. Вториятъ господинъ — зелениятъ — видѣлъ въ единъ близкъ дворъ бабичка, минаваща съ свѣщъ въ ржка. Той полетѣлъ къмъ пламъка, опарилъ си крилата и падналъ. Може би, щѣлъ да се свѣсти, ако не била дошла една кокошка да го клѣвне. Що се отнася пъкъ до третия — тъмно синия —, той нападналъ лулата на единъ старъ жрецъ и поискалъ да си грабне отъ нея една искра. Но старецътъ се ядосалъ, замахналъ съ ржка и го убилъ.

Тѣй загинали тия храбри момци, все жъртва на желанието — да отнесатъ огънь на княгинята, за да имъ даде тя, въ замѣна, сърдцето си. Женитѣ сж жестоки: той ще да сж си казали тѣ и тримата на умираше, ако сж можели да говорятъ.

Жестоко погинали и другитѣ, които дошли подиръ тѣхъ.

Единъ мустакатъ рицаръ, съ черна броня, съ бѣли капки по яката, съ необикновено дълги рога, украсяващи шлема му, загиналъ отъ кладата на вжглищаръ. Скрѣбно било да гледа човѣкъ, какъ умира тоя силенъ и безстрашенъ воинъ, за угода на женска прищѣвка, погребанъ въ нагорещената прѣстъ.

Една голѣма мъртвешка глава, облѣчена празнично съ човѣшки черепъ, извезанъ на гърба на кади-фената ѝ дреха, отишла да присѣтствува на обреда, когато изгаряли трупа на единъ покойникъ. И тя загинала, като се опитала да грабне малко огънь.

Единъ молецъ — отъ ония, които проядатъ вълнениѣ дрехи — решилъ да постѣпи по-умно. Той билъ виждалъ не веднѣжъ, какъ загиватъ негови сродници въ огъня. Затова намислилъ да пропѣлзи отдолу къмъ фитиля на свѣщъта, за да извади огъня отвътре. Свѣщъта свѣтѣла на единъ ученъ бонза (жрецъ), който се билъ вдѣлбочилъ да изучава нѣкаква стара книга. Изведнѣжъ свѣщъта запращѣла и угаснала. Молецътъ загиналъ, а учениятъ запалилъ отново свѣщъта и продължилъ четенето.

Тѣй загубили живота си всички, които отишли да искатъ ржката на княгинята Готару-Гиме. Тя искала отъ всички да ѝ донесатъ огънь. И тѣ се прѣснали по площади и къщи, по градове и села. Едни изгаряли отъ лампи или жарава, други — отъ голѣми свѣщи по будийскитѣ храмове, трети — задушени отъ дима на кандилници предъ статуитѣ на боговетѣ, четвърти — въ селски огнища, пети — въ бронзови мангали.

Нѣкои останали живи, но пѣкъ не успѣли да се сдобиятъ съ огънь. Тѣй се случило съ неопитнитѣ и прости момци, които не различавали пламъка отъ други нѣща, донѣкъде прилични нему. Едни се опитвали да добиятъ огънь отъ мъртвитѣ риби или миди, лежещи на морския брѣгъ и свѣтещи съ фосфоренъ блѣсъкъ. Други се силѣли да измѣкнатъ пламъкъ отъ гнилитѣ трески въ гората. Разбира се, ни единъ отъ тѣхъ не получилъ ржката на княгинята.

За всичко това се научилъ Хи-Таро, младъ князь, който управлявалъ другъ народъ отъ свѣтулки, насе-ляващъ една по-далечна часть отъ императорската градина. Тоя князь живѣлъ сѣщо въ великолепенъ дворецъ отъ лотусовъ цвѣтъ, но всрѣдъ друго езеро, още по-голѣмо.

Князь Хи-Таро билъ изгубилъ родителитѣ си малко преди това, презъ време на единъ моръ по свѣтулките. Току що билъ поелъ въ ржцетѣ си управлението на

царството. Като узналъ за несполукитѣ на многото момци, и той решил да си опита щастието: много билъ чувалъ за хубостѣта и миловидностѣта на княгинята.

Князѣтъ изпратилъ двама отъ най-знатнитѣ си царедворци съ поржка да поискатъ ржката на княгинята Готару-Гиме и да отнесатъ подарѣци ней и на родителитѣ ѝ. На княгинята той пратилъ скъпоценни платове и накити, на майка ѝ — царицата — разкошна копринена дреха, а на царя — мечъ въ ножница отъ кожа на акула, съ изящно изработена златна дръжка.

Пратеницитѣ били посрещнати съ голѣми почести. Нагостили ги, развели ги изъ дворецв. Но дароветѣ не били приети, понеже царѣтъ искалъ да изпълни желанието на княгинята, а да приеме дароветѣ би значело — да се съгласи да сгоди дещеря си за княза. Той заповѣдалъ да кажатъ на Хи-Таро, че му благодари за честѣта и го очаква — самъ да се яви за отговоръ.

— А отговорѣтъ ще бжде утвърдителенъ, — добавилъ той, — ако князѣтъ донесе отъгна, що иска дъщеря ми.

Князъ Хи-Таро се явилъ още на другата вечеръ, придруженъ отъ своята блѣскава свита. Той билъ премѣненъ въ разкошни блещукащи дрехи; самъ носѣлъ оня огънь, що искала княгинята. Още щомъ се видѣли, двамата се харесали единъ другъ. Толкова се харесали, че засвѣтили съ още по-силна свѣтлина. Следъ това княгинята Гатару-Гиме приела съ радостъ подарѣцитѣ. Царѣтъ и царицата сжщо приели дароветѣ, отредени за тѣхъ. Разбира се, и тѣ се отблагодарили на годеника съ еднакво ценни подарѣци. Само годеницата не трѣбвало да подарява нищо преди сватбата.

Настъпила сватбената вечеръ. Небето било ясно. Никакъвъ вѣтръ не духалъ. Звезди свѣтѣли по небето, звезди свѣтѣли по земята, звезди свѣтѣли и между небето и земята. Навсѣкжде — звезди. Цѣлото население отъ дветѣ царства на свѣтулкитѣ се събрало на сватбата. Всички носѣли факели. Разположили се по дърветата, по цвѣтята, по храститѣ, по листата на плаващитѣ растения и по трѣстикитѣ. Дори мостоветѣ и камънитѣ били заети отъ любопитни зрители, а който не можелъ да си намѣри мѣсто на земята, летѣлъ въ въздуха.

Да погледне човѣкъ, би си казалъ, че вижда море отъ златисто-зеленикъвъ пламъкъ, което се люшка тържествено и размѣрно. Ала наоколо било тихо. Чувала

се само песънъта на славеитѣ и мъркането на шурцитѣ. Такава била сватбената музика.

По едно време се показало сватбеното шестие на княгинята. Най-напредъ вървѣли най-главнитѣ управители на царя и на княза, придружени отъ многобройна свита, все двама по двама, споредъ чина и положанието на всѣкиго. Сетне идѣлъ царьтъ и двамата посланници на княза. После се показала и княгинята, въ носилка отъ бѣлъ лотусовъ листъ; момата била облѣчена въ блѣскава бѣла премѣна — както прилѣга на булка. Дълго свилено покривало падало отъ раменетѣ ѝ. Следъ носилката вървѣли слуги, носещи ковчегъ съ миди, за да се свари отъ тѣхъ първата утрenna чорба, следъ сватбата. Други носѣли подаръци за княза. Подиръ тѣхъ идѣла царицата, и тя на носилка, заобиколена отъ придворнитѣ дами и придружена отъ многобройни слуги.

Щомъ булката престъпила прага на двореца, дето живѣлъ младоженецътъ, отведнѣжъ пламнали многобройни клади и бѣчви съ смола, наредени отъ дветѣ страни на главния входъ. А въ предната зала я посрещналъ самъ Хи-Таро; той я отвелъ въ главния чертогъ, дето я чакали сродницитѣ отъ дветѣ семейства.

Започнали се сватбенитѣ обреди, а следъ това — угощението. То било толкова богато, весело и шумно, че и да иска човѣкъ, не може да го опише. Па и колкото да го описва, все ще забрави нѣщо много важно. Затова ми се струва, че е по-добре да ви не разказвамъ за него.

На зараньта на третия день младоженцитѣ се отпавили на гости у родителитѣ на Готару-Гиме. Въ тѣхна честь било отново наредено разкошно угощение, съ пѣсни, танци и игри, а следъ това нововѣнчанитѣ си заживѣли тихо, щастливо и спокойно.

Тѣй като Хи-О нѣмалъ синъ, той — споредъ обичая на оная страна — усиновилъ своя зеть и го направилъ наследникъ на престола и на царството си.

Дълго живѣли Хи-Таро и Готару-Гиме. Народило имъ се многобройно потомство. Синоветѣ, внуцитѣ и правнуцитѣ — по тѣхенъ примѣръ — били много придирливи и внимателни, когато идвало време да се женятъ или мжжатъ.

И до день днешенъ княгинитѣ отъ тоя славенъ и старъ родъ искатъ отъ ония, които желаятъ да се оже-

ниятъ за нѣкоя отъ тѣхъ, огънь — да изпитатъ решителността и обичѣта имъ.

Защо пламъкътъ е знакъ на духовна свѣтлина за благородния човѣкъ и показва не само неговата смѣлостъ, но и чистотата на душата му. Само честниятъ носи пламъкъ въ себе си и се не бои отъ него. А ония, които ламтятъ за долни нѣща и чиито мисли и желанія сж нечисти, биватъ изгорени отъ пламъка.

Когато, презъ нѣкоя хубава лѣтна вечеръ, хората насѣдатъ въ градината да вечерятъ и хиляди насѣкоми наченатъ да се въртятъ на рояци около свѣщитѣ и да падатъ опърлени, най-стариятъ казва:

— Тия сж тръгнали да търсятъ огънь, за да се оженятъ за Княгинята Готару.

Помощта на богинята

китайска приказка

Ху-Та-Ченъ ималъ обичай, всѣка заранъ, когато отива на училище, и всѣка вечеръ, когато се връща, да се отбива въ храма на богинята Кунъ-Ямъ, който се намиралъ край пѣтя. Тѣй го била научила майка му която почитала особено тая богиня. Тя била набожна жена и приучила сина си сжщо на набожностъ.

Бащата на Ху Та-Чена билъ преселникъ манджурецъ. Служилъ като чиновникъ дълги години въ града, чакъ до смъртъта си. А той починалъ, още когато Ху бозаелъ.

Въ времето, за което разказва приказката, Ху билъ вече на петнадесетъ годинъ; майка му се грижела да му сгледа булка.

Една вечеръ, по обичая си, Ху-Та-Ченъ влѣзълъ въ храма да се помоли. На излизане отъ храма срещналъ на двора мома — такава хубавица, каквато не билъ виждалъ до тогава.

Позагледалъ се той въ нея, поклонилъ ѝ се и я запиталъ :

— Мога ли да знамъ, коя си ти? Извини ме за любопитството. Азъ съмъ синъ на покойния чиновникъ Ченъ и живѣя съ майка си тукъ наблизю.

— Азъ се казвамъ Линъ-Тчу. Ние живѣемъ въ село Миао. Мой баща е бояджията Пакъ.

Като рекла това, усмихнала се.

На момъка станало свѣтло на душата. Приискало му се да каже още нѣщо. Какъвто си билъ искренъ и простодушенъ, запиталъ направо момата :

— Кажи ми, Линъ-Тчу, сгодена ли си за нѣкого, или не си още ?

Линъ-Тчу се изчервила. Засрамила се.

— Не, — отвърнала.

— А ще ли се омжишъ за мене, ако те поискамъ ?

— То е такава работа... Азъ... азъ... не знамъ.

И пакъ се изчервила, но тъй погледнала Ху-Та-Чена, че той разбралъ: тя нѣма да откаже. А когато се сбогували при вратитѣ на храма, Линъ-Тчу дори го посъветвала:

— Ей тамъ живѣе Цуй-Енъ-Ченгъ. Той е голѣмъ приятель на баща ми. Помоли го да отиде да ти сватува.

Ху-Та си отишълъ въ къщи много радостенъ. Леко му било, сякашъ хвърчелъ — на земи не стѣпвалъ. Нѣщо му биело силно въ гърдитѣ.

И майката се зарадвала не по-малко отъ сина си, че си е намѣрилъ невѣста. Отишла при Цуй-Енъ-Ченга, та се помолила да сватува на сина и за момата. Отишълъ Цуй-Енъ-Ченгъ при бояджията Пакъ. Но тоя се оказалъ страшно упоритъ. Той билъ беденъ, но златолюбивъ.

— Добре, — казалъ, — но искамъ момъкътъ да ми наброи пари.... Много пари....

— Колко?

Пакъ опредѣлилъ толкова голѣма сума, че и самиятъ Цуй си поклатилъ главата, па рекълъ:

— И мандаринъ да поиска дъщеря ти, нѣма да ти наброи толкова пари.

Той почналъ да предумва бояджията да намали цената. Казалъ му, че момъкътъ е и здравъ, и хубавецъ, и добрякъ, и отъ старъ родъ, и много ученъ, па е и по сърдце на момата.

Пакъ поотстѣпилъ следъ тия увещания, но все пакъ поискалъ за момата голѣма цена.

Като се научилъ за това Ху-Та-Ченъ, много се наскърбилъ. И за десетъ години не ще събере той съ майка си толкова пари.

— Нищо, синко, — рекла майката. Недей скърби. Да идемъ въ храма на Кунъ-Ямъ, да ѝ се помолимъ. Тогава всичко ще се нареди. Ти имашъ чичо, бащинъ ти братъ. Той живѣе въ съседния окръгъ Шанъ-Тунъ и е много богатъ. За себе си азъ не съмъ искала отъ него помощъ никога, но ти би можалъ да сторишъ това: за тебе не е срамно, братанецъ си му. Да се помолимъ на богинята: тя ще помогне всичко да се нареди.

Стегнала майката сина си за пжтъ, за дълъгъ пжтъ. Много имало да се върви. Момъкътъ пжтувалъ отъ една луна до друга — цѣлъ месець.

Най-сетне стигналъ дето трѣбва. Намѣрилъ чича си боленъ, на легло. Старецътъ лежелъ изнемощѣлъ. Той приелъ братанеца си много любезно.

— Благодаря, — рекълъ, — момко, че дойде при мене, стария си и боленъ чичо. Азъ съмъ богатъ, много слуги имамъ, но нѣмамъ сродници. Отдавна лежа, все повече и повече слабѣя, силитѣ ми се не връщатъ. Май че нѣма и да оздравѣя вече. Погрижи се за мене въ последнитѣ ми дни, пошѣтай ми, а пкъкъ азъ ще ти завещаю всичко, що имамъ.

Минали много дни. Ху-Та продължавалъ да живѣе у чича си. Чичо му все слабѣлъ и слабѣлъ. Станалъ като сламка.

А въ това време дошли лоши известия отъ родния градъ на Ху-Та-Чена. Въ Хонанския окръгъ се вдигналъ бунтъ срещу манджурцитѣ. Много хора били избити и изклани. Жестоки биди китайцитѣ-бунтовници.

На Ху-Та се приискало да си отиде въ кжщи — да се погрижи за майка си, но нѣмало какъ да остави болния си чичо: той берѣлъ душа. И на скоро умрѣлъ. Тогава пкъкъ — нови главоболия: потребление, разправию по наследството, уреждане на домакинството. Още много време минало.

А бунтътъ се разпалвалъ все повече и повече. Отъ Хонанъ преминалъ въ съседнитѣ окръжи, та чакъ и въ Шанъ-Тунъ, Ху-Та не знаелъ вече, що да прави. И въ родния си градъ не можелъ да се върне: всички пжтища били пресѣчени. И тамъ, дето билъ, не можелъ да остане знаели го, че е по потекло манджурецъ. Макаръ и да не билъ нито воененъ, нито чиновникъ, имало отъ що да се бои.

Единъ день Ху-Та се научилъ, че е въ самия Шанъ-Тунъ китайцитѣ почнали да колятъ манджурци. Той взелъ колкото пари намѣрилъ въ кжщи и презъ нощъта избѣгалъ отъ града.

Прехвърлилъ се бѣжанецътъ далечъ на северъ, дето живѣели само манджурци. Тамъ било спокойно и тихо. Заселилъ се той въ едно селце, купилъ си земя и се заловилъ за стопанство. Заживѣлъ Ху-Та въ това село, но все мислѣлъ за майка си и за своята годеница.

Веднѣжъ пристигнала въ селото отъ нѣкѣде си една бабичка — престарѣла, беззѣба, плешива. гърбава.

— Моля ви се, добри хора, съжалете се надъ мене! Голѣма беда ме сполетѣ. Отдалече съмъ — чакъ отъ Китай. Но по кръвь съмъ манджурка. Затова ме и изпѣдиха китайцитѣ. Дойдохъ тукъ и си казвахъ: „Манджурцитѣ ще ми помогнатъ“. А то никой ми и чаша вода не дава. Идва ми да се продамъ нѣкому робиня. Но кой ли ще ме купи? Стара съмъ — не съмъ за нищо. Не ме бива да работя на нивята. Да ще нѣкой да ме вземе за бавачка и да ме прибере, за единъ хлѣбъ ще му слугувамъ: пари неща. Защо ми сж пари? Какво ще ги правя? Никой ме и за бавачка не ще. Тежко ми и горко.

Бабата плаче, а хората ѝ се присмиватъ. Кой ще вземе тая гърбава бабичка дори за бавачка?

Ху-Та я видѣлъ и си помислилъ:

„И азъ съмъ изгнанникъ, като тази баба. Може и майка ми сега да се лута въ изгнание нѣкѣде и да се моли на хората да я прибератъ — за единъ хлѣбъ да имъ слугува. Самъ-самичккъ живѣя азъ тукъ. Ще прибера бабичката — да ми пере ризитѣ. И за мене ще бѣде добре, па и ней добро ще направя.

Бабата се зарадвала, че се намѣрилъ добъръ човѣкъ да я прибере. Заживѣла при Ху-Та-Чена. И толкова го обикнала, че се грижела за него, като за роденъ синъ.

И Ху-Та обикналъ бабичката заради нейната доброта и грижи. Той се заглеждалъ често въ нея и си мислѣлъ:

„Чудна работа! Стара е тая баба, лицето ѝ е сбръчкано и почернѣло, като гѣба, устата ѝ е хлѣтнала, а все ми се струва, че прилича на нѣкого, когото съмъ виждалъ преди години. Само че не мога да си спомня, на кого прилича. Сякашъ съмъ виждалъ едно време това лице младо, безъ брѣчки.“

Но колкото и да си припомнялъ Ху-Та, на кого прилича бабата, все не можелъ да си спомни.

Времето минавало. Ху-Та-Ченъ постоянно мислѣлъ за родината си, за своята майка и за годеницата си Линъ-Тчу.

Веднѣжъ бабата му казала:

— Стига си тжжилъ, синко, стига си жалилъ! Ти копнѣешъ по родна кѣща, но не можешъ се върна гамъ. Па и да речешъ да се върнешъ, кого ли ще намѣришъ? Остава ти едно: тукъ да завъртишъ домъ. Нѣма, най-сетне, да умрешъ ергентъ. Азъ ще ти намѣря булка. Ще се задомишъ.

— Не, — отвърналъ Ху-Та, — не ми трѣбва невѣста, която не ми е по сърдце.

— Послушай ме синко, — рекла бабата. — Ще ти намѣря булка, която ще ти е по сърдце. Дай ми пари да ти приготвя каквото трѣбва за сватбата. Остави на мене — азъ да наредя всичко.

За два дѣня бабичката приготвила всичко. На третия повикала свирачи.

— Всичко е готово, — рекла. — Ти синко, запали свѣщи въ фенеритѣ, па седни, та чакай булката, а — когато тя пристигне — вие, свирачи, я посрещнете съ музика. Азъ ще отида да я довега.

Бабата излѣзла а Ху-Та останалъ въ кѣщи. Чудно му се виждало всичко. Чудно — и не за върване. Дълго седѣлъ замисленъ. По едно време му се счуло, като че ли на двора нѣкой плаче. Излѣзълъ той съ фенеръ — да види, кой е. Гледа: подъ ябълката седи мома и тихо плаче.

— Коя си ти? Защо плачешъ? Азъ съмъ стопанинъ на тая кѣща, можешъ да ми кажешъ истината.

Още повече се разплакала момата и рекла:

— По гласа те познавамъ, господине, че не си лошъ човѣкъ. Моля ти се, пусни ме да си вървя. Недей ме кара да ти ставамъ жена. Всичко ще ти кажа, както си е. Азъ съмъ отдавна сгодена за момъкъ, когото обичамъ. Отдавна, още отъ онова време, когато живѣхме въ Хонанъ. Моятъ годеникъ се казваше Ху-Та Ченъ. Азъ изгубихъ следитѣ му, откакъ замина за Шанъ-Тунъ и се не върна. Но още не съмъ изгубила надежда да го намѣря. Съжали ме, господине, пусни ме...

Ху-Та извикалъ, като чулъ това:

— Линъ-Тчу, моя Линъ-Тчу. Ти ли си? Азъ съмъ Ху-Та, твоятъ годеникъ.

И вдигналъ фенера — да свѣтне, та тя да му види лицето. Но, както билъ развълнуванъ, ржката му се разтреперила и изпуснала фенера. Станало тъмно. Линъ-

Тчу не знаела — да повърва ли, или не. Но тя престанала да плаче.

Ху-Та я отвелъ въ кжщи. Когато го видѣла на свѣтло, паднала на гърдигѣ му и заплакала още по-силно, тоя пжтъ отъ радостъ. И Ху-Та заплакалъ съ нея. А музиката засвирила сватбена песень. Музиката свири ли — свири, а тѣ плачатъ отъ радостъ: не могатъ да дойдатъ на себе си.

И Линъ-Тчу съ своя баща, бояджията, били изпждени отъ китайцитѣ: и тѣ били манджурци. Търсили Ху-Та-Чена, но не могли да го намѣрятъ. Въ Шанъ-Тунъ никой не знаелъ, кжде се е дѣналъ. Тръгнали на северъ, къмъ земитѣ на манджурцитѣ, и стигнали до тия мѣста.

Ала и манджурцитѣ ги не приели любезно, тъй като презъ време на дългия си животъ въ Китай се били съвсемъ покитайчили. Въ това време дошълъ тамъ единъ китаецъ търговецъ. Видѣлъ той Линъ-Тчу и поинскалъ да я купи робиня. Казалъ търговецътъ на бащата:

— Не е за тебе и за дъщеря ти тукъ. Ще се мжчите и ще страдате. Продай ми дъщеря си. Като жена ще я имамъ. Ще я отведа въ Китай. И тебе ще взема. Ще живѣете при мене безопасно и охолно.

Старецътъ се съгласилъ. Но тѣ се наговорили съ китаеца да извършатъ всичко скритомъ — отъ страхъ, да не би манджурцитѣ да узнаятъ, че единъ манджурецъ продава дъщеря си, та да заловятъ и китаеца и него и, па да ги накажатъ. Решено било — да пратятъ Линъ-Тчу презъ нощъта въ кжщата, дето билъ отседналъ китаецътъ, а бащата да дойде на другия день сутринята.

Линъ-Тчу узнала за това чакъ вечерята; тя се заплакала и не искала да върви, но на сила я затворили въ една количка и я подкарали къмъ оная кжща. Тъкмо били изминали половината пжтъ, срещнала ги една суха, гърбава бабичка, съ която вървѣли четрима души съ фенери и носѣли паланкинъ (носилка).

Бабата казала на мжжетѣ, които придружавали Линъ-Тчу:

— Моятъ господаръ ме прати да пресрещна момата и да я отведа въ кжщи. Върнете колата, а моигѣ хора ще отнесатъ момата на паланкина по околень пжтъ, за да не разбератъ хората, що става.

Линъ-Тчу почнала да се противи отново, но и тоя пжтъ я не чулъ никой; сложили я на сила въ паланкина и я понесли. Тя плакала презъ цѣлия пжтъ и не запомнила, какъ сж я внесли въ двора и сж я оставили. Не видѣла и кжде се била изгубила бабичката. Чакъ когато заговорилъ съ нея Ху-Та, тя дошла на себе си.

Цѣла нощъ разказвали Ху Та и Линъ-Тчу за своитѣ прежежди. И все се гледали единъ другиго — не можели да се нагледатъ. А музиката свирѣла, свирѣла, не спирала. Тѣй отпразднували сватбата.

На сутринъта пратили при бащата на Линъ-Тчу човѣкъ — да му каже да не отива при търговеца, а да дойде при дъщеря си и зетя си. Но гърбавата бабичка се не върнала. Нито я чулъ нѣкой, нито я видѣлъ. Колкото и да я търсилъ Ху-Та, не можалъ да я намѣри. И следитѣ ѝ не можалъ да хване.

Ха-Та-Ченъ билъ щастливъ. Само за едно му било мжка — че майка му не е при него.

Много време минало. Една вечеръ Ху-Та седѣлъ съ жена си и тъста си. Нѣкой потропалъ на вратата, а после се чуло, че нѣчий гласъ казва отвѣнъ:

— Най-после стигнахме. Сбогомъ. Запомни, че Кунъ — ѝ Ямъ винаги помага на ония, които и се молятъ.

На Ху-Та се сторило, че чува гласа на гърбавата бабичка.

— Кой е тамъ? — попиталъ той и отворилъ вратага.

Гледа — на прага стои майка му. Остарѣла, погрознѣла отъ мжки и старостъ. Но той я позналъ изведнѣжъ. И майка му го познала. Отъ радостъ и двамата не можели да кажатъ дума.

Голѣма била радостъта на всички въ кжщи. Па и какъ да се не радватъ? Синътъ не вѣрвалъ, че ще види вече майка си, па и тя го смѣтала за умрѣлъ или убитъ, а ето че се неочаквано срещнали. . . Отъ радостъ имъ идѣло и да се смѣятъ и да плачатъ.

Когато си починала отъ дългия пжтъ, майката на Ху-Та разказала, какъ стигнала до селото, дето живѣлъ синъ ѝ.

Когато китайцитѣ почнали да избиватъ и измжчватъ манджурцитѣ въ Хонанъ, тя избѣгала въ Шанъ-Тунъ. Мислѣла, че ще намѣри тамъ сина си. Но го не намѣрила. А китайцитѣ и тамъ избивали манджурцитѣ. По-

следнитѣ били принудени да бѣгатъ на далекъ — дето имъ видятъ очнѣтѣ. Не ги търпѣли ни въ градоветѣ, ни по селата.

Жената избѣгала съ други жени въ планината. Много мжки прекарала: гладъ, студъ, болести. И то — защо? Заради насилията на манджурскитѣ войводи, които притѣснявали преди това народа; но пъкъ и китайцитѣ, като се вдигнали срещу тѣхъ, не знаели, що е милость и жалость: когото срещнатъ, убивали. Такава злоба кипѣла въ душитѣ имъ, че не оставили бѣжанцитѣ на мира и въ планинитѣ. И тамъ нахълтали озвѣренитѣ китайци. Заобиколили мѣстото, дето се били скрили манджурцитѣ

Всички се разбѣгали — кой дето му видятъ очитѣ.

Бабата избѣгала въ една гжста гора. Презъ пѣнове, дѣнери и трапища успѣла най-сетне да излѣзе на пжтя. Тогава станало нѣщо чудно — просто да видишъ и да не повѣрвашъ! Гледа жената — край пжтя стои оседланъ конь, а до него седи на едно пѣнче гърбава бабичка.

Тая бабичка ѝ казала:

— Виждамъ те, стринке, че си съсипана отъ умора. Моятъ конь е якъ и силенъ: и дветѣ ни ще носи. Я му се яхни!

Качили се и дветѣ на коня. Бабичката го подкарала и той препусналъ. Толкова силно полетѣлъ, че се не виждало, що има край пжтя. И дървета, и бърда, и планини, и потоци, и рѣки — всичко се мержелѣло, бързо бѣгало, стапяло се. Като че ли всичко става на сднь, а не на яве.

Стигнали до морето. Какво голѣмо море! Край нѣма. А коньтъ дори съ ухо не трепналъ. Полетѣлъ — право презъ морето. Като вѣтъръ. Просто — да се чудишъ! Скочилъ веднѣжъ-дваждъ — и преминалъ морето; дори си не наквасилъ и копитата. А после препусналъ по бѣлитѣ планини. Станало студено, много студено.

Затичалъ се тогава коньтъ още по-бързо и се озовалъ въ Ху-Та-Ченовия дворъ. Гърбавата бабичка слѣзла, па помогнала и на жената да слѣзе. Потупала коня по бедрото — и той се превърналъ на златистъ вълкъ.

Следъ това бабата почукала на вратата, яхнала се на вълка и рекла:

— Хайде сега, сбогомъ. Запомни, че Кунъ-Ямъ помага на всички, които ѝ се молятъ.

И се изгубила. Тъкмо тогава Ху-Та отворилъ вратата.

Изслушалъ синътъ майчиния си разказъ. И разбралъ че тая бабичка, която е довела при него отъ срѣдъ пжтя Линъ-Тчу, и оная, която е качила на коня си майка му, за да я доведе до двора му, е сжщата, която той билъ прибралъ да му гледа кжщата.

И чакъ тогава си спомнилъ той, чие лице му е напомняло лицето на бабичката. Ясно си спомнилъ той, че то е лицето на златната статуя на богинята Кунъ-Ямъ, въ оня храмъ край пжтя, дето той отивалъ, още като дете да се моли.

Жабоци-пжтешественици

японска приказка

Въ столичния градъ Киото живѣло едно време благородно жабешко семейство, което се ползувало съ голѣма почитъ. Главата на семейството, господинъ Кавадзу, живѣлъ въ единъ кладенецъ, въ задния дворъ на императорския дворецъ, и затова ималъ пълно право да се смѣта за придворенъ. И той, па и — особно — жена му се гордѣли много съ тая висока честь. Не е малко нѣщо да си придворенъ, та макаръ и придворенъ жабокъ.

Въ богатия крайморски градъ Осака живѣло второ жабешко семейство, сжщо тѣй дълбоко уважавано отъ своитѣ съседи. Ако господинъ Кавадзу минавалъ за близъкъ до особата на Негово Величество Микадо (императорътъ), вториятъ жабокъ, господинъ Кайеру отъ Осака, можелъ пъкъ да се похвали, че е много близъкъ до духовенството, понеже живѣлъ въ лотусовото езеро, всрѣдъ горичката на Тенно-Джи, стария, прочутъ и много почитанъ храмъ на Небесния Царь.

Искамъ да ви разкажа нѣщо за тия две знаменити жабешки семейства.

Почтениятъ Кавадзу отъ Киото много често чувалъ да подиграватъ хората, като ги сравняватъ — разбира се, съвсемъ несправедливо — съ жабитѣ. „Седи си, като жабокъ въ кладенецъ“. Или — „Жабата въ блатото не знае нищо за голѣмото море“. Тия думи го много ядосвали. Ето че веднъжъ решилъ да предприеме пжтешествие до морето, че да запуши устата на лошитѣ хора.

Той казалъ за своето намѣрение на жена си, но госпожа Кавадзу никакъ не одобрила решението му.

— Ти си просто смѣшенъ, — рекла тя. — Защо ли ще ти е пъкъ да пжтувашъ? До не мислишь, че е лесна работа? Мигаръ не си слушалъ, че конетѣ се

оплакватъ все отъ пжтуване? Опасно е. Не си ли чувалъ, че въ време на пжтъ на тогова се случило това, на оногова онова? Защо ти е да се излагашъ на опасности?

— Ти не разбирашъ, — казалъ жабокътъ. — Азъ искамъ да видя морето. Не ми е за самото море, ами за лошата пословица. Защо, най-последно, да ни излиза лошо име? Нека всички разбератъ, че и жабитъ знаятъ да пжтуватъ.

— Я ме чуй ти, що ще ти кажа! Не ти трѣбва пжтуване. Ще видишъ, че морето не е и на половина дълбоко колкото нашето блато. Па и какво ще видишъ тамъ? Вода. Много вода — и нищо друго.

И тя продължавала да го предумва, като му предричала всѣкакви нещастия. Приказвала, приказвала, приказвала, докле най-сетне Кавадзу кипналъ и ѝ крѣсналъ да мълчи. Тогова тя млъкнала и съ сдържанъ гнѣвъ почнала да справя мжжа си за пжтъ.

Най-последно дошълъ часътъ за раздѣла. Кавадзу облѣкълъ своята пжтнишка дреха, нѣщо като намѣтало отъ памукъ, праметнато на гърба, за да му не прѣчи при вървежа, и завързалъ яко сламенитѣ си сандали. На бедрото му висѣли два меча, както и прилѣга на боляринъ; не забравилъ той и сребърната лула, пжхната въ хубавъ калѣфъ; тя висѣла, заедно съ кесията за тютюнъ, прикрепена за пояса съ коприненъ канапъ и токà отъ слонова кость; освенъ това, отъ пояса стърчело вѣтрилото, безъ което се не трѣгва въ Япония на пжтъ.

Но придворниятъ жабокъ си носѣлъ и раница отъ бамбукова мрежа. Въ нея се намирала праздничната му премѣна: широки палталони, дълга долна дреха съ коприненъ поясъ, кжса горна дрешка отъ тънъкъ свилень плетъ съ извезанъ гербъ, бѣли памучни чорапи и лачени обувки. Най-отгоре билъ сгнать плащътъ за дъждъ отъ платно, потопено въ воскъ. Около врата си Кавадзу си намоталъ копринена кърпа, къмъ която била привързана кошница съ припаси и лакирано сандъче; тамъ имало варенъ оризъ, баница съ риба, стъкло съ оризово питие, чайниче и чаша отъ порцеланъ, както и котленце за гореща вода, безъ която не става чай.

Когато всичко било вече готово, Кавадзу се сбогувалъ съ жена си. Скрѣбна била раздѣлата на тия съп-

рузи, които се много обичали единъ другото. Мжжътъ обещалъ на жена си, че ще се спира при всѣки храмъ да се помолва за нея, а и тя му обещала, че отъ своя страна не ще изпусне день да не се помоли за благополучното му връщане и постоянно ще говори за него съ своитѣ слуги и слугини, както и съ съседнитѣ си.

Най-подиръ всичко, що имало да си кажатъ, било казано. Съпрузитѣ се пригърнали нѣжно още веднѣжъ. и Кавадзу тръгналъ на пжтъ. Като изминалъ двора, той излѣзълъ на глазната улица, дето имало голѣма навалица. Хората се блѣскали. Едни отивали насамъ, други — нататѣка. Като всѣки жабокъ, който е живѣлъ до тогава въ кладенецъ, Кавадзу се забъркалъ. Той подскачалъ ту на лѣво, ту на дѣсно; единъ го ритне, другъ го настѣпи. Най-сетне успѣлъ да се добере до една тѣсна прѣка уличка, дето нѣмало голѣмо движение.

Тогава благородниятъ жабокъ си отдѣхналъ и се поспрѣлъ да прокълне невъзпитаната гълпа, която прѣчи на знатнитѣ пжтници — нѣвѣрно, отъ завистъ. Като си отпочиналъ, той тръгналъ право по пжтя отъ Киото къмъ Осака.

А въ града Осака живѣлъ, въ езерото на храма Тенно-Джи, доволно и честито почитениятъ Кайеру съ своето многобройно потомство. Кайеру билъ много نابожень и ученъ господинъ, запознатъ съ въпроситѣ за Бога и за свѣта. Жрецитѣ се често разхождали по брѣга на езерото, най-вече когато то се украсявало съ бѣли и червеникаво-златисти лотусови цвѣтове, и се препирали за богословски работи, пѣвели свещени пѣсни, четѣли страници отъ църковни книги; толкова много нѣща билъ чулъ и научилъ отъ тѣхъ Кайеру, че накрай почналъ да смѣта и себе си за голѣмъ богословъ и философъ, макаръ че — да ви кажа правото — отъ тия нѣща той разбралъ много малко.

Веднѣжъ, когато жабокътъ се печелъ на слънце съ жена си и децата си, излегли се на широкъ лотусовъ листъ, минали двама иноци, които се разговаряли за научни работи. Ученолюбивиятъ Кайеру, като винаги, се вслушалъ внимателно въ разговора. Макаръ че не разбралъ кой знае колко, той чулъ и запомнилъ нѣкои думи, които го поразили.

— Жабата щезе си остане винаги жаба, — казалъ единиятъ инокъ.

А другиятъ прибавилъ :

— Но тинята ще се превърне на лотусовъ цвѣтъ. Скоро беседващитѣ се отдалечили, но жабокътъ не забравилъ тия изречения. Той поклатилъ глава и потъналъ въ дълбока размисълъ. Спокойствието му извѣтрѣло.

— Що значатъ тия таинствени думи? — се запиталъ той. — Защо жабата да си остане за винаги жаба, а тинята да се превърне въ лотусовъ цвѣтъ? Очевидно, хората мислятъ, че жабата не е способна да се стреми къмъ нѣщо по-високо, а тинята, като се всмуче отъ лотусовото стѣбло, се издига нагоре и става на цвѣтъ. Но защо пъкъ и жабата да не търси нѣщо по-добро? Това е възможно, струва ми се, само че трѣбва да се почне още отъ младини. Наистина, и азъ не съмъ си губилъ времето напраздно; много нѣща научихъ, макаръ че почнахъ да се просвѣтявамъ чакъ на зрѣла възраст. Но за децата ми би било по-лесно, ако почнѣха още отъ сега да се учатъ. Пословицата казва: „И лъвътъ праща своето лъвче въ долината“. Ще пратя най-голѣмия си синъ Гики-Таро да пжтува. Ще му поржчамъ да отиде въ Киото — оня голѣмъ градъ, за който всички казватъ, че билъ огнище на науката. Съ право казватъ хората: „Възпитанието е по-важно отъ благородното потекло“. Въ Киото синъ ми ще се научи да се държи въ общество, както прилѣга на особа отъ нашия родъ. „Изумрудътъ и кристалътъ блѣсватъ, чакъ когато ги излѣскаатъ“, гласи мждрото изречение, изказано отъ не помня кой философъ.

Следъ тая дълга размисълъ, Кайеру обявилъ на семейството си своето решение. Че като почнали едни плачове и викове! Майката и сестритѣ заридали безутешно, при мисълта, че ще се раздѣлятъ съ галения първенецъ. Само по-малкитѣ братя завиждали на Гики-Таро и имъ се искало да тръгнатъ съ него. Но бащата не давалъ.

— Вие ще пжтувате, когато порастете, — имъ казалъ той.

Що се отнася до самия пжтешественикъ, нему било тежко. Никакъ му се не искало да заминава. И той би си останалъ въ кжщи, ако го питаха, но заповѣдта на баща му била строга и той не смѣлъ да откаже.

Следъ като всичко било готово за пжтъ, бащата изпроводилъ сина си до кръстопжтя, като му далъ по пжтя всички потрѣбни упжтвания и бащински съвети. Сбогували се. Кайеру се върналъ въ езерото, а Гики-Таро се запжтилъ къмъ Киото.

Тъй се случило, че двамата пжтешественици, като тръгнали отъ домоветъ си въ едно и сжщо време, се срещнали на половината пжтъ между Киото и Осака, на бърдото при Гаши-Мото, отдето се открива много хубава гледка: виждатъ се и двата града.

Двата жабока се поздравили, както е японскиятъ обичай: паднали на колѣне, опрѣли се на киткитъ си, навели си главитъ дѳземи и се изгледали изпитателно единъ другиго съ своитъ голѣми ококорени очи. Сетне всѣки си казалъ името, па се спрѣли и заговорили за времето, за хубавата гледка, за прашния пжтъ и за мжчнотинитъ на пжтуването.

Отъ дума на дума, тѣ се разговорили доста и решили да си отпочинатъ заедно на бърдото. Седнали подъ сѣнката на голѣмъ листъ отъ подбѣлъ, извадили отъ кошницитъ хранителнитъ си припаси, сварили чай и почнали да закусватъ. При това, както го изисква изгнченото възпитание, всѣки хвалѣлъ ядивата на другия, казвалъ, че прѣвъ пжтъ яде такива вкусни нѣща, и се извинявалъ за скромността и лошото приготвление на своитъ припаси.

Когато пили чай и пушели лула, тѣ се още повече сближили. Разказали си единъ другиму за своитъ семейства, както и за целъта на пжтуването.

— Да си призная, — забележилъ почтениятъ Кавадзу, — азъ не обичамъ кой знае колко пжтуванията. Право да си кажа, пжтувамъ за прѣвъ пжтъ и това не ми се вижда много приятно. Свикналъ съмъ, скжпи приятелю, на домашни удобства. Нѣма ли ги, не ми е добре. Никакъ не ми е добре, да ти кажа. Изглежда, че съмъ вече старъ за такива работи: за пжтуване се искатъ по-млади нѳзе. Дори, както седя тукъ, иде ми на умъ да се откажа отъ всѣкакво по-нататъшно пжтуване и да разгледамъ Осака отъ това бърдо. Струва ми се, че и въ града да отида, не ще видя нѣщо повече.

— Имате право, — рекълъ Гики-Таро, — имате право. Пълно право имате. И мене ми доста омръзна.

това пжтешествие: защо да лъжа? Доста ще бжде — и азъ да разгледамъ отъ тукъ Киото.

Така и сторили. И двата жабока се изправили на заднитѣ си крака. Почтениятъ Кавадзу отъ Киото се обърналъ гърбомъ къмъ Киото, а младиятъ Гики-Таро отъ Осака — гърбомъ къмъ Осака. И двамата се загледали съ ококорени очи надалеко. Но тъй като жабитѣ нѣматъ ши и очитѣ имъ сж разположени не отпредъ на главата, а на задната ѝ страна, като се изправили, пжтешественицитѣ могли да видятъ само това що е задъ тѣхъ, отъ дето сж дошли.

Накрая Кавадзу, гледайки предъ себе си Киото ѝ рѣка Иодо съ нейнитѣ притоци, които той вземалъ за Осака съ морето, казалъ очудено:

— И това било вашето прехвалено море! То не е по-голѣмо отъ нашето блато. Чудно какъ хората всичко преувеличаватъ! Наистина и азъ почвамъ да мисля че въобще не сжществува никакво море. Права бѣше моята жена като настояваше да не тръгвамъ на пжтъ.

Гиби-Таро по сжщата причина, като гледалъ само Осака, а я мислѣлъ за столицата, сжщо така изказалъ своето разочарование.

— Чудно, какъ много се е излъгалъ мждриятъ ми баща! Вижъ че Киото не билъ по-голѣмъ отъ нашата Осака. Никжде не виждамъ прославенитѣ храмове и дворци, всички кжщи приличатъ на нашенскитѣ.

И на двамата имъ домжчнѣло за дома, та за това дълго не приказвали, ами си пожелали лекъ пжтъ и тръгнали отъ кждето сж дошли — Кавадзу се върналъ въ своето блато при Киото, Гики-Тару въ канала край Осака. Всѣки разказалъ у дома, че двата града си приличали единъ на другъ като две зърна оризъ, а Кавадзу, за велика радостъ на жена си, прибавилъ че море въобще не сжществува.

За това и до сега е останала, поговорката: „жабата въ блатото, не знае що е море“.

Съдържание

	Стр.
Лисица — невѣста	3
Добри синове	16
Скжперникъ	22
Старецътъ и дяволитѣ	25
Чудотворецътъ въ Лао-Шанъ	33
Медуза, костенурка и маймуна	41
Играчи на топка	49
Завистливъ съседъ	54
За човѣка, който се превърналъ на тигъръ	64
Папагалътъ на стария Бингъ	70
Кучето Шипейтаро	75
Баба и тигъръ	80
Княгинята на свѣтулкитѣ	85
Помощта на богинята	94
Жабочи-пжтешественици	103

ИЗБРАНИ ПРИКАЗКИ ОТЪ ЦЪЛЪ СВѢТЪ.

I.

Дървото на приказките	лв. 30
Вълшебни приказки	„ 30
Златното гърне	„ 30
Добрата фея (весели пр.)	„ 30
Кристалният дворецъ	„ 30
Книга на чудесата	„ 30
Царски приказки	„ 30
Морската параца	„ 30
Русалки и самодиви	„ 30
Златната рибка	„ 30

II.

Магьосникътъ	лв. 30
Славянски приказки	„ 30
Норвежски приказки	„ 30
Испански приказки	„ 30
Арабски приказки	„ 30
Индийски приказки	„ 30
Персийски приказки	„ 30
Царица Роза	„ 30
Източни приказки	„ 30
Зеленото джудже	„ 30

III.

Най-хубавитѣ приказки на

Андерсенъ	— лв. 30
Братя Гримъ	— „ 30
О. Уайлдъ	— „ 30
Хауфъ	— „ 30
Жуковски	— „ 30
Каразинъ	— „ 30
Киплингъ	— „ 30
Дикенсъ	— „ 30
Шекспиръ	— „ 30
Молиеръ	— „ 30

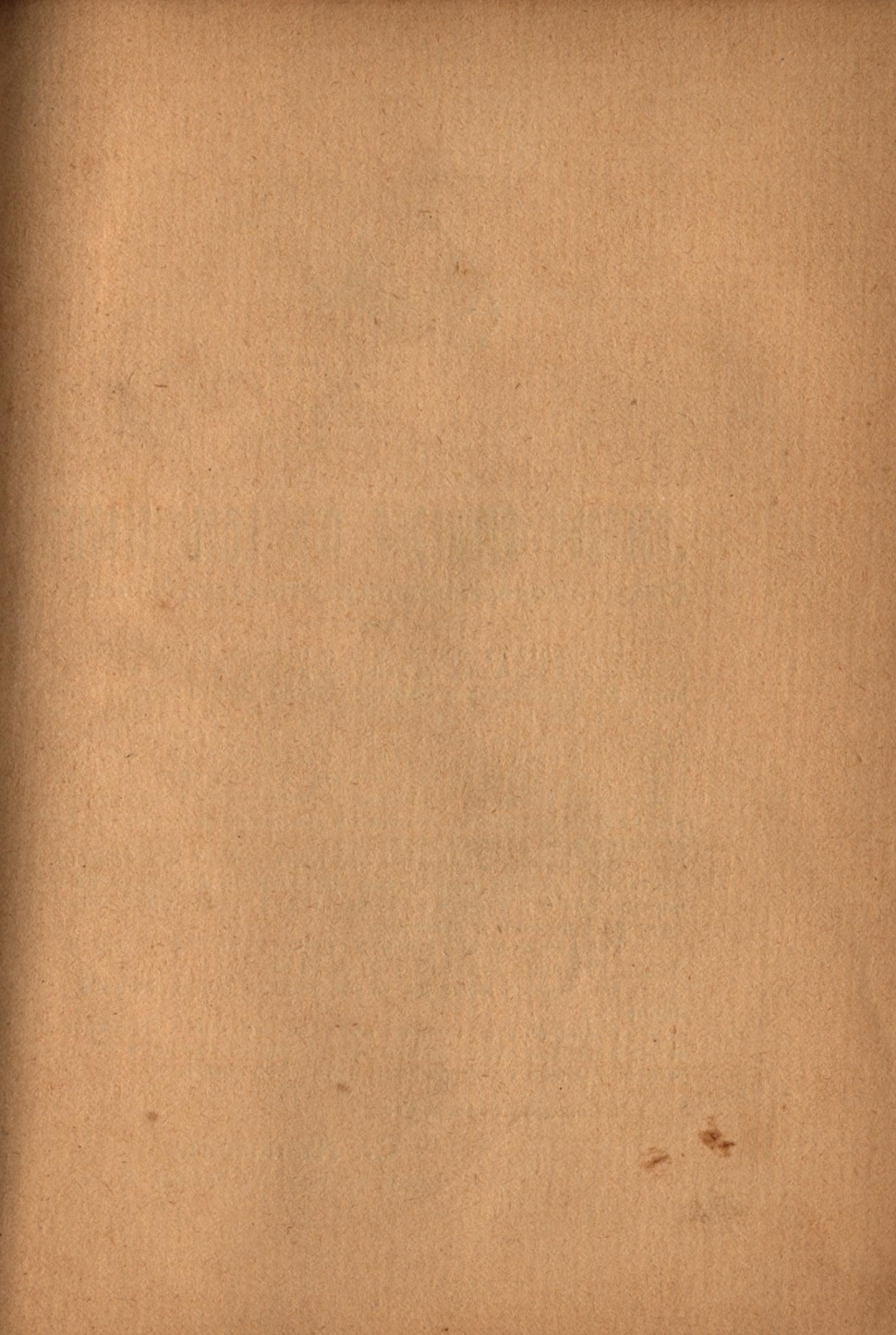
Всѣки месецъ излиза новъ сборникъ приказки. Книгитѣ се разпращатъ веднага следъ излизането имъ отъ печатъ.

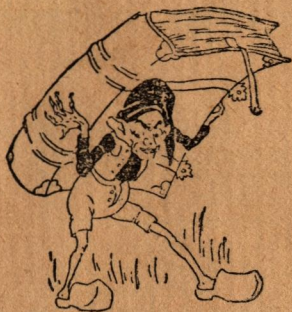
Който предплати за 5 сборника (150 лв.), получава единъ сборникъ **безплатно**, т. е. получава 6 книги. Годишенъ абонаментъ 240 лв.

— 0 —

Български приказки

Най-хубавитѣ българ. прик.	45	Юнакъ надъ юнаци	лв. 45
Най-хубавитѣ нар. приказки	65	Златното птиче	лв. 45
(II допълнено издание)			





„ИЗБРАНИ ПРИКАЗКИ ОТЪ ЦЪЛЪ СВЪТЪ“

Събрани и преразказани отъ Николай Райновъ.

Царството на приказките е толкова привлѣкателно, колкото и поучително, не само за децата, а и за възрастнитѣ. Въ приказката е кристализувана цѣлата мъдростъ на народитѣ. Пълни съ освѣжителна поезия, тѣ съдържатъ и трезва поука. Отъ това голѣмо духовно съкровище, натрупано отъ всички народи, всѣко бългaрско дете трѣбва да вкуси. Дете, което не се е кжпало въ свѣтлитѣ лжчи на приказката, което не е дишало нейния чистъ въздухъ, което не е слушало съ спотаенъ дѣхъ нейнитѣ прелести, това дете не се развива нормално.

Библиотека „Приказки отъ цѣлъ свѣтъ“ ще обгърне постепенно всички най-хубави приказки на вси времена и народи, както и творби на велики поети — майстори-разказвачи на приказки и легенди.

Годишниятъ абонаментъ (десетъ книги) е 240 лв. Всѣки сборникъ отдѣлно струва 30 лв.

Настоятелъ може да бжде всѣки, който запише 5 абонати.

Годишнината почва отъ септемврий. Абониране може да става презъ всѣко време. Щомъ се внесе абонамента, веднага се изпращатъ излѣзлитѣ книги.

Всичко се отнася до :

Ст. Атанасовъ,

София, ул. Неофитъ Рилски, 36.

50.00